



Hyvinvointikertomus 2022-2025

Kauniaisten kaupunki

Aikaansaava, hyvinvoiva ja resurssiviisaasti
tulevaisuutta rakentava, elävästi kaksikielinen
ja monikulttuurinen Grani.

Kaupunkistrategia 2030

VISIO

- Aikaansaava, hyvinvoiva ja resurssiviisaasti tulevaisuutta rakentava, elävästi kaksikielinen ja monikulttuurinen Grani.

ARVOT



Asukaslähtöisyys

Kauniaisissa on tärkeää, että arki sujuu molemmilla kansalliskielillämme, suomeksi tai ruotsiksi. Kauniaisten parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistaminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.



Avoimuus

Kaupungin avoin päätöksenteko- ja viestintäkulttuuri näkyy organisaation sisällä sekä yhteyksissä asukkaiden, kaupungin yhteistyökumppaneiden ja kolmannen sektorin kanssa.



Yhteisöllisyys ja yhdenvertaisuus

Yhteisöllisyys ja aito yhteishenki ovat Kauniaisten valttikortteja. Yhteisöllisyys merkitsee osallisuuden ja turvallisuuden tunnetta kaikille. Yhdenvertaisuus merkitsee kaikkien kauniaislaisten tasapuolista kohtelua ja yhdenvertaisia vaikutusmahdollisuuksia.



Vastuullisuus ja kestävyys

Vastuullisuus ja kestävyys ovat osa kaupungin koko toimintaa. Vaikutusten arviointi on luonnollinen osa päätöksentekoa. Vastuullisuus saa aikaan luottamusta.



Hyte-työ toteuttaa kestävän kehityksen tavoitteita



Sisällysluettelo

1. Johdanto: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, mittareista ja kyselyistä s. 5

2. Puheenvuorot valtuustokaudelta s. 15

3. Hyvinvoinnin osatekijät s. 24

3.1 Väestö s. 24-29

3.2 Koulutus, työllisyys ja talous s. 30-37

3.3 Asuminen, elinolot, ympäristö, liikenne s. 38-45

3.4 Kulttuuri, kirjasto, kansalaisopisto ja liikunta s. 46-58

3.5 Arjen turvallisuus s. 59-67

3.6 Osallisuus, yhteisöllisyys, tasa-arvo s. 68-82

4. Keskeisiä havaintoja eri ikäryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä s. 83

4.1 Lapset ja nuoret, sekä lapsiperheet s. 84-118

4.2 Työikäisten hyvinvointi s. 119-132

4.3 Ikääntyneiden hyvinvointi s. 133-150

4.4. Kunnan terveyden edistämisen aktiivisuus s. 151-157

5. Huomioitavaa tulevalla valtuustokaudella: Valtuustokauden 2022-2025 painopisteet ja tavoitteet s. 158-165

6. Hyvinvointia tukevat suunnitelmat ja ohjelmat s. 166-169



1. Johdanto

Onnellinen Kauniainen: kokemus hyvästä elämänlaadusta, hyvät ihmissuhteet ja osallistuminen yhteisön toimintaan ovat hyvinvoinnin ja onnellisuuden perustekijöitä

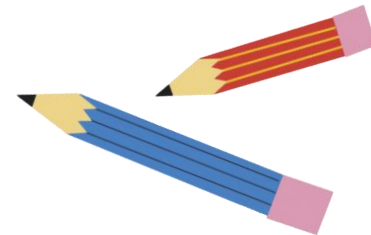


Hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 tavoitteet

Hyvinvoinnin edistäminen on suunnitelmallista ja tietoon pohjautuvaa toimintaa, jonka tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti hyvinvointiin ja sen osa-alueisiin, kuten elinoloihin, ympäristöön, elintapoihin, elämänhallintaan, osallisuuteen sekä palvelujen saatavuuteen ja toimivuuteen. Kunnan hyvinvointityön avulla resursseja voidaan kohdentaa myös hyvinvointierojen pienentämiseen.

Kauniaisissa hyvinvoinnin edistäminen toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden ja tärkeimpien sidosryhmien kanssa. Valtuustokauden 2022–2025 aikana Kauniaisissa on toteutettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen pyrkiviä toimenpiteitä eri kohderyhmille. Toimenpiteet on suunniteltu siten, että ne tukevat hyvinvointia, kaventavat terveyseroja ja lisäävät kuntalaisten osallisuutta. Hyvinvointisuunnitelma pitää sisällään ikäkausittaisia tavoitteita, sekä teemakohtaisia tavoitteita. Seuraavissa diassa avataan näitä tarkemmin.

Asiantuntijapuheenvuorojen avulla pyritään luomaan kattavaa kuvaa sitä, millä tavalla kuluva valtuustokausi on näyttäytynyt eri kohderyhmille hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta.



Kotoutuminen

Kotoutumislain 45 §:n mukaan kunnan on kirjattava seuraavat asiat erilliseen toimenpideohjelmaan tai sisällytettävä ne mittareineen muuhun kunnan suunnitteluasiakirjaan: maahanmuuttajien työllisyyttä, koulutusta, hyvinvointia ja terveyttä, asumista, osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, oman kielen ja kulttuurin ylläpitämisen mahdollisuuksia sekä hyvien väestösuhteiden edistämistä koskevat tavoitteet sekä niitä tukevat toimenpiteet, vastuutahot, yhteistyö ja seuranta.

Jatkossa Kauniaisten kotoutumislain 45 §:n tavoitteet ja toimenpiteet ovat osa hyvinvointisuunnitelmaa. Tavoitteista ja toimenpiteistä raportoidaan osana hyvinvointiraporttia.

Ehkäisevä työ

Ehkäisevä päihdetyö on toimintaa, jonka tavoitteena on vähentää haitallista päihteiden käyttöä sekä päihteisiin, tupakkatuotteisiin ja rahapelaamiseen liittyviä terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja (523/2015, 2§). Se on olennainen osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) velvoittaa kuntia huolehtimaan ehkäisevän päihdetyön organisoinnista alueellaan (5§).

Jatkossa Kauniaisten ehkäisevän päihdetyön tavoitteet ja toimenpiteet ovat osa hyvinvointisuunnitelmaa. Tavoitteista ja toimenpiteistä raportoidaan osana hyvinvointiraporttia.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on lastensuojelulain mukainen asiakirja, jolla ohjataan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävää yhteistä työtä Kauniaisissa.

Suunnitelma on otettava huomioon talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. (Lastensuojelulaki 12 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa Kauniaisten hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen kokonaisuutta. Jatkossa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tulee olemaan hyvinvointisuunnitelman liite, jossa tarkennetaan kaupungin hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä lasten ja nuorten osalta. Tavoitteista ja toimenpiteistä raportoidaan osana hyvinvointiraporttia.



Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi (Ikäohjelma)

Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja –suunnitelmaa.

Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi on jatkossa osa Kauniaisten kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa. Tavoitteista ja toimenpiteistä ikääntyneiden osalta raportoidaan osana hyvinvointiraporttia.

1.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa

”Turvallinen, vihreä kävelykaupunki.”



Hyvinvoinnin edistäminen kunnan tehtävänä

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kuntalain mukaan kunnan keskeisimpiä tehtäviä (410/2015, 1§). Hyvinvoinnin edistäminen tulee huomioida kuntastrategiassa, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen (Sote-uudistuksen) myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on sekä kuntien että hyvinvointialueiden vastuulla. Jatkossa ne tekevät yhteistyötä ja tukevat toisiaan tässä tehtävässä. Toimivan yhteistyön perusta on yhdessä suunnitellut rakenteet ja toimintamallit, jotka ohjaavat hyvinvointityötä.

Vuoden 2025 alussa voimaan tulleen kotoutumislain (681/2023) mukaan kuntien vastuuta maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä on laajennettu. Kunnilla on velvollisuus tarjota monikielistä ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttajille riippumatta heidän maahanmuuton syistä tai maassaolon kestosta. Tämä ohjaus kattaa muun muassa tiedon antamisen suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Ohjaus- ja neuvontapalveluiden tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta yhteiskunnassa.



Yhdistykset kaupungin kumppaneina

Kauniaisissa on rekisteröityjä yhdistyksiä 161 (10/2023). Noin kolmasosa rekisteröityneistä yhdistyksistä on urheilu- ja liikuntayhdistyksiä. Aktiivisia toimijoita on noin viidesosa yhdistyksistä.

Hyvinvointi syntyy ihmisen itsensä, lähiyhteisön, palvelujärjestelmän ja yhteiskuntapolitiikan tuloksena. Osa hyvinvoinnin rakentumista on pitkäjänteinen järjestötyön ja kunnan yhteistoiminnan kehittäminen. Kunnan ja järjestöjen yhteistyö painottuu kuntalaisten ennalta ehkäisevään hyvinvointia ja terveyttä edistävään hyte-työhön.

Kauniaisissa otettiin vuonna 2025 käyttöön hyvinvointiavustus yhdistyksille ja yhteisöille.

”Järjestöt tekevät valtavan tärkeää työtä ruohonjuuritasolla ja vaikuttavuus parhaimmillaan erittäin laajaa.”- GrIFK Alpine



Mittarit ja seuranta

Tämän raportin mittareissa on otettu huomioon THL:n ehdotus hyvinvointikertomuksen minimitietosisällön seurattavat mittarit, Hyte-kerroin indikaattorit, kouluterveyskysely, Terve Suomi tutkimus, sekä omat seurannat, kuten ZEF-kyselyt oppilaille.

Minimitietosisältö Kunnan hyvinvointikertomus

Hyte-kerroin indikaattorit

Kouluterveyskysely

Terve Suomi-tutkimus

Kouluterveyskysely on toteutettu vuonna 2023. Kouluterveyskyselyssä huomioitavaa: kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kyselyyn vastaavat Kauniaisissa: perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat, perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat, lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Terve Suomi-tutkimus: Kauniainen vastanneita kohderyhmästä yli 20-v, 47.7% (944)



2. Puheenvuorot valtuustokaudelta

*”Asukaslähtöisyys ja
avoimuus.”*



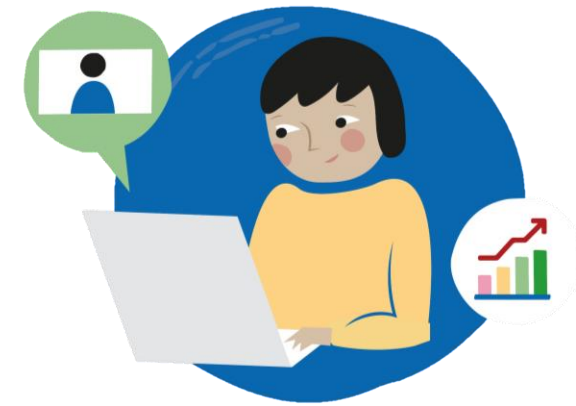
”Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä.”

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kuntien tärkeimmistä tehtävistä. Vaikka sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle, kunnilla on edelleen keskeinen rooli ennaltaehkäisevässä työssä. Hyvinvointia luodaan esimerkiksi kasvatuksen ja opetuksen kautta, liikunta- ja kulttuuripalveluilla, elinympäristön viihtyisyydellä sekä yhteisöllisyyttä tukevilla toimilla.

Kauniaisissa meillä on hyvät lähtökohdat asukkaiden hyvinvoinnin vahvistamiseen. Kuitenkin erityisesti ikäihmisten, nuorten ja maahanmuuttajien tukemisessa on vielä kehitettävää. On tärkeää, että jatkamme matalan kynnyksen palveluiden, kuten liikuntaryhmien, mielenterveyspalveluiden ja kotoutumisen tukemisen, vahvistamista. Myös yhteistyö järjestöjen kanssa on korvaamatonta – niiden kautta tavoitamme ryhmiä, jotka muuten saattaisivat jäädä palveluiden ulkopuolelle.

Hyvinvointi-investoinnit ovat kauaskantoisia ja vähentävät tulevaisuuden kustannuksia. Panostetaan siis ennaltaehkäisyyn, yhteisöllisyyteen ja helposti saavutettaviin palveluihin, jotta Kauniainen pysyy hyvän elämän kotikaupunkina kaikille asukkailleen.

Laura Salomaa, hyvinvointipäällikkö.



”Kestävä talous, parempi hyvinvointi – investoidaan ennaltaehkäisyyn.”

Viimeisimmät vuodet ovat maailmantalouden osalta olleet turbulentteja ja tämä turbulenssi on myös suoraan vaikuttanut Suomen ja sitä kautta kauniaislaisten talouteen.

Koronapandemian aikana asuntohinnat nousivat hyvin nopeaan tahtiin mm. Kauniaisissa. Asuntohintojen nopea nousu vaikeutti väliaikaisesti monilla asunnon hankkimista ja tarkoitti samalla sitä, että siihen aikaan asunnon tai talon ostaneet, ovat todennäköisesti joutuneet nostamaan varsin paljon lainaa. Pandemian jälkeen seurannut samanaikainen kysyntä- ja tarjontashokki yhdistettynä Ukrainan sotaan nosti inflaation korkeimmalle tasolle vuosikymmeniin. Korkeaa inflaatiota seurasi pienellä viiveellä tavanomaista nopeampi korkotason nousu.

Vaikka Kauniaisissa on keskimääräistä korkeampi tulotaso, eivät kauniaislaiset ole immuuneja yleisen taloustilanteen vaikutuksille. Korkealla inflaatiolla ja sen seurauksena siirtymisellä pitkästä nollakorkoajasta muutaman prosenttiyksikön korkotasoon on ollut se yhteisvaikutus, että useimpien kauniaislaisten ostovoima on heikentynyt. Yhä suurempi osa kauniaislaisten nettotuloista on mennyt korkeampiin asumisen, energian, elintarvikkeiden ja käyttötavarahankintojen kuluihin. Heikentynyt ostovoima ja kauniaislaisten työttömyysasteen nousu noin 5 % lähemmäs 7 % on todennäköisesti lisännyt talouteen liittyviä huolia ja stressiä, joka voi heijastua negatiivisesti henkiseen hyvinvointiin ja jaksamiseen. Korkotason nousua seurannut asuntohintojen kohtalaisen suuri pudotus ja samanaikainen asuntomarkkinoiden jäätyminen, voi myös lisätä monen perheen stressitasoja, mikäli se estää toivotut asuntovaihdot.

Ostovoiman ja työllisyystilanteen heikentyminen vaikuttaa erityisesti nuoriin ja jo ennestään pienituloisiin perheisiin. Heikentynyt taloustilanne voi esimerkiksi joillekin pienituloisille perheille muodostua esteeksi lasten ainakin tietyille harrastuksille. Matalan kynnykset palvelut ja mm. Granimallin mukaiset harrastusmahdollisuudet ja Kaiku-kortti, voivat tuoda apua perheille, joiden osalta talous rajoittaa harrastusmahdollisuuksia.

Christoffer Masar, kaupunginjohtaja



”Lasten ja nuorten hyvinvointi on tulevaisuuden perusta.”

Perusopetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden oppimista, kasvua ja hyvinvointia. Koronapandemia vaikutti koulunkäyntiin vielä 2022 asti, jolloin varauduttiin etäopetukseen ja järjestettiin erityistä tukea oppilaille.

Pandemian jälkeen keskityttiin kouluyhteisön palautumiseen ja oppimisvajeen paikkaamiseen, esimerkiksi resurssiopettajien avulla.

Koulupoissaolot ovat kasvava haaste, ja niitä on pyritty vähentämään erilaisin tukitoimin, kuten Joustoryhmä-mallilla ja kouluun kiinnittymistä tukevilla hankkeilla. Yksinäisyyteen ja ostrakismiin on myös kiinnitetty huomiota yhteisöllisillä toimilla.

Pandemia korosti kouluyhteisön merkitystä, ja yhteisiä tapahtumia on pyritty elvyttämään. Sosiaalisen median vaikutus nuorten hyvinvointiin on keskeinen teema, ja siihen liittyviä haasteita, kuten kiusaamista ja vihapuhetta, torjutaan Someturva-palvelun avulla. Toisaalta some voi myös tukea nuorten sosiaalista elämää, joten koulujen säännöistä käydään keskustelua yhdessä oppilaiden kanssa.

Koulu-uupumus on yleistynyt, ja siihen on reagoitu esimerkiksi tuntirakenteiden ja kotitehtävien määrän tarkastelulla. Kouluterveyskyselyssä nousi esiin fyysisen väkivallan uhka, jonka ehkäisemiseksi on kehitetty turvallisen tilan periaatteita ja lisätty yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Kiusaamisen vastainen työ on systemaattista ja siihen kuuluu esimerkiksi RESTO- ja VERSO-sovittelumallit. Oppilaiden hyvinvointia tuetaan laajasti, mm. hyvinvointivalmentajien avulla. Vaikka suurin osa oppilaista voi hyvin, osa tarvitsee erityistä tukea perhetaustansa tai yksinäisyyden vuoksi.

Monikielisten oppilaiden määrä kasvaa, ja perusopetusta kehitetään kieli- ja kulttuuritietoisemmaksi. Lukutaidon ja perustaitojen vahvistaminen on koulun keskiössä, ja oppimisen tukea kehitetään edelleen. Oppilaiden osallisuutta kouluyhteisössä vahvistetaan aktiivisilla oppilasparlamenteilla ja nuorisovaltuustoyhteistyöllä.

Kaiken keskiössä on hyvinvoivat ja motivoituneet oppilaat, ja koulun tehtävänä on varmistaa heidän oppimisensa ja yhteisöön kuulumisensa parhaalla mahdollisella tavalla. Leena-Maija Niemi, suomenkielisen perusopetuksen rehtori.

Leena-Maija Niemi, suomenkielisen perusopetuksen rehtori



”Arvokas ikääntyminen – hyvinvointia ja elinvoimaa.”

Korona ja SOTE-uudistus ovat olleet merkittäviä haasteita kuluneen kauden aikana, vaikuttaen voimakkaasti kauniaislaisten ikääntyvien hyvinvointiin ja palvelujärjestelyihin. Näiden haasteiden seurauksena on kuitenkin kehitetty uusia palvelumuotoja ja toimintamalleja.

Analyysien mukaan ikäihmisten yksinäisyys on yksi suurimmista hyvinvointihaasteista, sillä se heikentää sekä fyysistä että psyykkistä hyvinvointia ja lisää päihteiden käytön riskiä. Myös yli 65-vuotiaiden alkoholinkäyttö on kasvanut viime vuosikymmeninä, mikä näkyy tilastoissakin.

Kauniaisissa ikääntyvillä on hyvät mahdollisuudet harrastaa ja liikkua sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Kaupunki tukee monipuolista liikuntaa asukaslähtöisesti yhteistyössä järjestöjen ja yksityisen sektorin kanssa. Kansalaisopiston Kaiku-kortti mahdollistaa maksuttoman osallistumisen, ja yli 65-vuotiaat ovat uineet maksutta Kauniaisten uimahallissa. Ikärajaa nostettiin 70-vuoteen. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on ollut ajoittain haastavaa, ja elintapaohjausta sekä liikuntaneuvontaa ei ole saatu yhtenäistettyä koko alueelle. Seuraavalla kaudella elintapaohjausta kehitetään asiakaslähtöisesti, muutosta seurataan ja tuetaan, tietoja kirjataan järjestelmällisesti ja toimitaan moniammatillisissa tiimeissä.

Vertaistoimintamallin kehittämisessä on ollut haasteita vapaaehtoisten sitouttamisessa, mutta työtä jatketaan yhteistyössä kauniaislaisten järjestöjen ja Ikäinstituutin kanssa, jotta ikääntyvien ulkoilukaverit ja vertaisryhmäohjaajat saadaan toimimaan entistä tehokkaammin.

Koronaepidemia lisäsi ikääntyvien yksinäisyyttä, syrjäytymistä, omatoimisuuden heikkenemistä ja kroonisten sairauksien ilmaantuvuutta, mutta samalla kehittyi uusia palvelumalleja. Esimerkiksi kahdeksassa taloyhtiössä käynnistyivät "parvekejumppat", ja kansalaisopistolla etäopetus vakiintui osaksi oppimista. On kuitenkin huomioitava, että kaikilla ei ole edellytyksiä käyttää digilaitteita, ja henkilökohtainen, kasvokkain tapahtuva apu on monelle ikääntyvälle välttämätöntä. Tulevalla kaudella kehitetään uusia viestintä- ja toimintamalleja yhteistyössä muiden ikäpalveluja tarjoavien toimijoiden kanssa.

Yksinäisyyden vähentämiseksi käynnistettiin laaja kehittämishanke, Etsivä Vanhustyöhanke (2023–2024). Hankkeen tavoitteena oli tunnistaa ja tukea apua tarvitsevia ikääntyviä. Hankkeen aikana perustettiin Apollo-olohuone, joka toimii matalan kynnyksen kohtaamispaikkana, ja toiminta on nyt vakiintunut osaksi kaupungin vanhustyötä yhteistyössä kaupungin, seurakuntien ja Grani Lähiavun kanssa. Lisäksi hyvinvointialueen senioripalveluihin on otettu käyttöön sähköinen huoli-ilmoitusjärjestelmä ja suora yhteydenotto palveluohjaajiin.

Kauniaisten eläkeläisjärjestöt ovat olleet aktiivisia ja saaneet tukea avustuksin, vaikka SOTE-uudistus on heikentänyt heidän avustumahdollisuuksiaan. He ovat järjestäneet viikoittaisia kävelyhetkiä, kerhotoimintaa, retkiä ja kulttuuritapahtumia, ja suomalaiset seniorit ovat tarjonneet koulutusta ikäihmisten liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

Helena Pirvola-Nykänen, liikuntasuunnittelija



”Hyvinvointi on avain kotoutumiseen – tuki ja osallisuus luovat vahvan pohjan.”

Maahanmuuttajataustaiset perheet Kauniaisissa ovat hyvin monimuotoisia. Huoltajien joukossa on sekä korkeasti koulutettuja monikielisiä henkilöitä, että omalla äidinkielelläänkin luku- ja kirjoitustaidottomia henkilöitä. Lisäksi perheissä voi olla sekoitus pitkään Suomessa asuneita ja juuri saapuneita jäseniä. Yhteistä näille perheille on uusi kieli- ja kulttuuriympäristö ja tukiverkoston puuttuminen. Lapsilla on vaihtelevia tarpeita: kotoutuminen ja toisen kielen oppiminen sujuu toisilta vauhdikkaammin, mutta toisilla voi olla suurta tuen tarvetta oppimisessa, kehityksessä ja hyvinvoinnissa. Erityisen huolestuttavaa on, että monet maahanmuuttajataustaiset lapset jäävät neuvolapalveluiden ulkopuolelle – ajanvarausten tekeminen on monelle mahdotonta, jos ajanvaraus tulee tehdä puhelimitse ja asiointikielinä tarjotaan kotimaisia kieliä.

On tärkeää tiivistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja LUVN:n välillä, jotta huoltajille voidaan tarjota selkeää ohjausta suomalaisten palveluiden, kuten varhaiskasvatuksen, neuvolan ja sosiaalipalveluiden, käyttöön. Palvelujen tulee olla saavutettavia ilman kotimaisten kielten taitoa, sillä monilla perheenjäsenillä ei ole tarvittavaa kieli- tai luku- ja kirjoitustaitoa. Kauniaisissa on käytössä aloituskeskustelu tulkin kanssa uusille huoltajille, mutta läheisen yhteistyön palauttaminen sosiaalitoimen kanssa on edelleen tarpeen, jotta perheiden asioiden hoito ja tuen saaminen olisi sujuvaa.

Terhi Hyvärinen, kieli- ja kulttuuriopettaja



”Yhdistykset hyvinvoinnin tukipilareina – yhdessä enemmän.”

Vuodesta 2022 toukokuusta lähtien Seniori-Olohuonetta on pidetty Villa Apollossa joka keskiviikko (heinäkuuta lukuun ottamatta) 15–20 osallistujan ryhmissä. Tapaamisissa keskustellaan päivän asioista vapaamuotoisesti, ja ajoittain mukaan liittyvät myös maahanmuuttajat sekä GLA:n vapaaehtoiset ja kesätyöntekijät, mikä on lisännyt yhteisöllisyyttä.

Syksyllä 2024 GLA laajensi toimintaa kahteen taloyhtiöön omine kerhohuoneineen, ja vuoden 2025 alussa toiminta alkoi neljännessä taloyhtiössä, mikä mahdollistaa lähialueiden vanhusten tapaamisen ja toistensa tukemisen.

Olemme myös toista vuotta tarjonneet maahanmuuttajille suomen kielen opetusta ”Toisto”-menetelmällä sekä järjestäneet kahta eritasoista suomenkielistä keskusteluryhmää, jotka antavat pienryhmässä enemmän mahdollisuuksia kielen aktiiviseen käyttöön.

Lisäksi nuorille suunnattu valokuvausprojekti toteutettiin viime talvena Kasavuoren koululla ja tänä talvena sekä Kasavuoren että Hagelstamin koululla. Projektin 25 osallistujaa ovat kokeneet sen vahvistaneen itsetuntoa ja opettaneen tiimityöskentelyä.

GLA:n toiminnan suunnittelu on ollut haastavaa viime vuosina epävakaaan rahoituksen vuoksi. Vuodelle 2025 myönnettiin 70 000 euron avustus, mutta epävarmuus vuoden 2026 rahoituksesta vaikeuttaa pitkäjänteistä suunnittelua. Rahoituksen tulisi olla ennakoitavampaa.

Vapaaehtoisten rekrytointi on haastavaa, erityisesti pitkäaikaisten sitoutujien löytäminen. Heille olisi hyvä tarjota jonkinlaista korvausta.

Senioripalveluiden siirtäminen verkkoon ja älypuhelimiin jättää monet iäkkäät ulkopuolelle. Monimutkaiset palvelupuhelimet ja takaisinsoittopalvelut ovat monelle liian hankalia, mikä vaikeuttaa avun saamista.

Positiivisena puolena Kauniaisten eri tahojen, kuten kaupungin, järjestöjen ja seurakuntien, kanssa tehtävä yhteistyö on sujuvaa ja mahdollistanut monien projektien toteuttamisen.

Aila Thurin, toiminnanjohtaja, GraninLähiapu ry.



Saavutettavaa osallistumisista: kaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus tulla kuulluksi."

Sote-uudistuksen myötä kaupunki ei enää vastaa sosiaalihuollosta, terveydenhoidosta eikä sairaanhoidosta. Päävastuu terveydenhuollosta on vuodesta 2024 lähtien ollut Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Huoli siitä, kuinka vammaiset ihmiset jatkossa saavat samoja palveluita kuin aikaisemmin, on osoittautunut aiheelliseksi. Muutoksilla on ollut vaikutusta siihen, miten ja missä määrin palveluita tai tukea myönnetään. Viranomaisten ja tukea tarvitsevien välinen viestintä on myös heikentynyt. Niin ikään palveluiden ja tuen laajuus sekä laatu koetaan rakennemuutoksen ja taloudellisten säästöjen myötä heikommiksi.

Kauniainen tarvitsee edelleen vammaisneuvostoa. On tärkeää, että kaupunki kuuntelee asukkaitaan myös hyvinvointialueen tarjoamiin palveluihin liittyvissä asioissa. Näin kaupunki voi tarjota toimivaa ennaltaehkäisevää tukea myös vammaisille ihmisille. Inklusio ja osallisuus tarkoittavat, että kaupunki ottaa saavutettavuuden huomioon kaikessa toiminnassaan ja antaa kaikille mahdollisuuden osallistua iästä tai toimintarajoitteista riippumatta. Kulttuuri-, liikunta- ja harrastustoimintaa tulee mukauttaa siten, että myös erilaisia rajoitteita kokevat voivat osallistua siihen. Kaupungin tulee huomioida asukkaidensa erilaiset tarpeet myös kaupunkisuunnittelussa ja asumisratkaisuisissa.

Usein vaaditaan fyysisiä mukautuksia, jotta kaikki voivat olla mukana vaikuttamassa lähiympäristöönsä. Lisäksi tarvitaan helppotajuista tietoa. Kun kaupunki kysyy vammaisneuvostolta neuvoa esimerkiksi rakennussuunnitteluun, liikenteeseen ja infrastruktuuriin, opetukseen, kirjastopalveluihin ja vapaa-ajantoimintaan liittyen, hyöty on suuri. Vammaiset ihmiset voivat olla todellinen resurssi yhteiskuntasuunnittelussa. Heillä on nimittäin kokemusta siitä, kuinka onnistuneita eri toiminnot ovat käytännössä. Vammaisten ihmisten voi olla vaikea löytää töitä siitä huolimatta, että he ovat koulutettuja ja kovasti toivovat pääsevänsä työskentelemään. Nyt, kun vastuu työllisyydestä siirtyy kaupungille, on otollinen tilaisuus parantaa myös vammaisten ihmisten työllistymistä. Heille voisi ehkä tehokkaammin tarjota työtä ja toimintaa lähiympäristössään.

Lisbeth Hemgård, Kauniaisten kaupungin vammaisneuvosto



3. Hyvinvoinnin osatekijät

*”Turvallinen, vihreä
kävelykaupunki, jossa
kuntalainen on keskiössä.”*

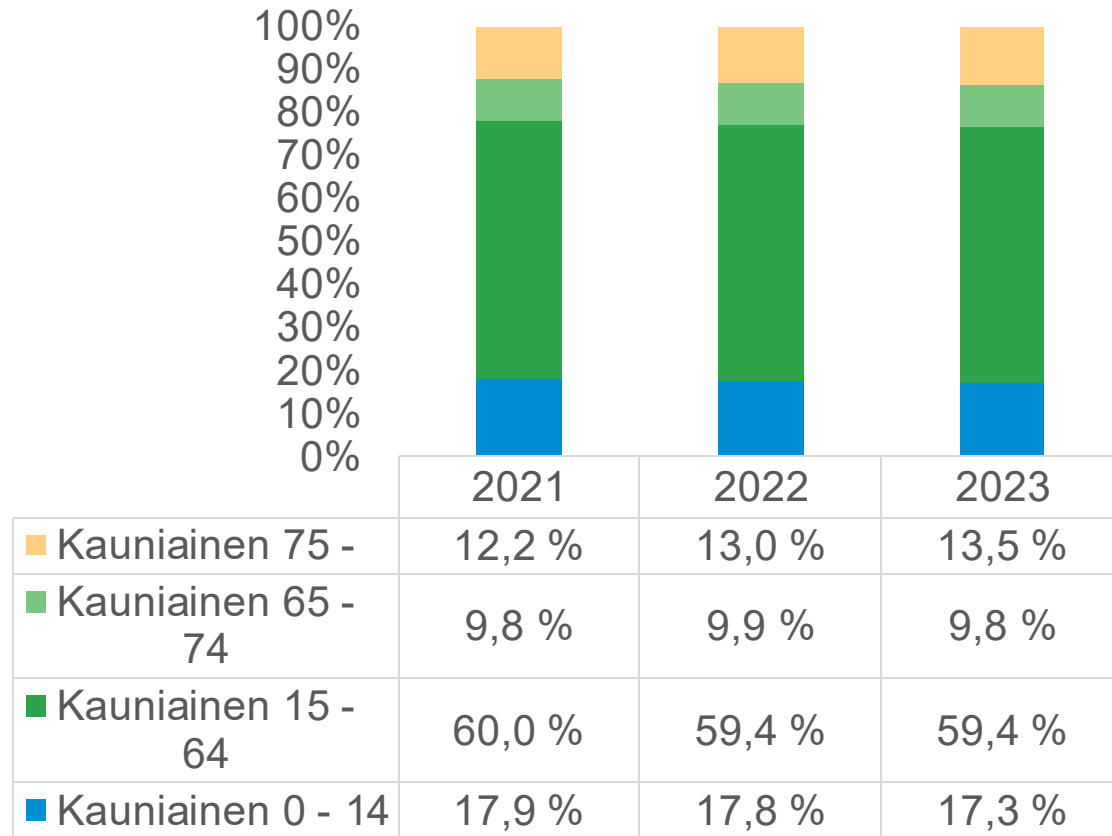


3.1 Hyvinvoinnin osatekijät: Väestö

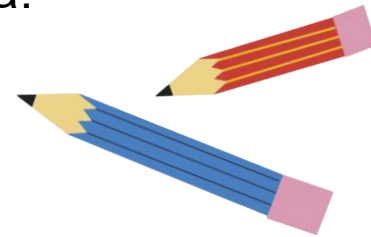
*”Huomioidaan kaiken ikäiset
asukkaat.”*



Kauniaisten väestö ikäryhmittäin 2023

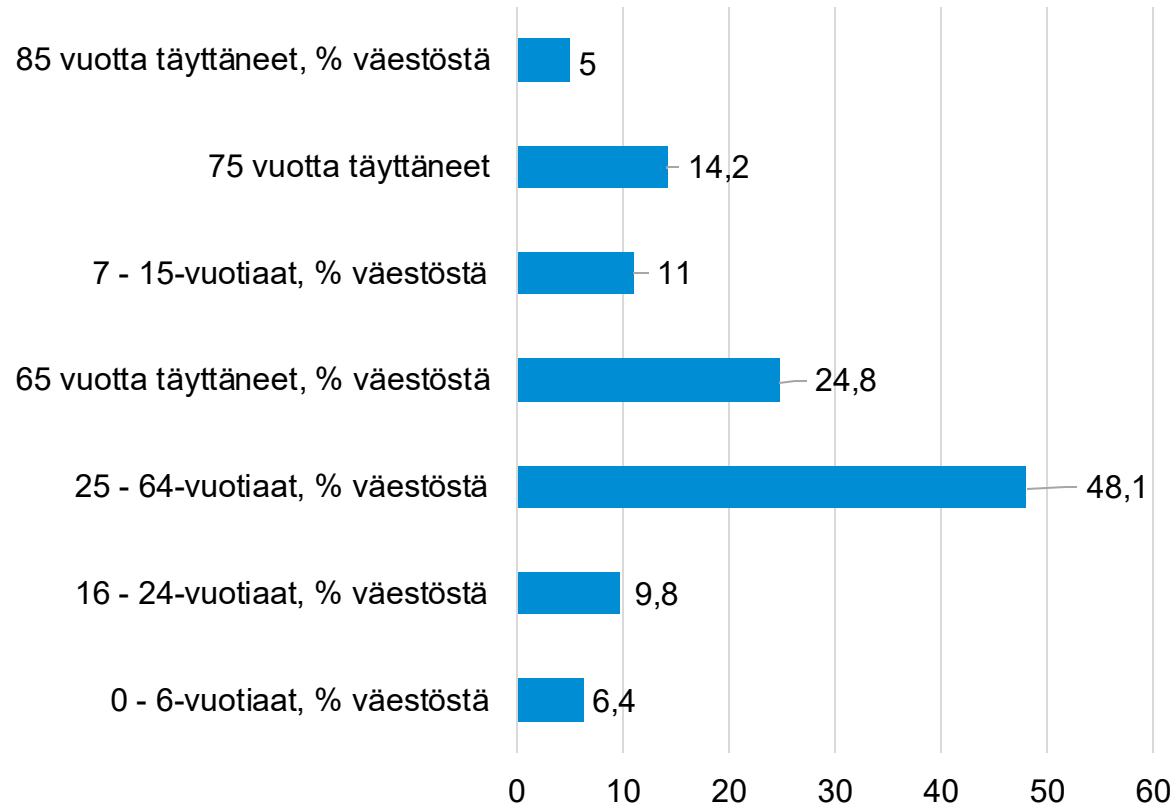


- Lapset ja nuoret (0–14 vuotta) Laskua: 84 lasta (-4,5 %) vuodesta 2021 vuoteen 2023.
- Työikäiset (15–64 vuotta) Laskua: 140 henkeä (-2,2 %) vuodesta 2021 vuoteen 2023.
- Ikääntyvät (65–74 vuotta) Laskua: 16 henkilöä (-1,6 %) kolmessa vuodessa.
- (75+ vuotta) on ainoa ikäryhmä, jossa väestö on kasvanut. Kasvua: 114 henkilöä (+9,0 %) kolmessa vuodessa.
- Sotkanet: Statfin



Väestöennuste 2024

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)



- Kauniaisten väestö ikääntyy, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa.
- Lapsimäärän väheneminen voi vaikuttaa pitkällä aikavälillä koulutuksen ja päivähoidon tarpeeseen.
- Työikäisen väestön määrän lasku voi vaikuttaa taloudelliseen kehitykseen, mikäli trendi jatkuu.
- Palveluiden suunnittelussa on otettava huomioon erityisesti ikääntyvän väestön tarpeet.
- Työikäisten suuri osuus tukee kaupungin taloutta.
- Ikääntyneiden määrän kasvu voi lisätä terveydenhuollon ja palveluasumisen tarvetta.
- Mahdollinen lapsimäärän väheneminen voi johtaa varhaiskasvatus- ja koulupalveluiden sopeuttamiseen.



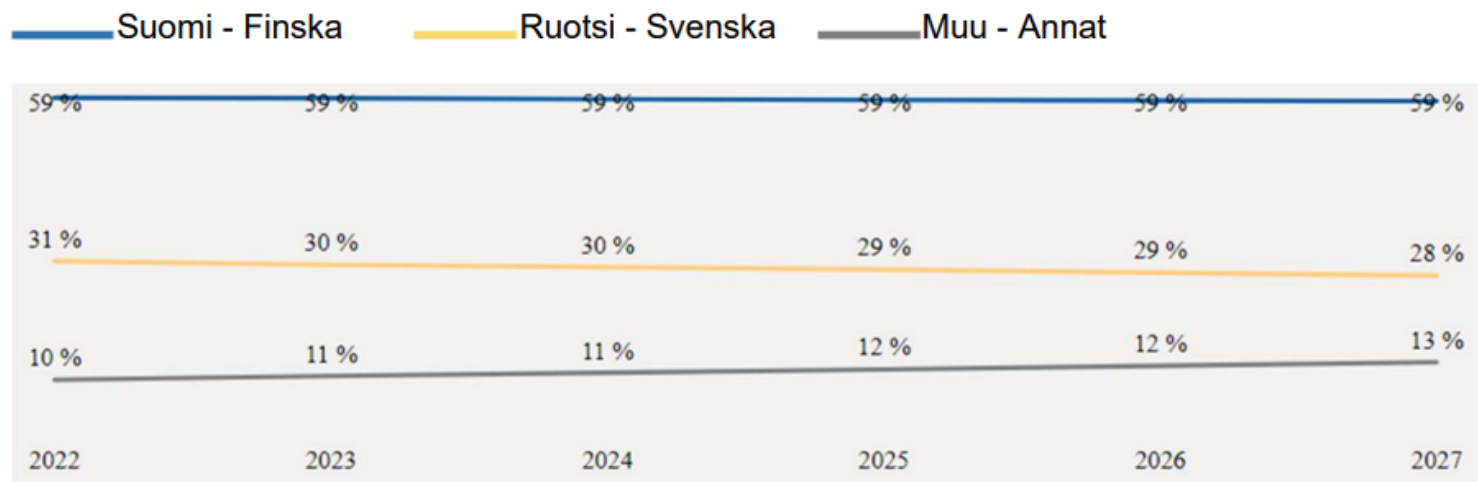
Kauniaisen väestönkehitys (2021–2023)

- Kauniaisen väkiluku on ollut laskussa vuodesta 2022 alkaen, mikä voi liittyä muuttoliikkeeseen muihin kuntiin.
- Lapsiperheiden määrä vähenee, mikä voi vaikuttaa pitkällä aikavälillä koulujen ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen.
- Väestö ikääntyy, mikä lisää palvelutarvetta vanhuksille ja voi muuttaa kaupungin palvelurakennetta.
- Kauniaisen tulevaisuuden haasteena voi olla, miten houkutella nuoria perheitä alueelle ja tasapainottaa väestörakenteen kehitystä.
- Kasvutavoite 0,75 %/v. - Viiden vuoden keskiarvon perusteella - Vuonna 2040 maksimissaan 12 000 asukasta (Lähde: Kauniaisten kaupungin talousarvio, 2025)



Väestö kieliryhmittäin

Väestö kieliryhmittäin – Befolkning enligt språk



Kuva 1: Kauniaisten kaupungin talousarvio 2025

- Vieraskielisten osuus kasvaa, mikä viittaa kaupungin monikulttuuristumiseen ja voi tuoda uusia mahdollisuuksia, mutta myös haasteita palveluiden kehittämisessä.
- Suomenkielisten osuus on stabiili, kun taas ruotsinkielisten suhteellinen osuus vähenee hieman.

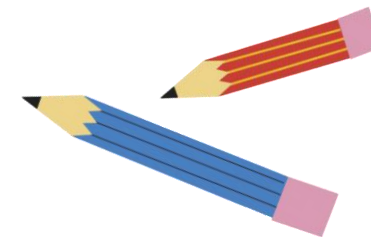
Terveys- ja hyvinvointierot

Sairastavuus (tiedot vuodelta 2022)

THL:n ikävakioidut sairastavuusindeksit (2019)	2021	2022
THL:n sairastavuusindeksi	73,9	70,4
Alkoholisairastavuusindeks	56,5	54,8
Keuhkosairausindeksi	66	72,8
Aivoverisuonitauti-indeksi	94,2	87,6
Mielenterveysindeksi	58,3	58,9
Sepelvaltimotauti-indeksi	63,2	60,5
Syöpäindeksi	121,6	117,7
Tapaturmaindeksi	90	99,7
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi	62	63,9

THL:n sairastavuusindeksit (ikävakioidut) kuvaavat väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksien arvo on aikasarjan viimeisenä vuotena koko maassa 100 eli alle tämän olevat arvot kertovat tilanteen olevan parempi kuin Suomessa keskimäärin ja yli olevat arvot kertovat keskimääräistä heikommasta tilanteesta

Sotkanet: 5647, 5659, 5641, 5651, 5657, 5643, 5645, 5653, 5649



3.2 Hyvinvoinnin osatekijät: Koulutus, työllisyys ja talous

*”Rohkeus tehdä valintoja terve
kuntatalous huomioiden.”*



Koulutus

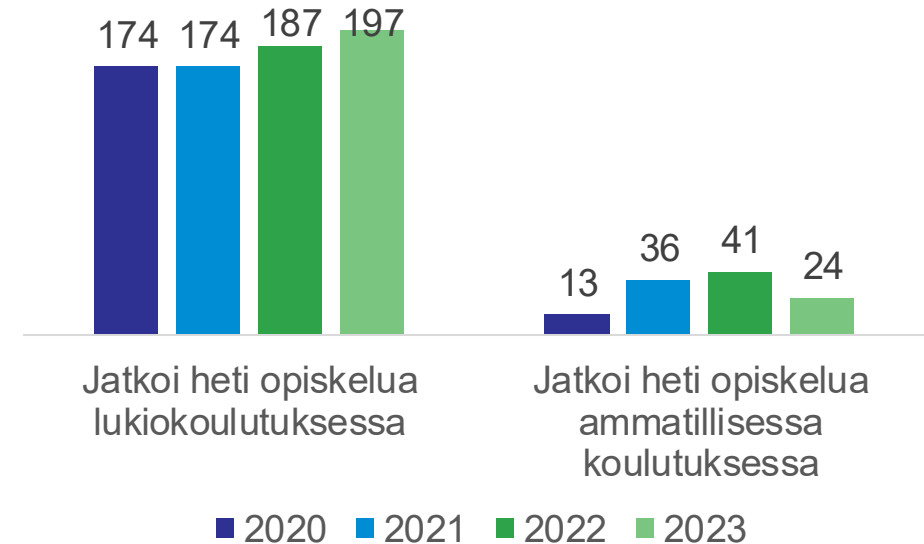
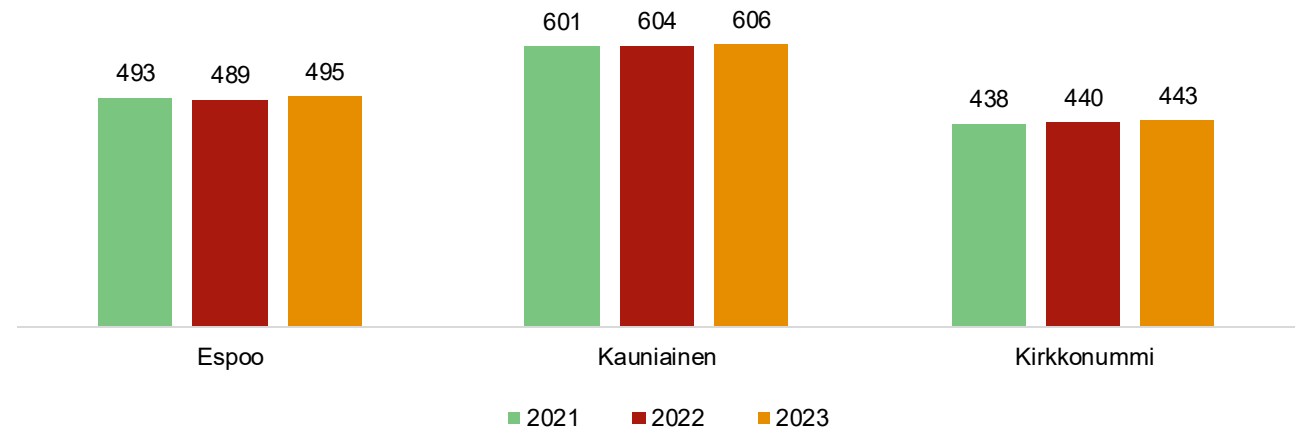
Kauniaisissa on kouluttauduttu keskimäärin lähes 6 vuotta peruskoulun jälkeen, ja tarkasteluajankohtana ei ole tapahtunut suuria muutoksia.

Kauniaisten koulutustaso on pysynyt melko vakaana vuosien 2022 ja 2023 välillä, vaikka pieniä kasvuprosentteja onkin havaittavissa.

Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettujen korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti.

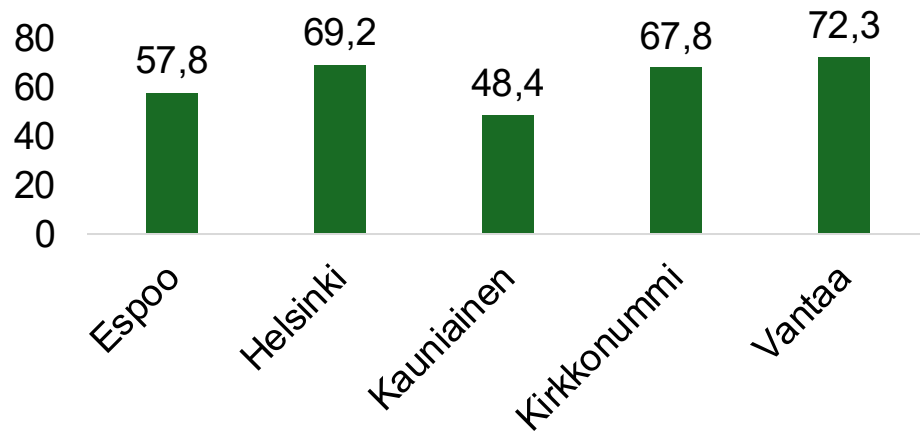
Sotkanet: 180

Koulutustasomittain



Työllisyys

Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu
2022

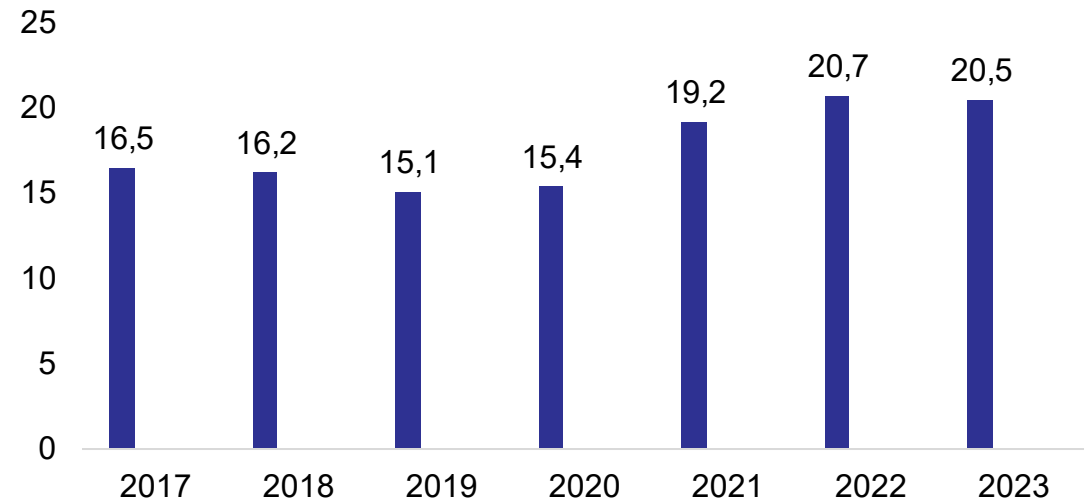


Indeksi kuvaa kuntien ja alueiden työikäisen väestön työkyvyttömyyttä suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon kolme eri ryhmää:

- Työkyvyttömyyseläkkeen saajat joulukuussa.
- Vähintään 3 kuukauden pituisella sairauspäiväraahajaksolla olleet vuoden aikana.
- Ammatillisen kuntoutuspäätöksen saaneet vuoden aikana.

Sotkanet: 5663

Mielenterveysperusteisesti
sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-
vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

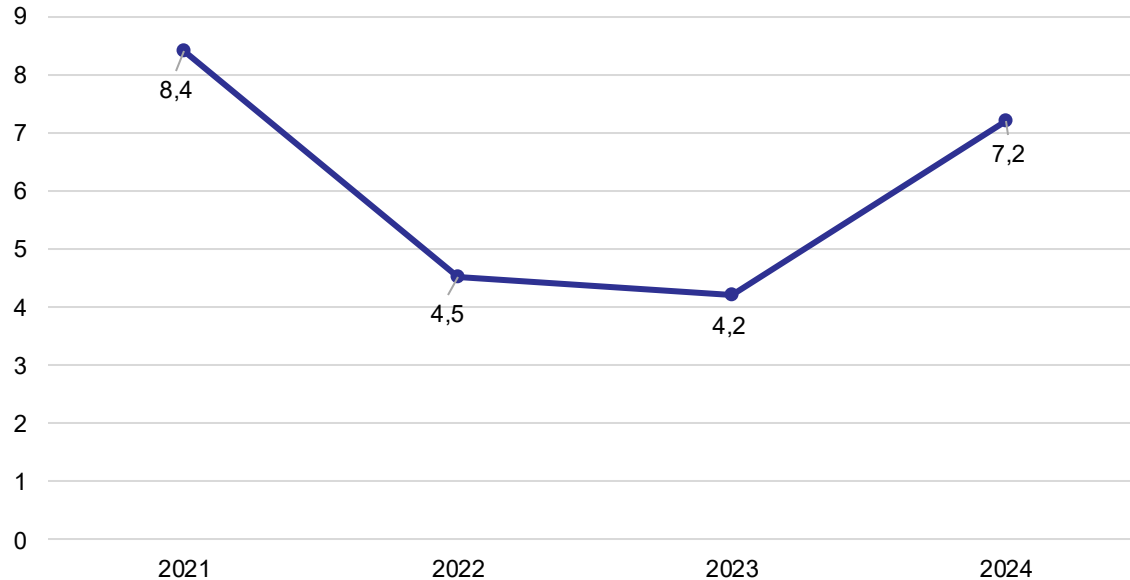


Mielenterveysperustainen työkyvyttömyys on vähentynyt hieman 25 - 64 -vuotiailla.

Sotkanet: 2345

Nuorisotyöttömyys

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta, Kauniainen



Indikaattori ilmaisee 15 - 24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta. Nuorisotyötön on 15 - 24-vuotias työtön.

Sotkanet: 189.

Eheä oppimispolku tulevaisuuteen:

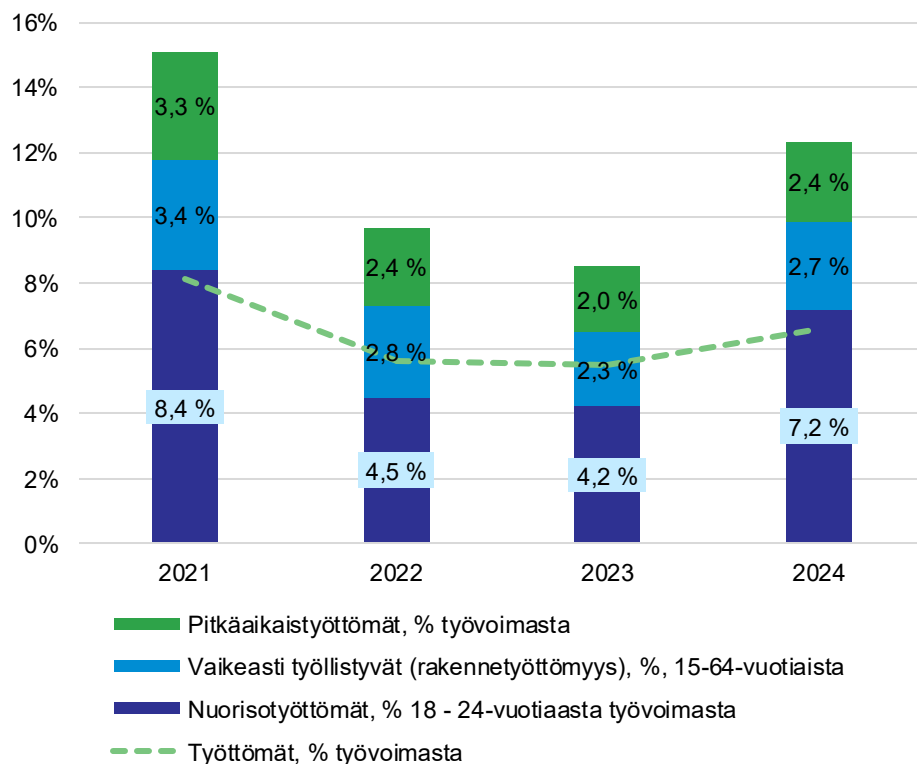
Opetuksen vaikuttavuus; nuorisotyöttömyysprosentti 0 %

Nuorten (alle 25 v.) työttömyys oli ennätysellisen alhainen marraskuussa **2019** (3,7%) mutta koronapandemian seurauksena ennätysellisen korkea marraskuussa 2020 (11,1%). Marraskuussa **2021** nuorten työttömien lukumäärä oli Kauniaisissa 8,4 %. Sama laskeva kehityssuunta jatkui marraskuussa **2022** (4,5%), kun nuorten työttömien määrä edelleen melkein puolittui. Vuonna **2023** nuorisotyöttömiä oli 4,2% työvoimasta ja vuonna **2024** luku oli jo 7,2%. Kasvu on merkittävä. Talouden tilanne, koulutuksen ja työelämän kohtaanto, teknologian kehitys ja rakenteelliset haasteet voivat kaikki toimia selittävinä tekijöinä.

Työllisyys

Työllisyys vahvistaa arjen hyvinvointia

Työttömien osuus työvoimasta 2021-2024



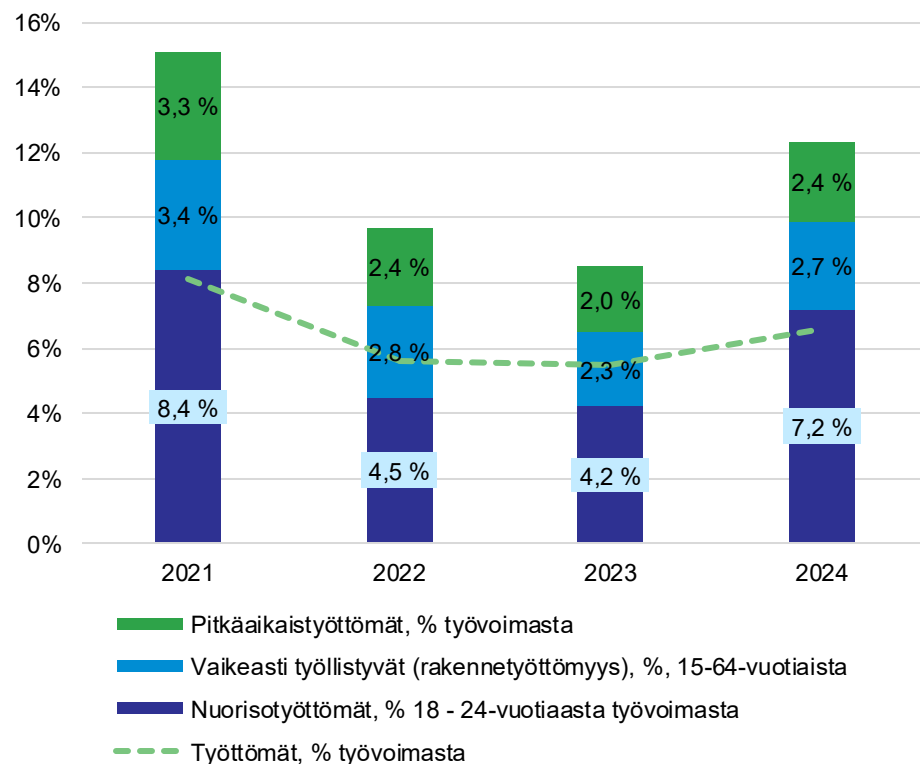
Kauniaisissa työttömyys nousi jyrkästi vuosien 2019 ja 2020 välillä (5,5 %-9,5 %), mikä selittyy koronapandemian vaikutuksilla. Tämän jälkeen työttömyys on laskenut tasaisesti, ja vuonna 2023 kokonaisaste oli 5,5 %. Pitkäaikaistyöttömyys, nuorisotyöttömyys ja rakennetyöttömyys ovat kaikki vähentyneet vuoden 2021 huippujen jälkeen. Nuorisotyöttömyys on lähtenyt kuitenkin nousuun vuosien 2023 ja 2024 välillä, 4,2%- 7,2%. Laskusta huolimatta työttömyys on yhä korkeammalla kuin ennen pandemiaa, mikä edellyttää jatkuvia työllisyyttä tukevia toimia.

Sotkanet: 326, 3652, 181, 3071.

Nuorisotakuu

”Toimivat tilat nuorisotyön ja nuorten tarpeisiin sekä toimiva dialogi oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön välillä”

Työttömien osuus työvoimasta 2021-2024

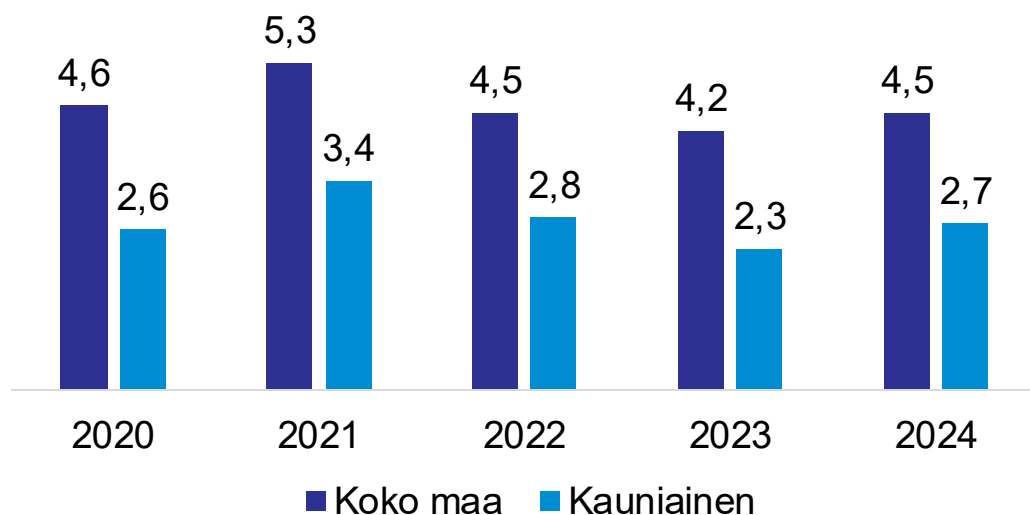


Vuonna 2019 nuorisotyöttömyysaste oli Kauniaisissa 3,7 %. Vuonna 2020 11,1%. Vuoden 2020 huippuluvuista ollaan siis tultu alas tällä valtuustokaudella.

Tämä ei kuitenkaan kerro koko totuutta syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tilanteesta, sillä se ryhmä johon etsivä nuorisotyö ensikädessä on yhteydessä, ovat ne nuoret, jotka eivät näy edes TE-palveluiden asiakaslistoissa. Niiden nuorten määrää on mahdotonta tietää, mutta tavoitteena on, että nämä nuoret löydetään ja saadaan palveluiden piiriin.

Sotkanet: 326 ja 181.

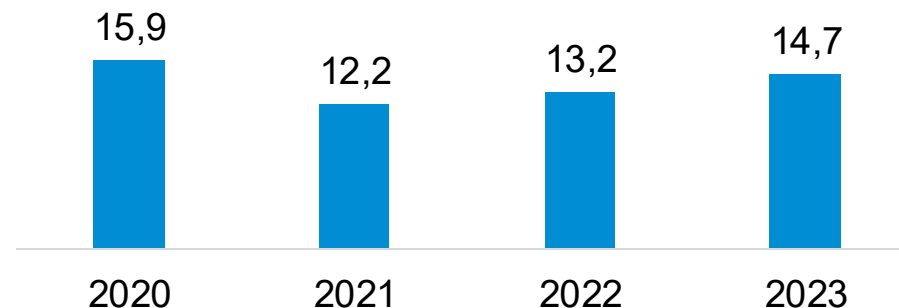
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista



Vaikeasti työllistyvien ryhmään luetaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömäksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet. Kauniaisten luvut ovat pysyneet maltillisella tasolla. Vuoden 2021 piikki luvuissa viittaa siihen, että kyseisenä vuonna oli jonkinlainen tekijä, joka nosti arvoja. Koronaepidemian vaikutukset voivat toimia selittäjänä.

Sotkanet: 3071

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä, Kauniainen



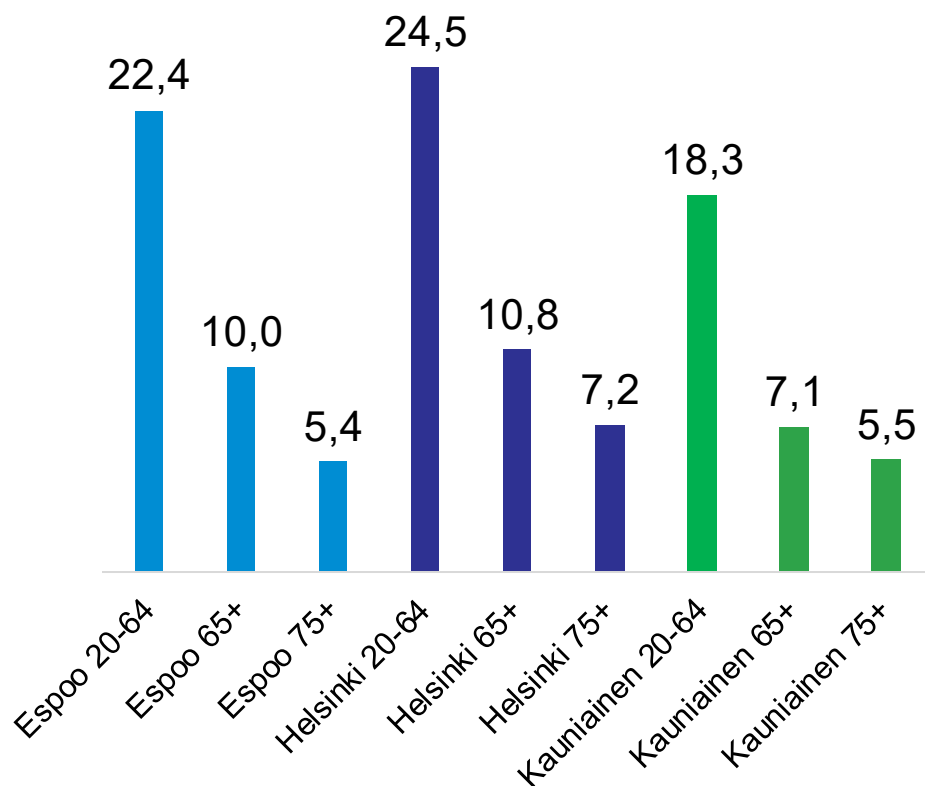
Indikaattori ilmaisee syrjäytymisriskissä olevien nuorten ja nuorten aikuisten osuuden ikäluokasta 18 - 24-vuotiaat. Syrjäytymisriskissä ovat nuoret, jotka eivät opiskele, työskentele tai ole varusmies- tai siviilipalveluksessa.

Sotkanet: 5387

Nuorisotakuu koskee kaikkia alle 25-vuotiaita sekä vastavalmistuneita alle 30-vuotiaita, joilla ei ole työpaikkaa tai ammatillista koulutusta. Heille nuorisotakuu tarkoittaa, että kolmen kuukauden sisällä työttömäksi ilmoittautumisesta heille tulee tarjota opiskelu-, työ-, työkokeilu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka.



Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus (%)



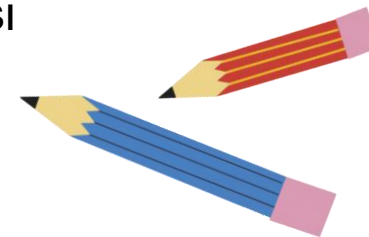
Työikäiset (20–64-vuotiaat) kärsivät eniten taloudellisista vaikeuksista. Kauniaisissa (18,3 %) sen ikäisistä on joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä.

Tämä voi johtua työikäisten korkeista asumis- ja elinkustannuksista, työttömyydestä tai epävarmoista tuloista.

Ikääntyneiden (65+) tilanne on jonkin verran parempi, mutta ei ongelmaton. Kauniaisissa yli 65-vuotiaista 7,1 % on joutunut tinkimään ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä.

Kauniaisissa 5,5 % yli 75-vuotiaista henkilöistä on joutunut taloudellisten vaikeuksien vuoksi tinkimään perusasioista.

Sotkanet: 4263



3.3 Hyvinvoinnin osatekijät: Toimintaympäristö: Asuminen, Elinolot, ympäristö, liikenne

*”Tasapainoinen
kaupunkirakenne”*



Nuorisotoimen palvelut

Indikaattorit ilmaisevat 1) kunnan nuorisotoimen prosenttiosuuden kunnan budjetista, 2) kunnan nuorisotoimen henkilötyövuodet yhteensä, ja 3) erilaisten nuorisopalveluiden saatavuuden kunnassa. Kunnallisella nuorisotyöllä on merkittävää vaikutusta nuorten hyvinvointiin ja se on koulujen monialaisen yhteistyön tärkeä kumppani. Nuorisotyötä on kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuva nuorisotyö, avoin nuorisotilatyö, nuorten harrastustoiminta, nuorten paikallinen järjestötoiminta, jalkautuva nuorisotyö, etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta.

Kunnan nuorisotoimen prosenttiosuus kunnan budjetista:
0,68 %

Kunnan nuorisotoimen henkilötyövuodet yhteensä: 5

”Toimivat tilat nuorisotyön ja nuorten tarpeisiin sekä toimiva dialogi oppilaitosten ja etsivän nuorisotyön välillä”



Palveluiden saatavuus, 2023 (Kokoluokka: 10k-20k asukasta, Maakunta: Uusimaa)

Palveluryhmä	Palvelu	Palvelu saatavilla	Palvelu maakunnan kunnissa
Avoin nuorisotyö / yhteisöllinen nuorisotyö	Avoin pienryhmä- tai kerhotoiminta	Kyllä	100%
	Digitaalinen nuorisotyö / verkkonuorisotyö	Kyllä	96%
	Kansainvälinen nuorisotyö	Kyllä	58%
	Leiritoiminta	Kyllä	88%
	Nuorille järjestetyt koulutukset ja tiedotustilaisuudet	Kyllä	92%
	Nuorisotilojen ohjattu toiminta	Kyllä	100%
	Nuorisotoimen tukema nuorten kesätyöllistäminen	Kyllä	81%
	Nuorten tieto- ja neuvontatyö	Kyllä	96%
	Tilat nuorten omaehtoiseen toimintaan	Kyllä	100%
Kohdennettu ja erityisnuorisotyö	Etsivä nuorisotyö	Kyllä	100%
	Katutyö tai jalkautuva nuorisotyö	Kyllä	100%
	Nuorten työpajatoiminta	Kyllä	77%
	Ohjaamon palvelut	Kyllä	81%
	Pienryhmätoiminta	Kyllä	96%
Nuorisotyö koulussa	Nuorisotyö peruskouluissa	Kyllä	100%
	Nuorisotyö peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheessa	Kyllä	96%
	Nuorisotyö toisen asteen oppilaitoksissa	Ei	88%
Nuorten kansalaistoiminnan tukipalvelut	Nuorisojärjestöjen tukipalvelut	Kyllä	73%
	Nuorten vapaiden toimintaryhmien tukipalvelut	Kyllä	69%

Lähde: Suomen Nuorisotyön tilastot



Kouluruokailu ja kouluruokailusuositukset

Indikaattori ilmaisee **koululounaan vähintään yhtenä päivänä kouluviikon aikana syömättä jättävien** opiskelijoiden osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa.

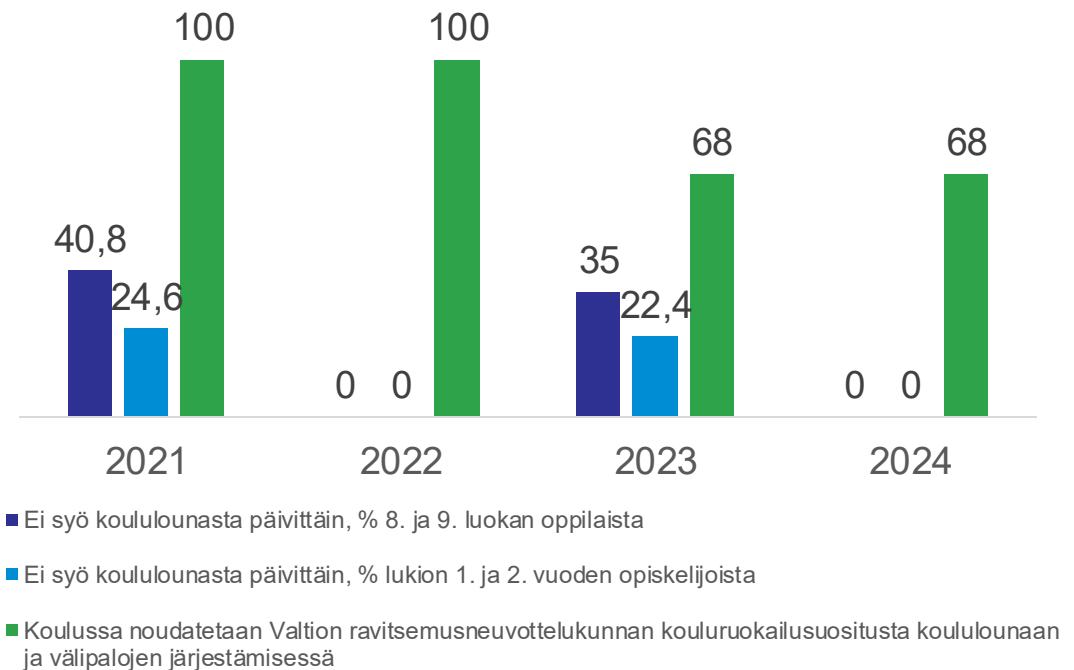
Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa **noudatetaan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä**. Sotkanet: 3904, 3923, 5317

Kouluruokailusta Kauniaisissa:

Kouluissa kiertää kaksi Happy Or Not-palautelaitetta, joilla oppilaat voivat arvioida ruokailua hymynaaman painalluksella.

Oppilaiden osallistumista kouluruokailun kehittämiseen on lisätty entisestään. Ruokaraadeissa järjestetään maisteluita, ja viime keväänä Kasavuoren isommassa maistelutilaisuudessa valittiin ruokia kuuden viikon kiertävälle ruokalistalle.

Vuosittainen kouluruokakysely toteutetaan 31.3.–15.4.2025, ja se lähetetään Wilmassa oppilaille, henkilökunnalle sekä 1.–3.-luokkalaisten huoltajille. Vastaukset tarjoavat arvokasta tietoa ruokailun kehittämiseen. Kevään 2024 tuloksista merkittävin havainto on kouluruokailun arvostus: 72 % oppilaista ja henkilökunnasta syö koulussa päivittäin.



Kauniaisissa palvelut ovat lähellä

Enintään kahden kilometrin etäisyydellä ala-asteesta asuvat, % 7-12 –vuotiaista:	100 %
Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkistä asuvat:	100 %
Enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistysalueista asuvat:	100 %
Enintään 500 metrin etäisyydellä päivittäistavarakaupasta asuvat, 75 vuotta täyttäneistä:	71,6 %
Kevyen liikenteen väyliä / asukas:	2,3 m

Kevyen liikenteen verkoston kunto ja laajuus kannustavat arkiliikuntaan. Turvallinen ja laaja pyörä- ja kävelytieverkosto kannustaa kuntalaisia lisäämään arkiliikkumista. Kevyenliikenteen väylien kalliista alkuinvestoinneista huolimatta ne ovat merkittävä keino liikkumisen lisäämisessä ja yhteiskunnan taloudellisten resurssien säästämässä pidemmällä aikavälillä, esimerkiksi vähentyneiden terveydenhuollon kustannusten kautta. Tutkimukset osoittavat, että liikkuminen vähentää useiden kansansairauksien, kuten tyypin 2 diabeteksen, sepelvaltimotaudin ja masennuksen, riskiä. Yksittäisistä sairausryhmistä eniten liikkumattomuuden ja paikallaanolon yhteiskunnallisia kustannuksia kerryttää tyypin 2 diabetes. Lähde: TEA-viisari, THL



Tavoite
”Kävelyn ja pyöräliikenteen kulkutapaosuus arkiliikkumisessa kasvaa vuoden 2019 tasosta.”

Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden enintään kahden kilometrin etäisyydellä ala-asteesta asuvien osuuden kaikista ala-asteikäisistä (7-12v). Indikaattori kuvaa palveluiden saavutettavuutta. Koulumatkan kulkemisesta kävelen tai pyöräillen on paljon hyötyä. Se lisää fyysistä aktiivisuutta, jonka riittävä määrä on edellytys lapsen normaalille kasvulle ja kehitykselle sekä terveydelle. Liikunta kehittää lapsen tuki- ja liikuntaelimistöä, parantaa painonhallintaa ja kehittää liikuntataitoja. Lähde: Elinympäristön tietopalvelu Liiteri (Suomen ympäristökeskus SYKE)

Ympäristö ja hyvinvointi Kauniaisissa – Toimintaympäristön tarkastelua



Ilmastonmuutoksen vaikutukset (myrskyt, helle, tulvat, taudit, luontokato) heikentävät turvallisuutta ja voivat lisätä hyvinvointikustannuksia tulevaisuudessa. Sopeutumistoimien viivästyminen, vähenevät resurssit sekä sosioekonomiset ja kulttuuriset esteet rajoittavat osallisuutta ympäristötyöhön. Ympäristöviestinnän saavutettavuudessa on haasteita – kaikki ryhmät eivät tavoitu yhdenvertaisesti.

Toisaalta GreenGrani-malli tukee lasten ja nuorten hyvinvointia arjen ympäristöteoilla ja ympäristöahdistuksen käsittelyllä. Kaupunki panostaa aktiivisesti ilmasto- ja ympäristöviestintään, HYTE-yhteistyöhön sekä luonnon kokemiseen, mistä kertoo myös kasvava osallistuminen luontoretkille.

Kauniaisten pinta-alasta virkistys- ja suojelualueita on 29 % (n. 1,74 km²) Viheralueilla ei ole pelkästään merkitystä ihmisten viihtyisyyteen ja hyvinvointiin, vaan ne toimivat myös tärkeässä roolissa kaupungin ilmastotyössä – niin ilmastonmuutokseen sopeutumisessa kuin sen hillinnässäkin. Alueet ovat myös tärkeitä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Kaupungin internetsivut.

Kauniaisten kaupungin resurssiviisauden tiekartassa luontoteoilla tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka edistävät erityisesti luonnon hyvinvointia, mutta samalla vahvistavat asukkaiden hyvinvointia ja paikallista hiilensidontaa. Kauniainen on päättänyt liittyä Luontoviisaat Kunnat -verkostoon, mikä vahvistaa kaupungin sitoutumista luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja luontokadon ehkäisyyn.

Luontoteot vahvistavat sekä luonnon monimuotoisuutta että asukkaiden hyvinvointia – luonto tukee mielen ja kehon terveyttä. GreenGrani-malli, luontoretket ja aktiivinen viestintä edistävät arjen kestävää elämäntapaa.



Kauniainen ilmanlaatu

Indikaattori ilmaisee **Suomen tärkeimmän ympäristömyrky**n eli **primääristen pienhiukkasten (PM2.5) päästöä**.

Kokonaispäästöissä yhdistyvät energiantuotannon, teollisuuden, liikenteen, jätteiden ja maatalouden päästöt.

Pienhiukkaset aiheuttavat hengitettynä hengitystieoireiden pahentumista ja sydän- ja verisuonielimistön tauteja kuten sydäninfarkteja ja aivohalvauksia. Ne myös lisäävät keuhkosyövän riskiä.

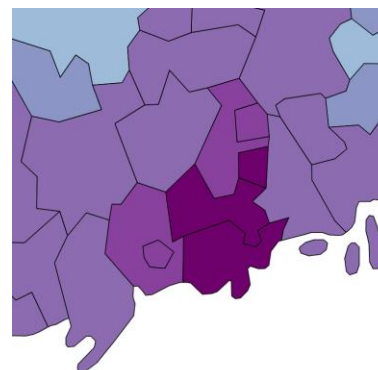
Lähde: Suomen Ympäristökeskus SYKE.

Pääkaupunkiseudulla ulkoilman pienhiukkasten (PM2,5) pitoisuuksiin vaikuttavat merkittävästi liikenteen ja puunpolton päästöt. Lisäksi pienhiukkasia kulkeutuu pääkaupunkiseudulle maan rajojen ulkopuolelta. Lähde: HSY, 2022

Primääristen
pienhiukkasten
päästöt
(PM2.5, tonnia):

3.5 t

0.59 t / km²



Kauniainen: 0,59 t/km²

Espoo: 0,47 t/km²

Helsinki: 0,8 t/km²

Vantaa: 0,99 t/km²

Kirkkonummi: 0,24 t/km²

Asuminen

Kauniainen, tunnuslukuja

- Pinta-ala 6 km²
- Vesialuetta 0,1 km²
- Asemakaava-aluetta 96 %
- Asuntoja yhteensä 4894 kpl. Vuokra-asuntoja 751 kpl. Valtion tukemia 318 kpl.
- Virkistys- ja suojelualueita 32 % asemakaava-alasta, 180 m²/asukas
- Kevyen liikenteen väyliä n. 21 km
- Kunnan kunnossapitämiä katuja ja teitä n. 40 km

Lähde: Kauniaisten kaupunki



	kerrostaloasunnot	pientaloasunnot	ARA-asunnot	Yhteensä
2021	103	18	0	121
2022	0	16	0	16
2023	0	23	0	23
2024	0	4	0	4
yhteensä	103	61	0	164

Valtuusto hyväksyi 12/2024 valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen 2024-2035 (MAL-sopimus).

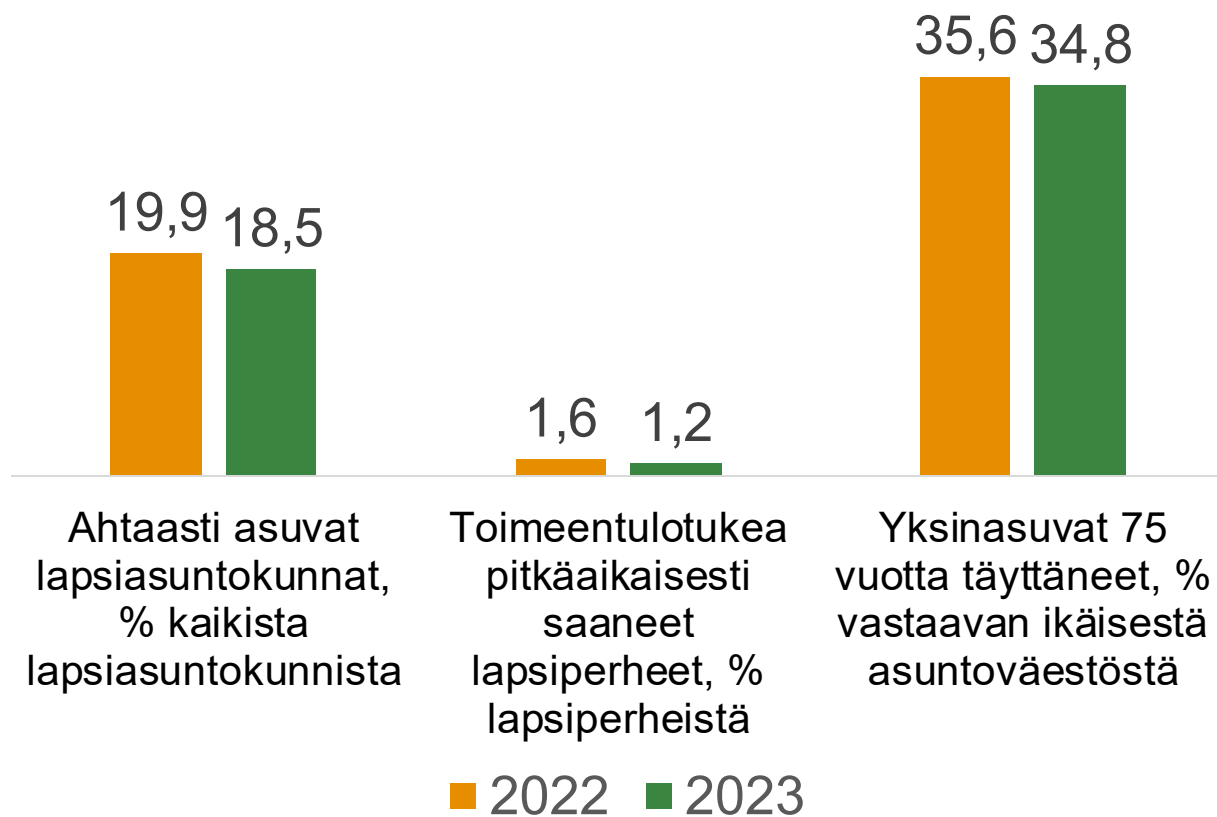
Sopimuksessa suoraan ei esitetä kuntakohtaisia tavoitteita asuntotuotannolle.

Kasvutavoite 0,75 %/v.

Vuonna 2040 maksimissaan 12 000 asukasta

Lähde: Kauniaisten kaupunki

Asuminen ja toimeentulo



Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat lasku voi viitata siihen, että perheiden asumisolosuhteet ovat parantuneet tai että perheiden määrä, jotka asuvat ahtaasti, on pienentynyt (esim. muutot isompiin asuntoihin tai lapsiasuntokuntien kokonaismäärän muutos)

Pienempi osuus lapsiperheistä on joutunut turvautumaan **pitkäaikaiseen toimeentulotukeen**. Tämä voi kertoa taloustilanteen kohenemisesta, työllisyyden paranemisesta tai kohdennetuista tukitoimista.

Yhä pienempi osuus iäkkäistä henkilöistä (75+) asuu yksin. Syynä voi olla esimerkiksi muutto läheisten tai palveluasumisen piiriin, tai ikärakenteen muutokset (enemmän puolisoita elossa vanhemmalla iällä, tms).

Sotkanet: 237, 190, 5097

3.4 Hyvinvoinnin osatekijät: Kulttuuri, kirjasto, kansalaisopisto ja liikunta

*”Monipuolisten matalan
kynnyksen
harrastamismahdollisuuksien
turvaaminen”*



Kirjastopalvelut

Kirjaston merkitys kunnan terveyttä ja hyvinvointia edistävässä työssä on keskeinen. Kirjasto on kestävä oppimisen peruskallio, kaikkien lukutaitojen tukija, ilon ja hyödyn mahdollistaja, kohtaamisen turvallinen paikka sekä kunnan yhteistyön alusta.

Kauniaisten kirjasto remontoidaan vuoden 2025 aikana.

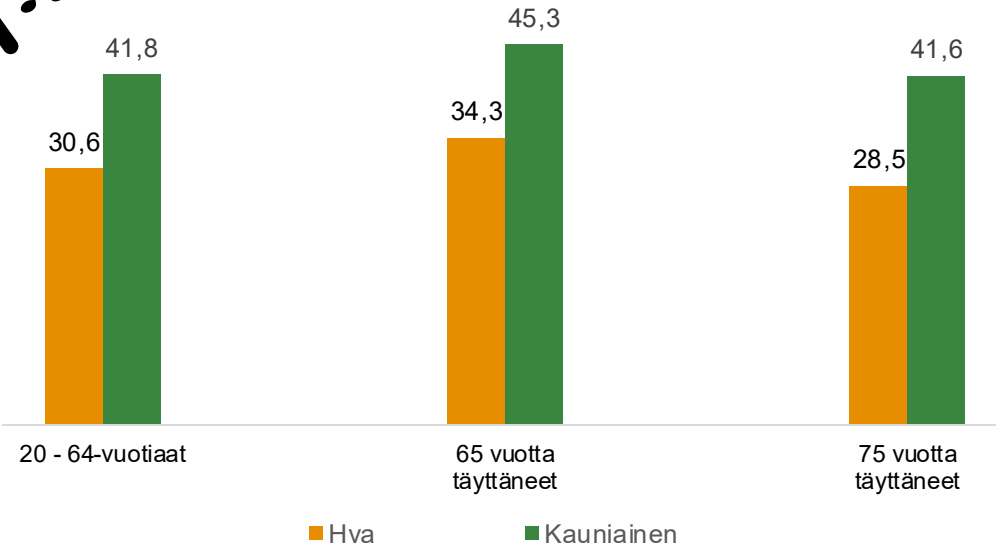
Keskiössä erityisesti: toimeenpannaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa vaikuttavat yhteistyömallit lasten, nuorten ja perheiden lukevan elämäntavan vahvistamiseksi.



Kuntalaiset käyttävät kirjastojen palveluita enemmän kuin vuonna 2019	2021	2022	2023	2024
Kirjaston järjestämien asiakastapahtumien määrä	46 kpl	47 kpl	109 kpl	118 kpl
Lainattujen kirjojen määrä, % (per vuosi, per asukas)	19,11 kpl	20,59 kpl	21,61 kpl	25,69 kpl
Muiden lainattujen esineiden määrä, % esineiden (ääni- ja kuvataallenteet sekä muut) määrä per vuosi per asukas:	5,44 kpl	5,5 kpl	5,74 kpl	5,39 kpl
Kuukausittain jotain kulttuuripalvelua (ml. Kirjastoa) käyttävien osuus %			Kauniainen: 42,9 % Koko maa 29,8 %	
Kirjaston kävijämäärä		101645 kpl	118989 kpl	118947 kpl



Kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua (ml. kirjastopalvelut)
käyttäneiden osuus (%)



Tavoite

Kulttuurihyvinvointi; kulttuurin saavutettavuus ja tyytyväisyys kulttuuripalveluihin kasvaa vuoden 2019 tasosta

Terve Suomi 2023-kyselyn tulosten mukaan Kauniaisissa käytetään kuukausittain jotakin kulttuuripalvelua kaikissa aikuisten ikäryhmissä enemmän, kuin hyvinvointialueella.

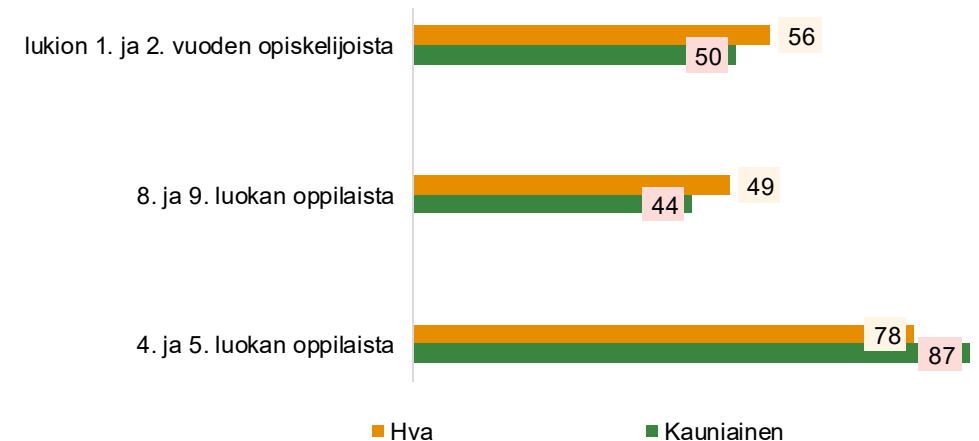
Kouluterveyskyselyn 2023 mukaan 4. ja 5. luokkalaiset harrastavat taidetta ja kulttuuria enemmän, verrattuna hyvinvointialueen vastaavaan lukuun.

8. ja 9. luokkalaisten ja lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoiden kohdalla luku on Kauniaisissa vastaavasti hieman matalampi, kuin hyvinvointialueella

Lähde: Sotkanet, Terve Suomi 2023 ja Kouluterveyskysely 2023 tulokset



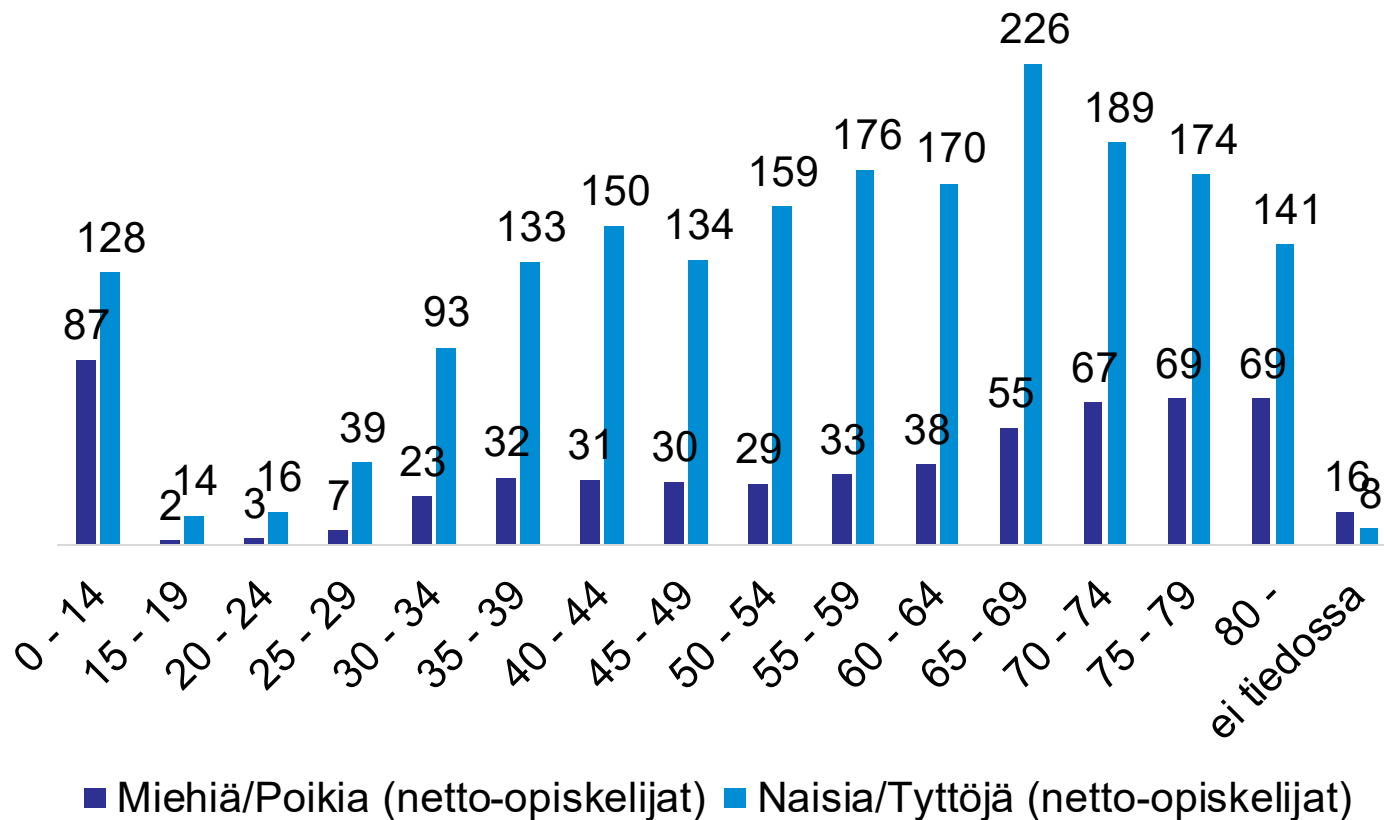
Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, %



Kansalaisopisto hyvinvoinnin edistäjänä

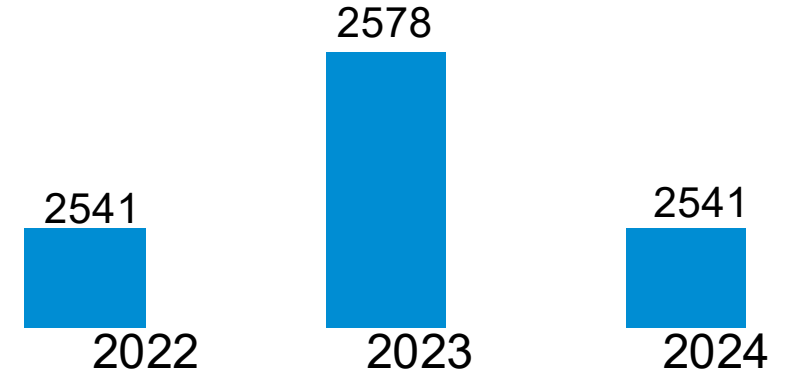
Kauniaisten kansalaisopisto edistää asukkaiden hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia oppimismahdollisuuksia, mielekästä tekemistä ja yhteisöllisyyttä kaikenikäisille. Opiston toiminta tukee henkistä ja sosiaalista hyvinvointia, elinikäistä oppimista sekä osallisuutta – arjen hyvinvointia parhaimmillaan.

Kansalaisopisto: Sukupuoli- ja ikäjakauma (2024)



Kansalaisopisto hyvinvoinnin edistäjänä

Kansalaisopisto:
Opiskelijamäärä



- **Ikääntyville viikoittaista ohjattua liikuntaa:**
 - Vesiliikunta (13 ryhmää/vko)
 - Jumppa (27 ryhmää/vko)
 - Kuntosali (17 h/vko)
 - Online-kurssit kansalaisopistossa (2x/vko)
- **Tuolijumppa Villa Bredassa:** maksuton, yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- **Etsivä vanhustyö & Apollo-senioriolohuone:** tukea ja seuraa ikäihmisille, jatkuu yhteistyössä Granin Lähiavun & seurakuntien kanssa
- **Liikuntaneuvonta:** henkilökohtaista tai ryhmämuotoista tukea liikuntasuunnittelijan kanssa
- **Värikylpyä** lapsille.



Kulttuuripalvelut



Kauniaisten kulttuurin tehtävänä on luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kokemiselle Kauniaisissa.

Kulttuuri tuottaa itse tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa monipuolisia ja laadukkaita kulttuuritapahtumia kuntalaisille.

Kulttuuri luo myös mahdollisuuksia omaehtoiselle toiminnalle ja huolehtii kaupungissa harjoitettavan kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen edistämisestä, tukemisesta ja järjestämisestä.

Kunta madaltaa kulttuurin osallistumisen kynnystä-Indikaattori ilmaisee onko kunnassa olemassa jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kunnassa järjestettävää kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoimintaa tai muuta vastaavaa vapaaehtoistoimintaa, jolla madalletaan kulttuuriin osallistumisen kynnystä. Kulttuuripalveluiden käyttäminen lisää tutkitusti terveyttä ja hyvinvointia. Kulttuuriosallistumista estää usein kokemuksen ja tottumuksen puute käydä kulttuuritilaisuuksissa, epävarmuus kulttuuritarjonnasta ja sen sisällöistä, yksinäisyys ja seuran puute sekä fyysiset esteet. Tottuneemman kulttuurikävijän mukanaolo madaltaa tällaisia osallistumiskynnyksiä sekä laajentaa tietoutta erilaisista tarjolla olevista kulttuuritoiminnan muodoista. Sotkanet: 3984

	2022	2023	2024
Kauniainen	0	0	0
Koko maa	19	20	20



Kauniainen liikuntakaupunkina

Kauniainen tarjoaa monipuolisia liikuntamahdollisuuksia kaikenikäisille hyvinvoinnin edistämiseksi. Kaupungin liikuntapaikat, kuten uimahalli, kuntosali, urheilukentät ja ulkoilureitit, tukevat aktiivista elämäntapaa.

Urheiluseurat ja liikuntayhdistykset ovat keskeisiä kumppaneita liikunnan edistämisessä. Lisäksi Kauniaisten Omaehtoisen Liikkumisen Edistäjät ry (KOLE) kannustaa asukkaita omaehtoiseen ulkoliikuntaan ja urheiluun. Yhteistyöllä luomme terveellistä ja liikunnallista arkea kaikille.



Liikunta TEA-viisari, 2024

	Kauniainen	Koko maa
Liikunta	63	69
Sitoutuminen	42	66
Johtaminen	50	61
Seuranta ja tarveanalyysi	69	72
Voimavarat	62	58
Osallisuus	83	80
Muut ydintoiminnot	74	79



Liikuntapalvelut

Kauniaisissa koetaan naapurikuntaa harvemmin haasteita 100 metrin matkan juoksemisessa kaikissa tarkastelluissa ikäryhmissä.



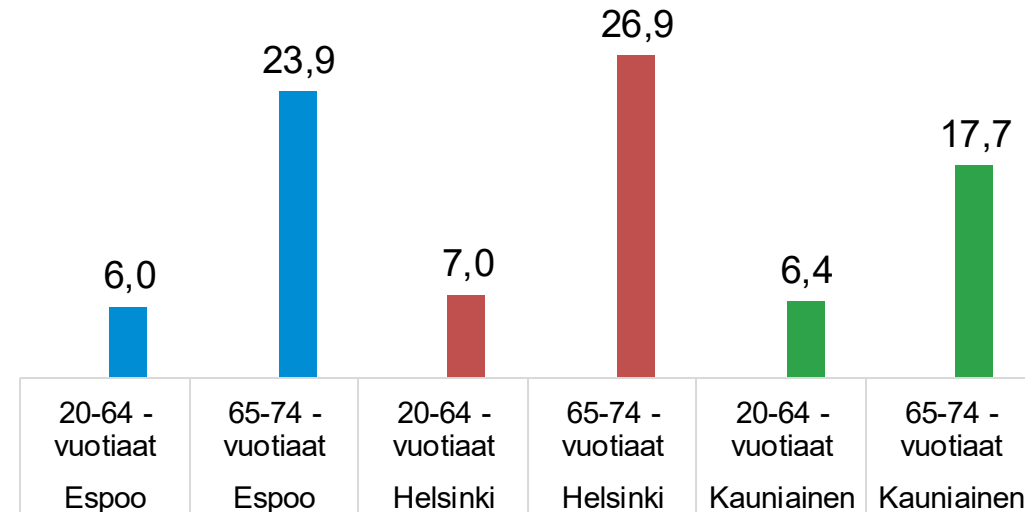
Hyvä liikuntapaikkaverkosto mahdollistaa kunto- ja terveysliikunnan sekä seurojen valmennus- ja kilpailutoiminnan kaikkina vuodenaikoina.

Liikuntapalvelut kehittää paikallisesti ja alueellisesti yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa.

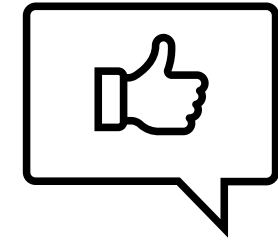
Sotkanet: 4362, 4363

Liikkuminen lisää mielen hyvinvointia ja liittyy myös muihin hyviin elintapoihin.

100 metrin matkan juoksemisessa suuria vaikeuksia, osuus (%)



Liikuntapalvelut kehittää 2022-2025



- **Nuorisotalon & Svenska skolcentrumin pihan monitoimikenttä:** matalan kynnyksen liikuntapaikka, yhteistyön tulos.
- **Pyöräpysäköinti paranee:** runkolukittavat telineet ja katokset liikuntapaikoille.
- **Mielenterveyden tuki:** yhteistyötä seurojen & Mieli ry:n kanssa – kaikki seurat mukaan 2025.
- **Liikuntaneuvontahanke** (Suomi liikkeelle): tukea syrjäytymisvaarassa oleville, valtionavustus 2025.
- **Hyvinvointivalmentajat yläkouluihin:** Liikkuva koulu & Move! -hanke tukemassa liikunnallista arkea.
- **Lähivirkistysalueiden kehittäminen:** yhteistyössä yhdyskuntatoimen kanssa.
- **Tuki harrastamiseen:** GrIFK Hockeyn matalan kynnyksen toiminta & alppihiihdon Lastenmaa-hanke.
- **Pujottelurinteen valaistus uusitaan 2025:** lisää turvallisuutta & liikunnan houkuttelevuutta.
- **Uimahalli Kaikukorttikohteeksi 2025:** liikuntaa taloudellisesti haastavassa asemassa oleville.
- **Grani liikkuu -tapahtuma:** liikuttaa vuosittain ~2000 osallistujaa.
- **Pop-up uimakoulut 2025:** maksuttomia uimataidottomille lapsille & aikuisille.
- **Ulkokuntosalien kehittäminen jatkuu.**
- **Lapsille:** liikunnallisia kesäleirejä ja koulujen uimaopetusta



Liikkuminen



Tavoite

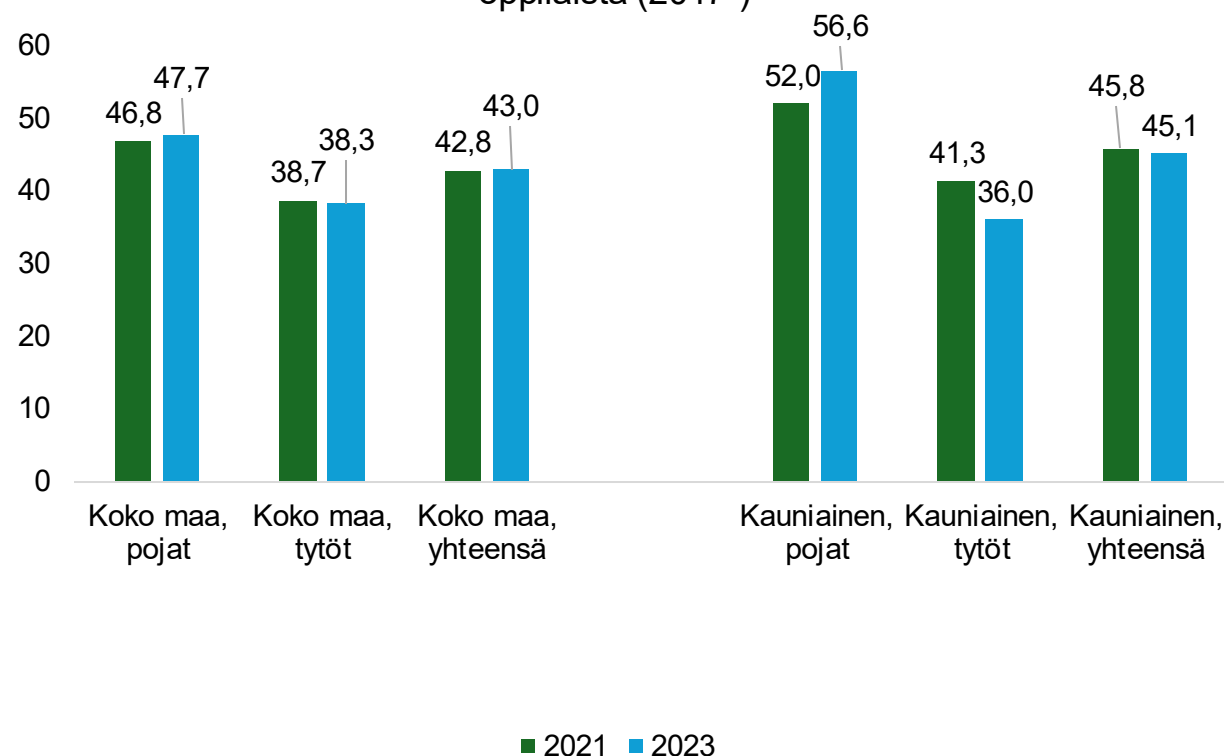
Arkiliikunta lisääntyy vuoden 2019 tasosta.

Vähintään tunnin liikkuvien kauniaislaisten tyttöjen suhteellinen osuus on laskenut jokaisessa kyselyssä. Viimeisimmässä kyselyssä enää 36 prosenttia tytöistä liikkui vähintään tunnin päivässä, mikä oli vähäisempi osuus kuin vertailukunnissa.

Pojista taas muita kuntia suurempi suhteellinen osuus on jokaisena arviointikertana liikkunut vähintään tunnin päivässä

Sotkanet: 4822

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)



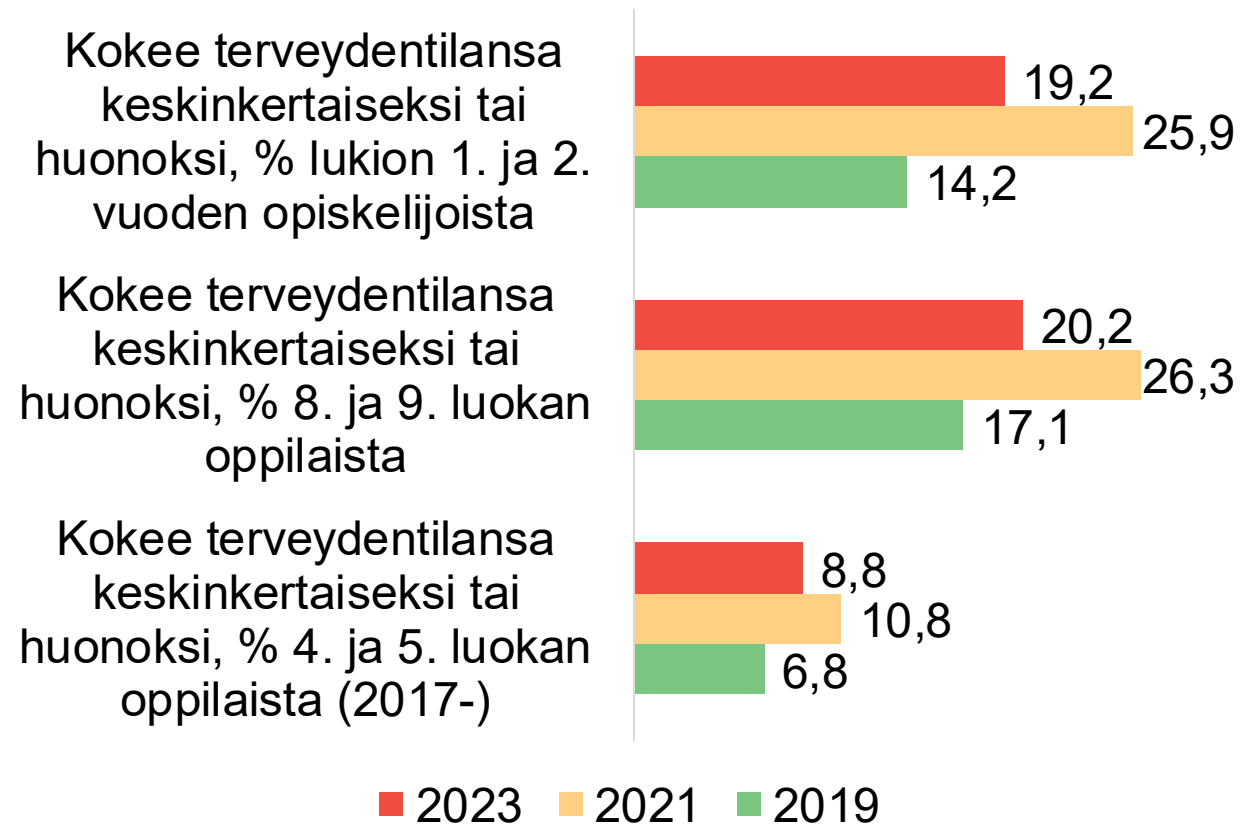
Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Mielenterveys

Tavoite:

Peruskouluikäisten terveystottumusten ja elintapojen paraneminen vuoden 2021 tasosta

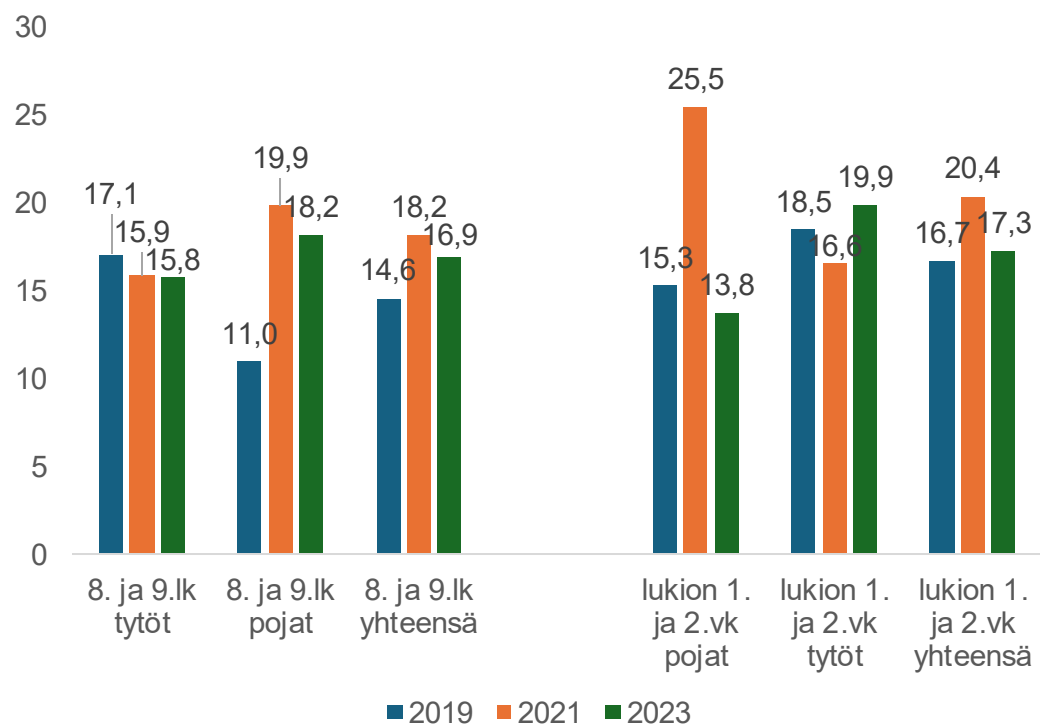
Tulos:

Peruskouluikäisten Koettu terveydentila on parantunut vuoden 2021 tasosta.

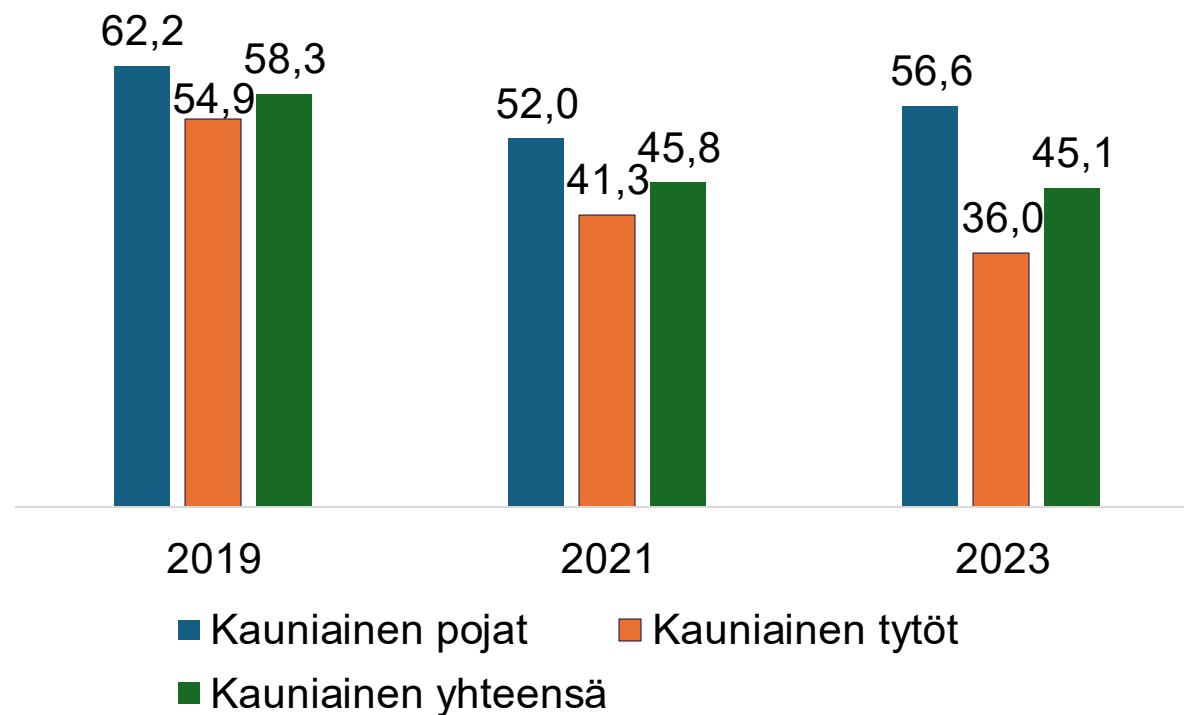


Liikkuminen

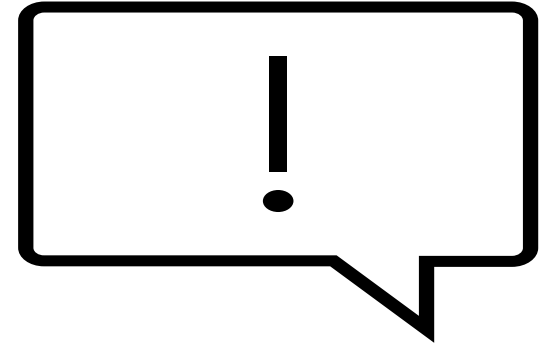
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla **korkeintaan** 1 h viikossa, %



Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)



Huomioitavaa:



Liikkuvan elämäntavan edistäminen

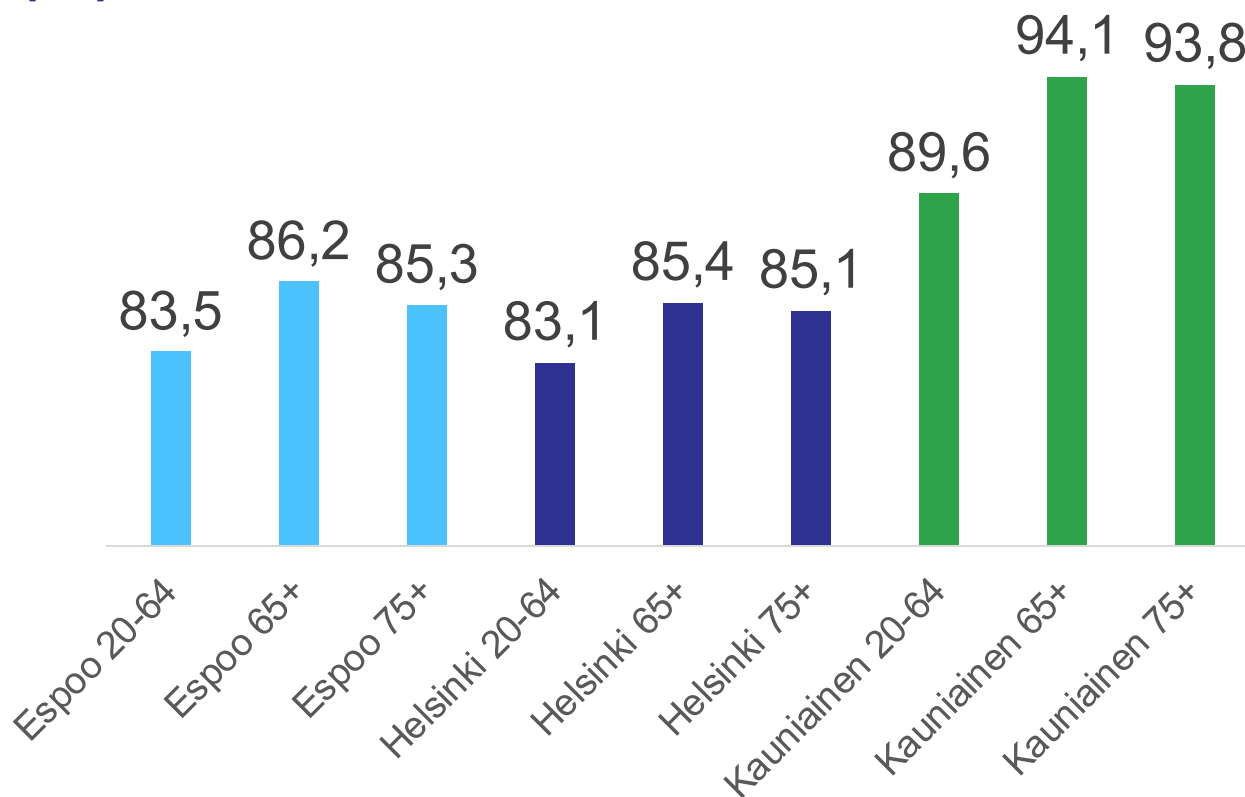
- Liikkuvan elämäntavan edistäminen on tärkeä tavoite hallitusohjelmassa ja myös Kauniaisten kaupungin hyvinvointityössä. Tavoitetta edistetään muun muassa varhaiskasvatuksessa ja kouluissa järjestämällä poikkihallinnollisia tapahtumia liikunnan lisäämiseksi.
- Kauniaisissa toimii hyvinvointivalmentajia, jotka tukevat erityisesti syrjäytymisriskissä olevia nuoria. Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva koulu ja Move!- kehittämisavustuksella palkatut valmentajat auttavat nuoria kehittämään fyysistä toimintakykyä, löytämään liikunnan ilon ja tukemaan heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiaan – liikunta, ravitsemus, lepo ja arjen rytmitys huomioiden. Pienryhmätoiminta tuo mahdollisuuden myös uusien ystävyys-suhteiden solmimiseen yksinäisille nuorille.

3.5 Hyvinvoinnin osatekijät: Arjen turvallisuus

*”Kaikessa toiminnassa
luodaan turvallinen ympäristö,
missä
kiusaamiseen puututaan aina”*



Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus (%)



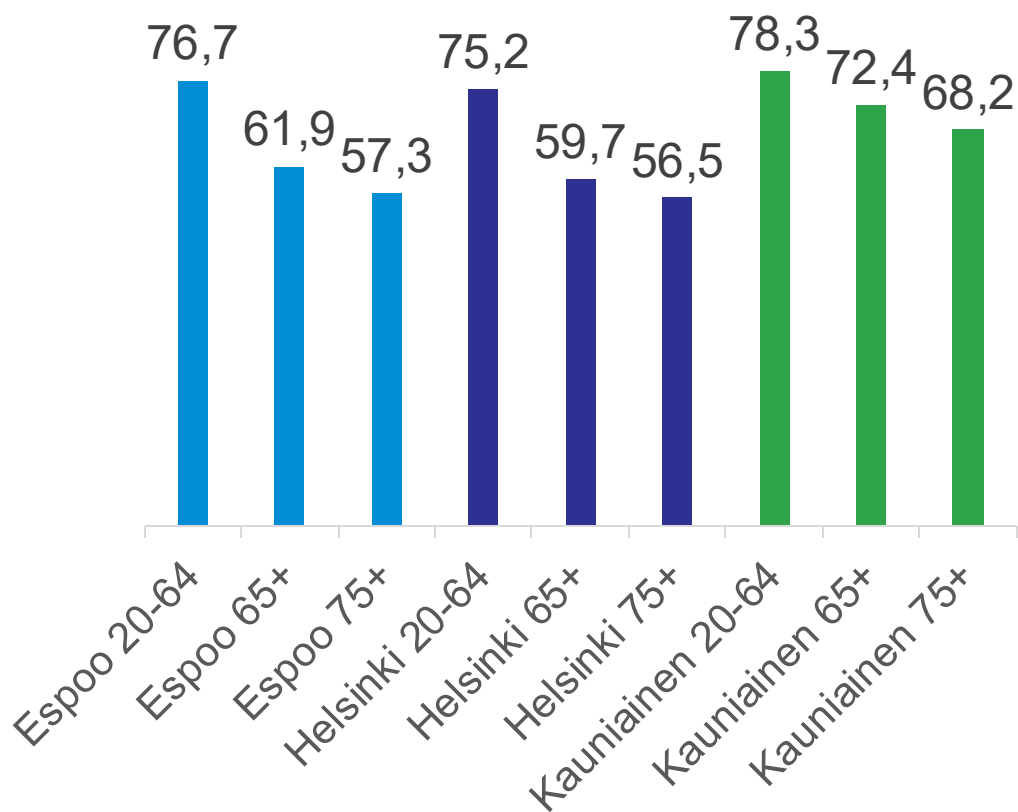
Asuinalueeseen tyytyväisyys vaikuttaa suoraan hyvinvointiin. Turvallinen, viihtyisä ja yhteisöllinen ympäristö lisää elämänlaatua ja kannustaa aktiiviseen arkeen. Hyvät palvelut, luonto ja liikkumismahdollisuudet tukevat asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Kauniaisissa ollaan kyselyn perusteella tyytyväisiä asuinalueen asuinolosuhteisiin.

Perustuu kysymykseen: “Miten tyytyväinen olet?” Kysymyspatterin alakysymyksenä esitettiin mm. “asuinalueesi olosuhteisiin”.

Vastausvaihtoehdot olivat: 1) erittäin tyytymätön, 2) tyytymätön, 3) en tyytyväinen, enkä tyytymätön, 4) tyytyväinen, 5) erittäin tyytyväinen. Tarkastelussa on vaihtoehdon 4) tyytyväinen tai 5) erittäin tyytyväinen vastanneiden osuus. Sotkanet: 4305

Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus (%)



Turvallisuuden tunne on keskeinen hyvinvoinnin osa. Kun asukkaat kokevat ympäristönsä turvalliseksi, se lisää mielenrauhaa, yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua. Turvallinen arki rohkaisee liikkumaan, osallistumaan ja vahvistaa hyvinvointia.

Perustuu kysymykseen:

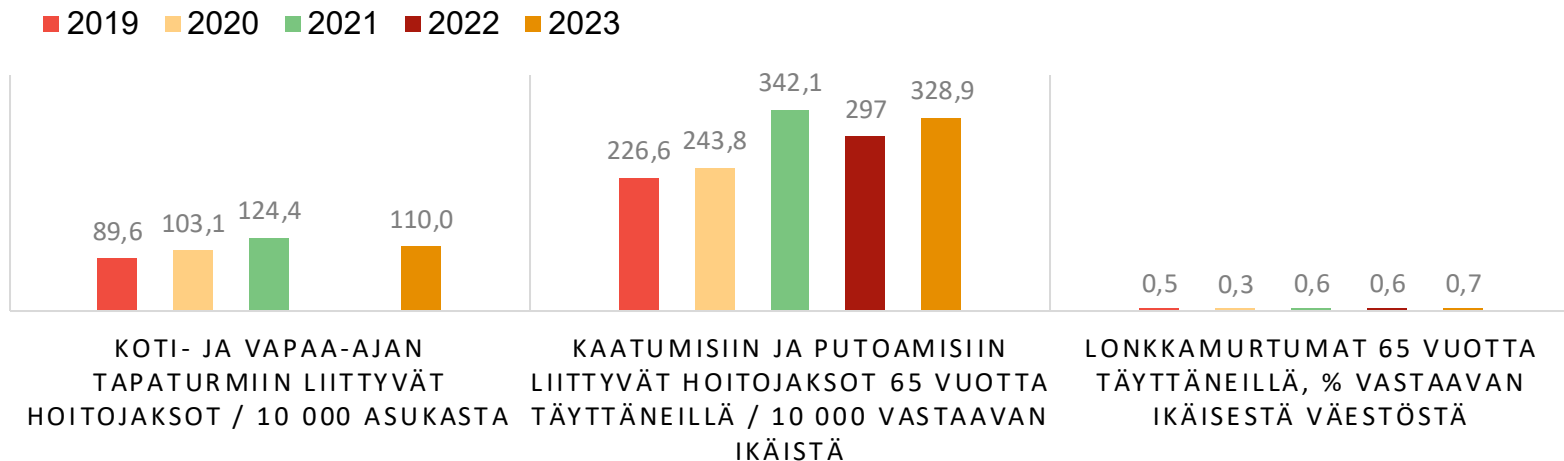
“Seuraavien kysymysten kohdalla mieti elämääsi kahden viime viikon ajalta. Kuinka turvalliseksi tunnet olosi päivittäisessä elämässäsi?”.

Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) en lainkaan, 2) vähän, 3) kohtuullisen turvalliseksi, 4) hyvin turvalliseksi, 5) erittäin turvalliseksi. Tarkastelussa on 4) hyvin turvalliseksi tai 5) erittäin turvalliseksi vastanneiden osuus.

Sotkanet: 5569



Tapaturmat ja väkivalta

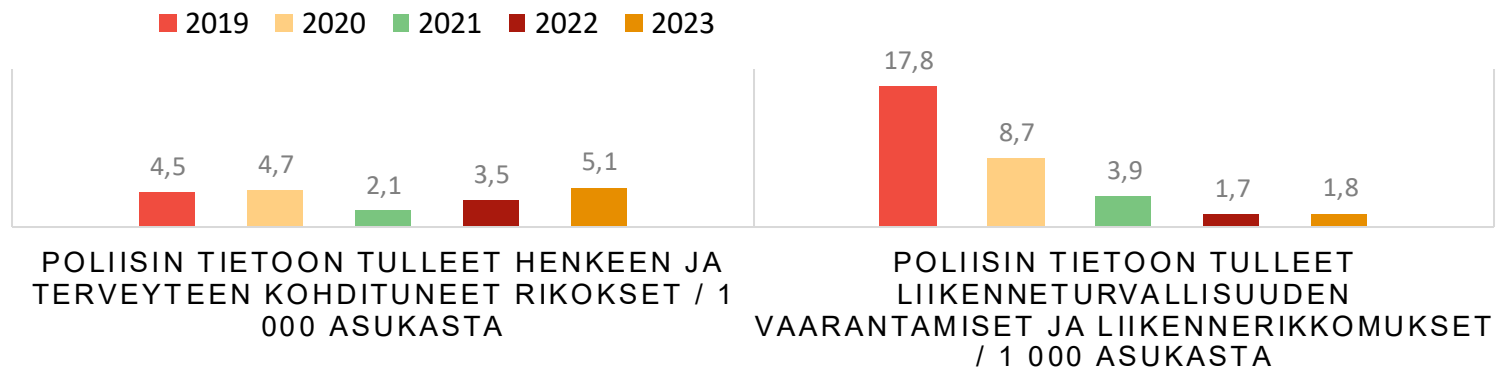


Tapaturmat ja lonkkamurtumat ovat lisääntyneet vuosina 2020-2023. Kaatumisten hoitojaksot ovat vuonna 2022 alkaneet vähetä, mutta kasvoivat taas vuonna 2023.

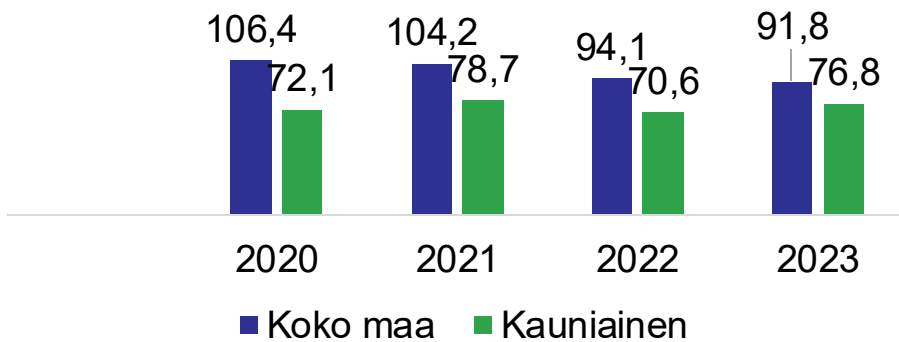
Sotkanet: 3959, 3952, 699

Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset sekä liikenne rikkomukset ovat lisääntyneet.

Sotkanet: 3113, 3898

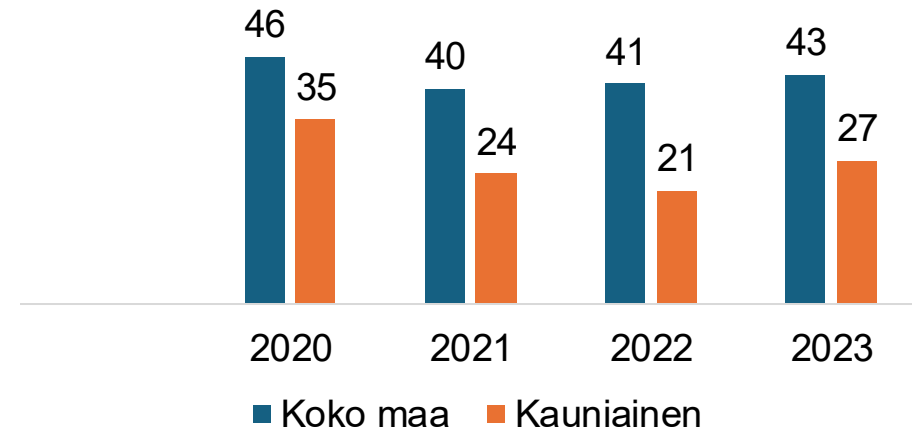


Vammojen ja myrkytysten vuoksi
sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000
asukasta



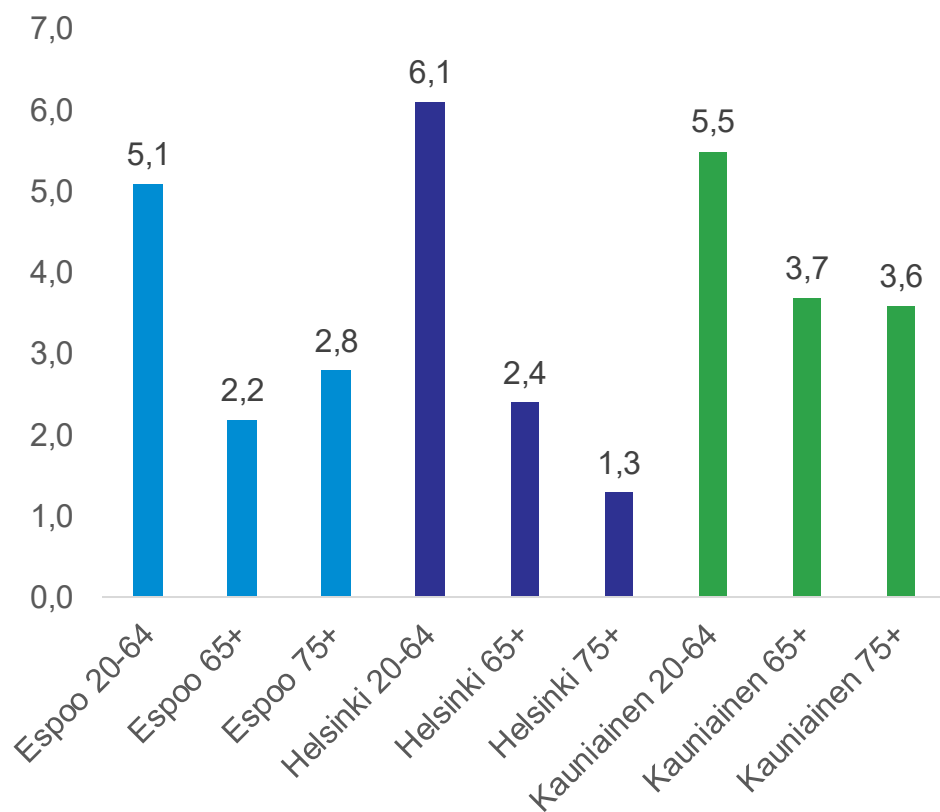
Kauniaisten luvut ovat vaihdelleet paljon: nousua 2020–2021 (72,1 → 78,7), sitten laskua 2022 (70,6), ja taas nousua 2023 (76,8). Kauniaisten kehitys on epävakaampaa, mutta luvut pysyvät koko maan keskiarvoa matalampina. Vuoden 2021 nousu voi viitata esimerkiksi tilapäisiin tekijöihin, kuten epidemioihin, tapaturmien määrän kasvuun tai muihin paikallisiin syihin. Sotkanet: 3037

Poliisin tietoon tulleet
omaisuusrikokset / 1 000 asukasta



Poliisin tietoon tulleissa omaisuusrikoksissa nousua Kauniaisissa vuosien 2022-2023 välillä, joskin luvut eivät ole yhtä korkeat, kuin huippuvuonna 2020. Sotkanet: 3114

Fyysinen tai henkinen väkivalta



Perustuu kysymyksiin:

“Onko joku käyttäytynyt sinua kohtaan väkivaltaisesti 12 viime kuukauden aikana? Voit valita useita vaihtoehtoja”.

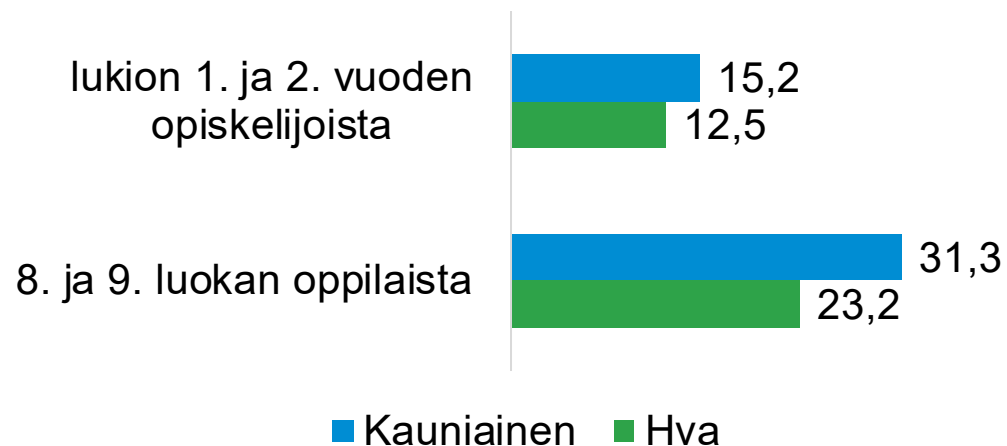
Kysymyspatterissa esitettiin:

- a) uhannut kasvokkain, puhelimitse tai internetin välityksellä vahingoittaa fyysisesti,
 - b) estänyt liikkumasta, tarttunut kiinni, tyrkkinyt, töninyt tai läimäissyt,
 - c) lyönyt sinua nyrkillä tai esineellä, potkinut, kuristanut, tukehduttanut, polttanut tai käyttänyt jotakin asetta satuttaakseen sinua, ja
 - d) nimitellyt lannistaakseen tai nöyryyttääkseen sinua, e) yrittänyt rajoittaa tai rajoittanut yhteydenpitoasi (esim. perheeseesi, sukulaisiisi tai ystäviisi).
- Vastausvaihtoehtoina esitettiin: 1) ei kukaan, 2) nykyinen tai entinen puoliso tai seurustelukumppani, 3) muu perheenjäsen tai sukulainen, 4) muu tuttu henkilö, 5) tuntematon henkilö.

Tarkastelussa on niiden osuus, jotka ovat kokeneet fyysistä tai henkistä väkivaltaa, ja vastanneet yhteen tai useampaan alakysymykseen vaihtoehdolla “nykyinen tai entinen puoliso tai seurustelukumppani”.

Sotkanet: 3281, 3282

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (%) pojat



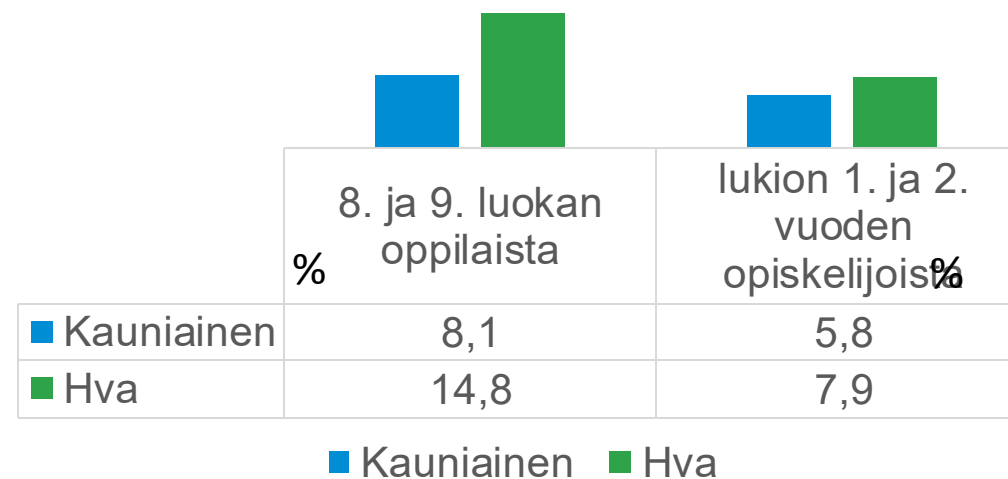
Pojat ilmoittivat kokeneensa fyysistä uhkaa vuoden aikana Kauniaisissa useammin, verrattuna hyvinvointialueen tuloksiin.

Tytöt ilmoittivat Kauniaisissa kokeneensa fyysistä uhkaa vuoden aikana taas vähemmän, verrattuna hyvinvointialueeseen.

Lähde: Sotkanet, 3907 ja 3926



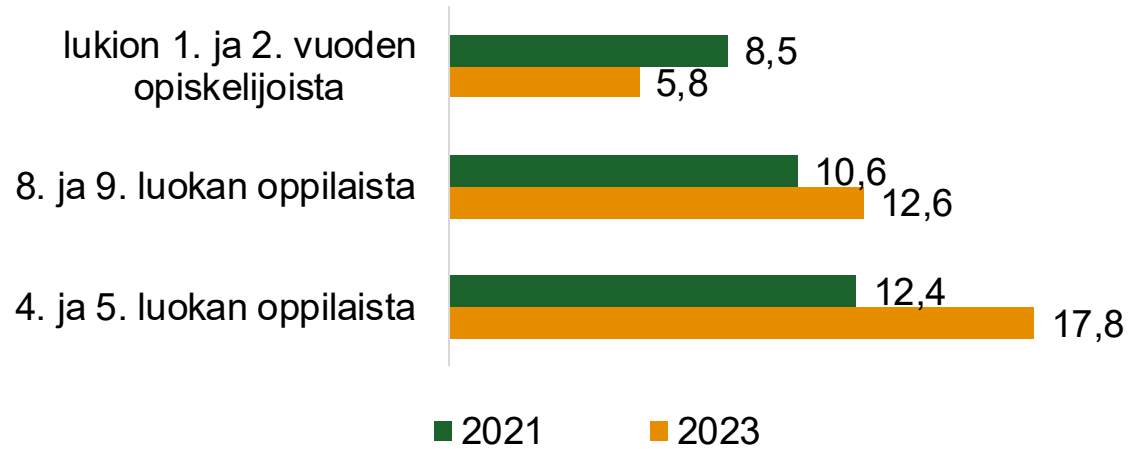
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana (%) tytöt



Hva= Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue



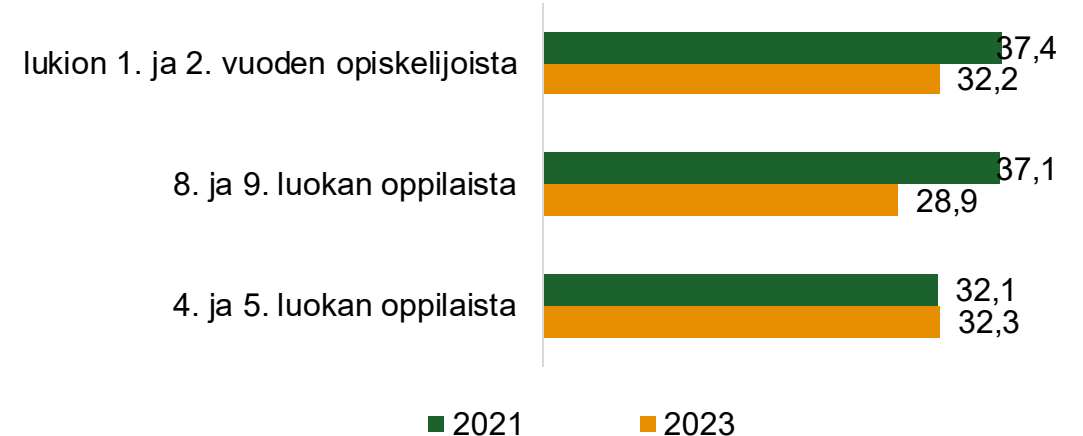
Kokenut vanhempien tai muiden
huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa
vuoden aikana, %



Väite, kokenut vanhempien tai muiden
huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa
vuoden aikana, tuloksissa nousua
Kauniaisissa perusopetusikäisten
vastauksissa. Laskua lukiolaisten
vastauksissa.
Sotkanet: 4890, 4956, 4957

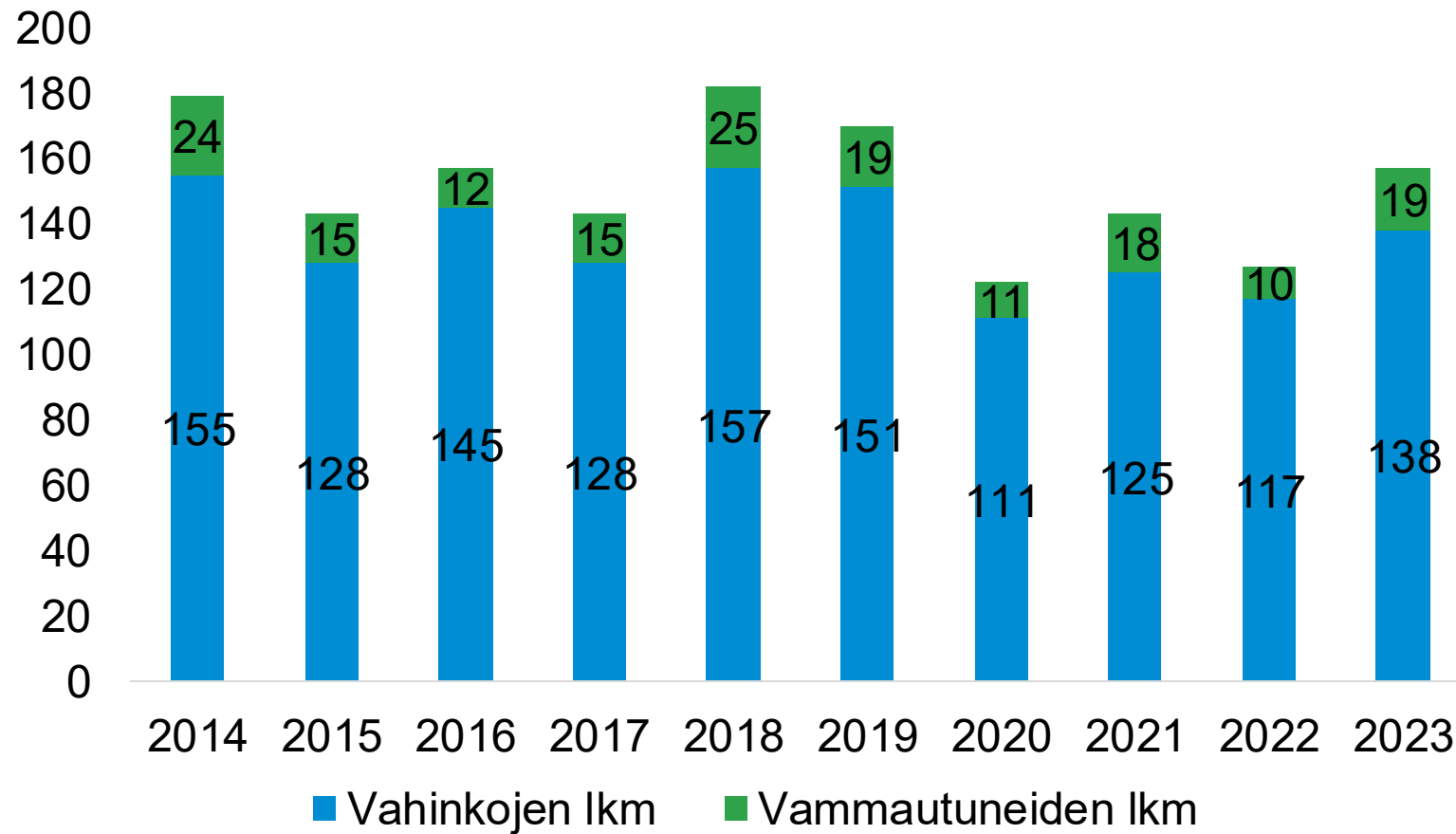
Väite, kokenut vanhempien tai muiden huolta
pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden
aikana, tuloksissa nousua Kauniaisissa 4. ja
5. luokkalaisten vastauksissa. Laskua 8. ja 9.
luokkalaisten ja lukiolaisten vastauksissa.
Sotkanet: 4891, 4959, 4960

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien
aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, (%)



Kauniainen, Liikennevahingoissa vammautuneet ja kuolleet henkilöt 2014-2023

Vahingoissa vammautuneet



Indikaattori ilmaisee liikennevahingoissa vammautuneiden ja kuolleiden henkilöiden lukumäärän kunnassa. Vammautuneeksi katsotaan lievimmillään henkilö, jolle on korvattu vammojen tarkastuskäynnistä syntyneitä kuluja. OTIn vuosittaisiin liikennevahinkotilastoihin on koottu kaikki vakuutusyhtiöiden korvaamat liikennevahingot. Teiden tehokkailla kunnossapitotöillä sekä teknologian ja liikennejärjestelmän kehittämisellä on mahdollista vähentää liikennevahinkoja. Kauniaisissa ei kuollut vuonna 2014-2023 yhtäkään henkeä liikennevahingoissa.

Lähde: Liikennevakuutuskeskus / Onnettomuustietoinstituutti OTI



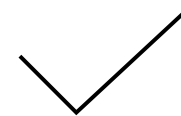
3.6 Hyvinvoinnin osatekijät: Osallisuus, yhteisöllisyys, tasa-arvo

”Avoin Grani”



Äänestäminen

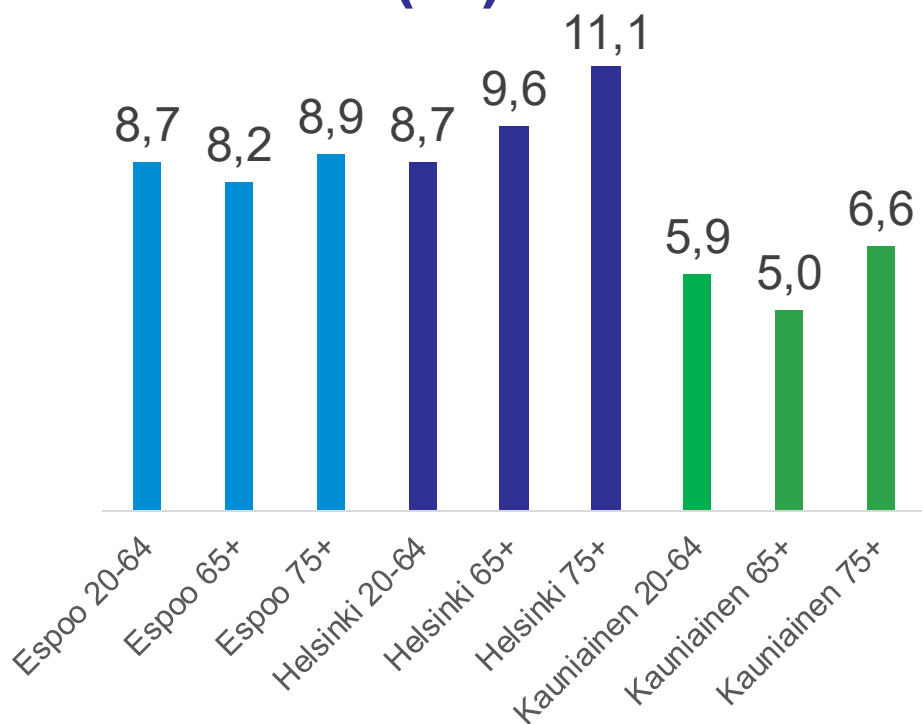
	Kauniainen	Koko maa
Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa 2023	79,7 %	68,5 %
Äänestysaktiivisuus hyvinvointialuevaaleissa 2022	65,6 %	47,5 %
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa 2021	73,1 %	55,1 %



Kauniaisissa äänestysaktiivisuus on perinteisesti ollut korkeaa. Äänestäminen on tärkeä osa kansalaisvaikuttamista, joka edistää yhteisön osallistumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Hyvinvoinnin perusta on osallisuus, ja se, että asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin, parantaa elämänlaatua ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Äänestäminen on keskeinen osa demokraattista prosessia, joka vaikuttaa suoraan asukkaiden hyvinvointiin ja yhteiskunnan toimintaan. Sotkanet: 3077, 3076, 229



Erittäin heikko osallisuuden kokemus (%)



Osallisuusindikaattori kartoittaa mm. sitä, kokeeko vastaaja päivittäiset tekemisensä merkityksellisiksi, pystyykö hän vaikuttamaan asioihin ja kuuluko hän itselleen tärkeään yhteisöön.

Osallisuusindikaattorin väittämät ovat:

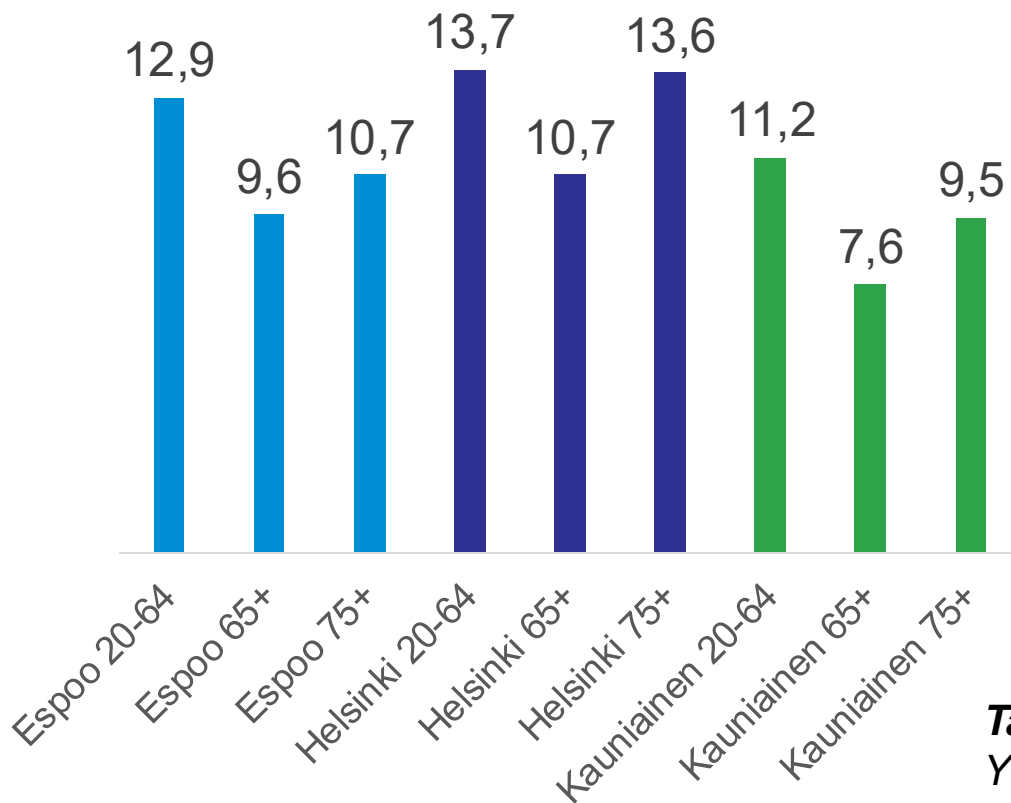
- tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä
- saan myönteistä palautetta tekemisistäni
- kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön
- olen tarpeellinen muille ihmisille
- pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun
- tunnen, että elämälläni on tarkoitus
- pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita
- saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen
- koen, että minuun luotetaan
- pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin.

Sotkanet: 404

”Selkokieli helpottaa yhteiskunnan ymmärtämistä ja lisää osallisuutta. Se tukee erityisesti kotoutumista tekemällä kielen ja arjen asioiden oppimisesta helpompaa. Selkeä viestintä edistää tasa-arvoa ja mukana oloa.”



Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)



Perustuu kysymykseen:

“Tunnetko itsesi yksinäiseksi:”

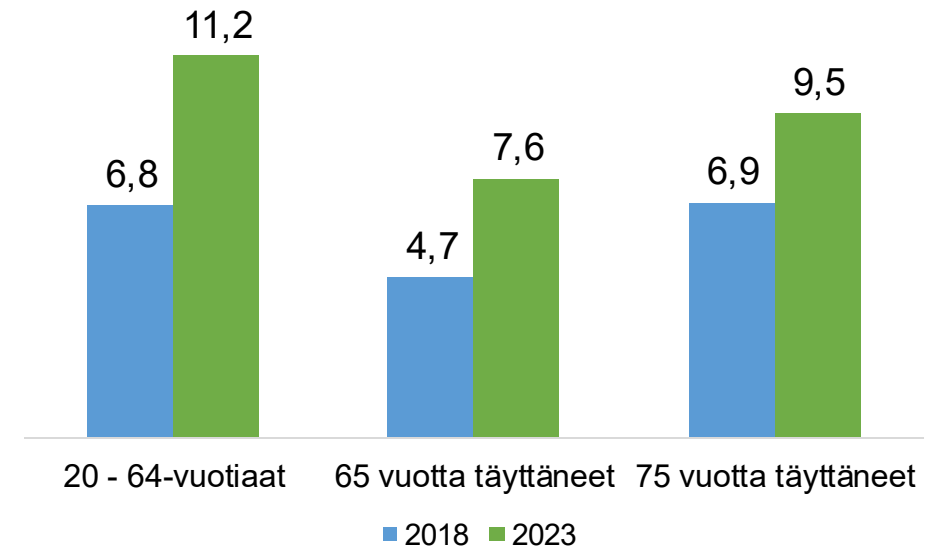
Vastausvaihtoehtoina esitettiin 1) en koskaan, 2) hyvin harvoin, 3) joskus, 4) melko usein ja 5) jatkuvasti.

Tarkastelussa on 4) melko usein tai 5) jatkuvasti vastanneiden osuus.

Sotkanet: 4284

Tavoite

Yksinäisyyden kokemus eri ikäryhmissä vähenee vuoden 2021 tasosta



Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen:

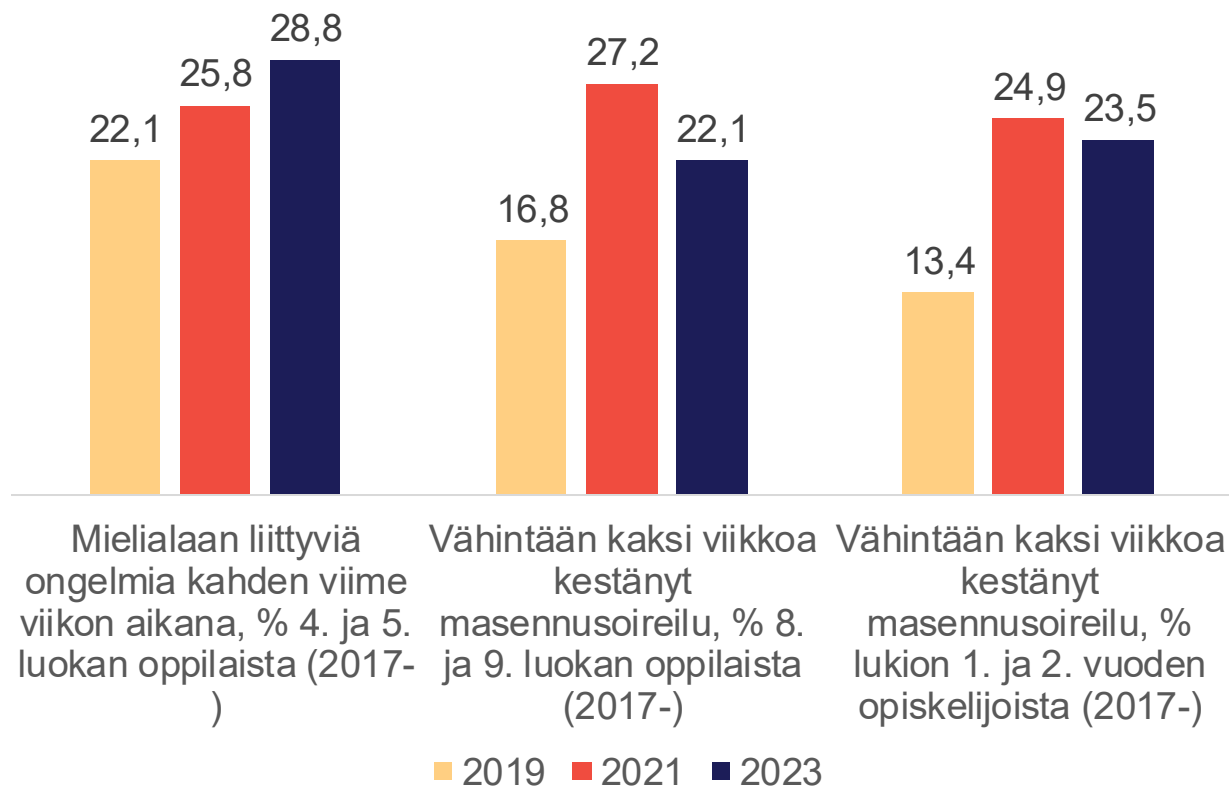
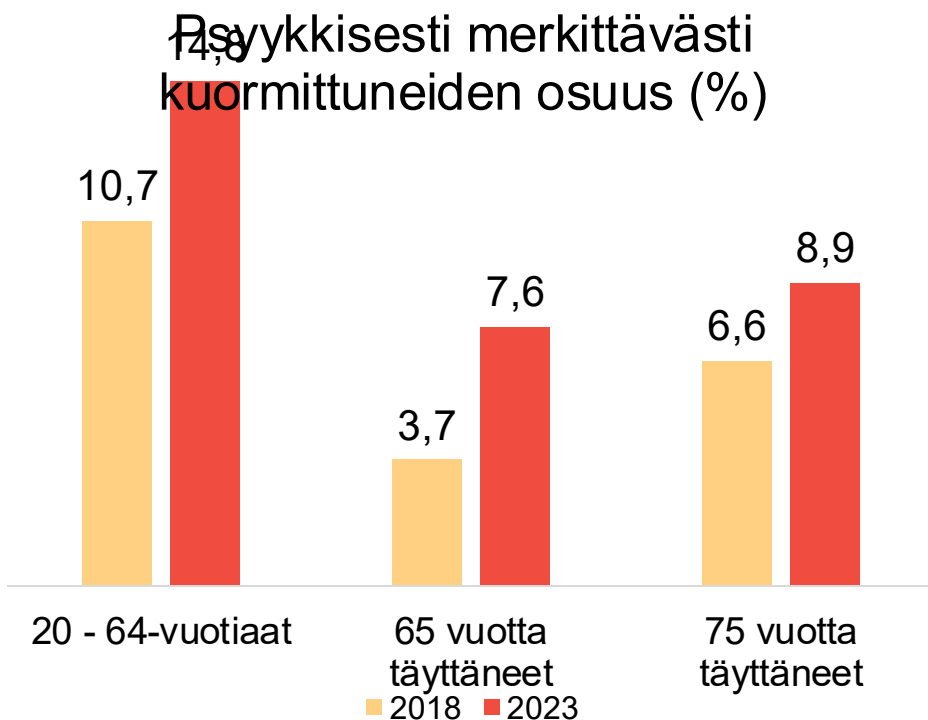
Mielenterveys

Tavoite:

Mielen hyvinvointi vahvistuu eri ikäryhmissä vuoden 2021 tasosta

Tulos:

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä aikuisissa. Myös 4. ja 5. luokkalaiset raportoivat aiempaa enemmän mielialaan liittyviä ongelmia.



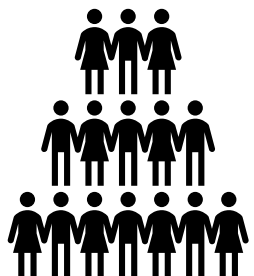
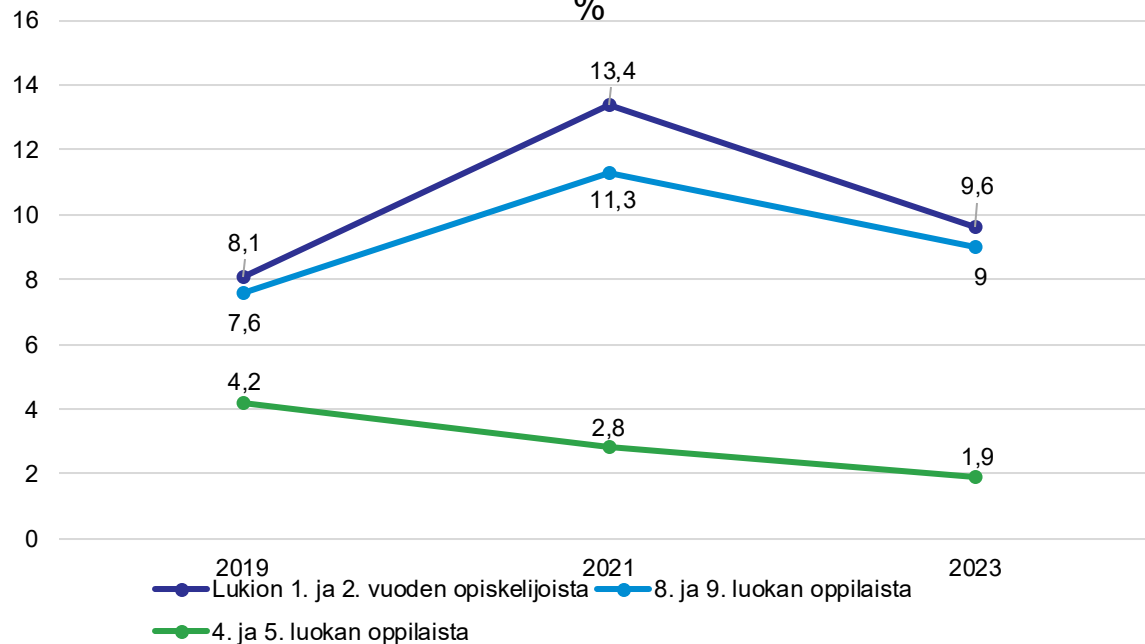
Syrjintää työssä tai työhaussa kokeneet, (%) työssä olleista tai työtä hakeneista



Hyvinvointi rakentuu yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta. Hyvinvointi vahvistuu, kun jokainen kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kohdelluksi yhdenvertaisesti. Syrjinnän ehkäisy, osallisuuden edistäminen ja tasa-arvoiset mahdollisuudet ovat keskeisiä hyvinvoivan ja turvallisen arjen edellytyksiä Kauniaisissa – jokaiselle.



Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, %

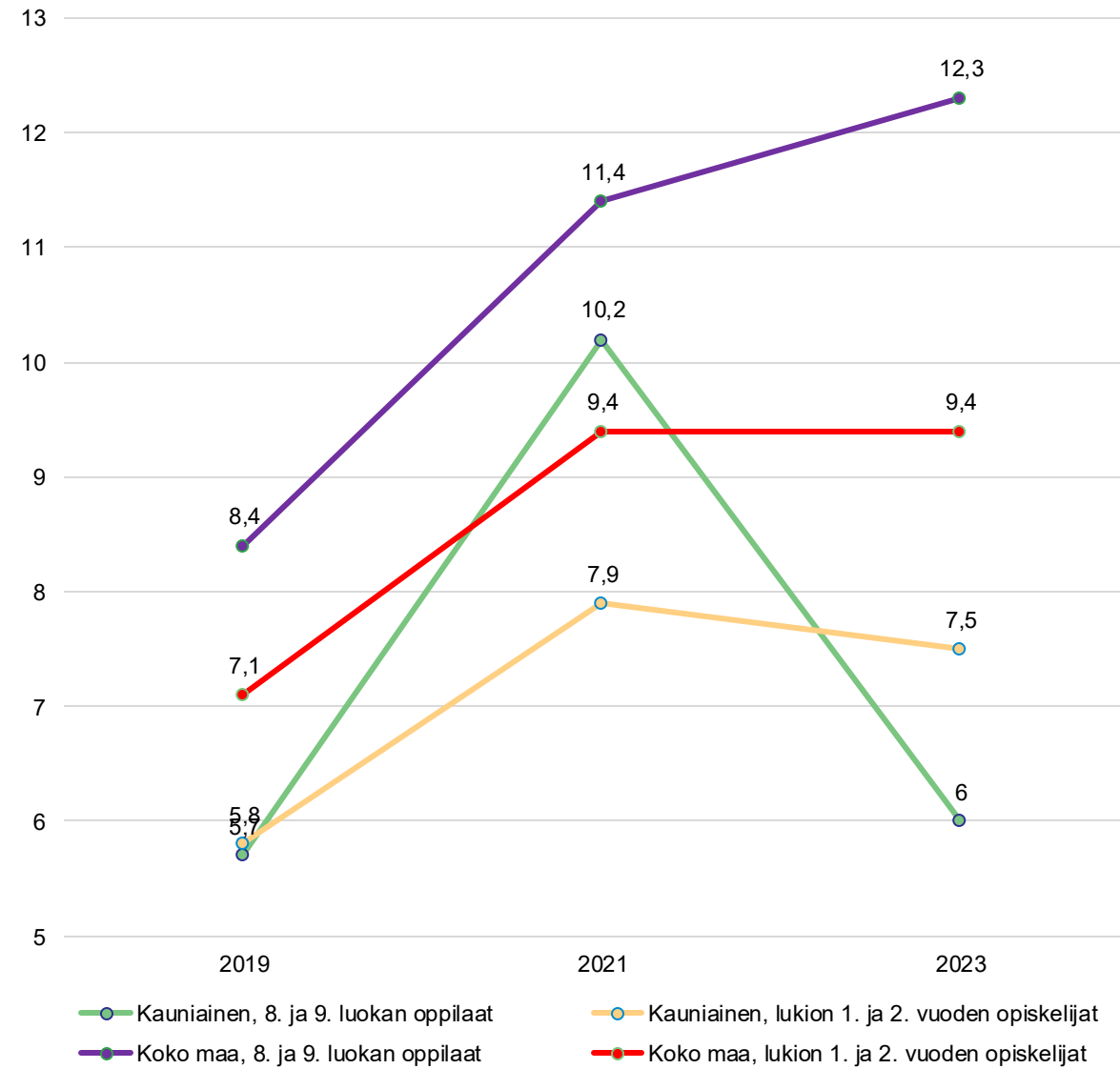


Tavoite

”Osallisuuden kokemus
varhaiskasvatuksessa ja eri
kouluasteilla lisääntyy
vuoden
2019 tasosta.”

Sotkanet: 5680, 5681, 4812, 4703,
4705

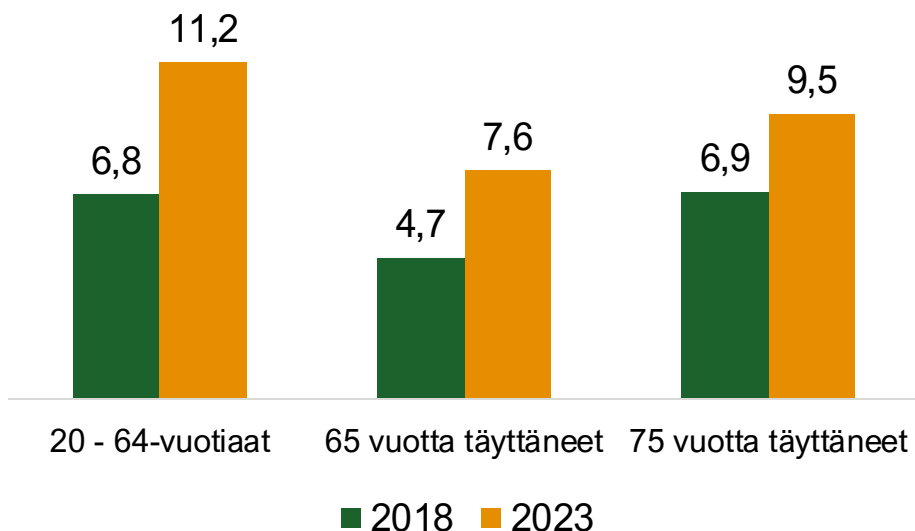
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, %



Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Mielenterveys

Tavoite:

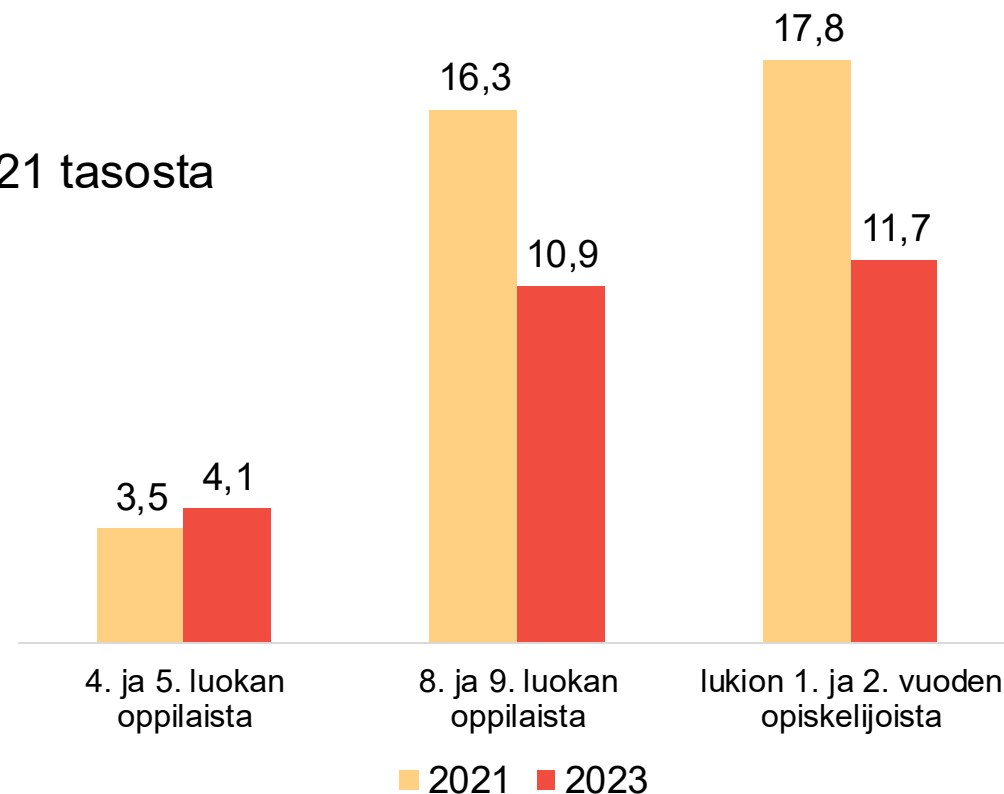
Yksinäisyyden kokemus eri ikäryhmissä vähenee vuoden 2021 tasosta



Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %

Tulos

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on lisääntynyt 20-75 vuotiaiden ikäryhmissä vuoteen 2018 verrattuna. Sotkanet: 4285, 4286, 4287



Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %

Tulos:

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on vähentynyt 8. ja 9. luokkalaisten ja lukiolaisten keskuudessa, mutta lisääntynyt 4. ja 5 luokkalaisten keskuudessa. Sotkanet: 4816, 4712, 4714



Kevään 2024 oppilas- ja opiskelijakyselyt (ZEF)

Positiivisia huomioita (perusopetus):

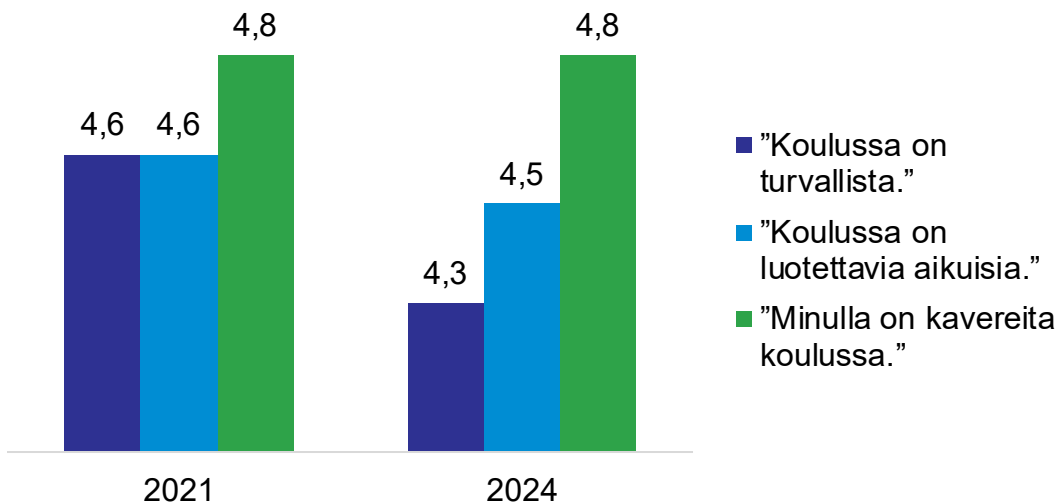
- ✓ Suurimmalla osalla on koulussa ainakin yksi kaveri sekä koulussa on aikuinen, jonka puoleen voi kääntyä.
 - ✓ Suurin osa kokee, että voi olla koulussa oma itsensä.
 - ✓ Moni kokee olonsa turvalliseksi koulussa ja että heitä kohdellaan oikeudenmukaisesti.
 - ✓ Toisaalta on erityisen tärkeää huomioida se (pienikin) osuus vastaajista, joilla edellä mainitut asiat eivät toteudu.
 - ✓ Oppilaat vastasivat ahkerasti ja pääosin asiallisesti myös avoimiin kysymyksiin esim. oppilaiden osallistamiseen liittyen (vastaukset luettavissa kokonaisuudessaan erillisessä tiedostossa).
- Opetuksen osalta toteutetaan sähköisiä ZEF-kyselyitä, joissa kohderyhmä vaihtuu 3. vuoden sykleissä.
 - Tuloksia hyödynnetään koulujen kehittämistyössä.



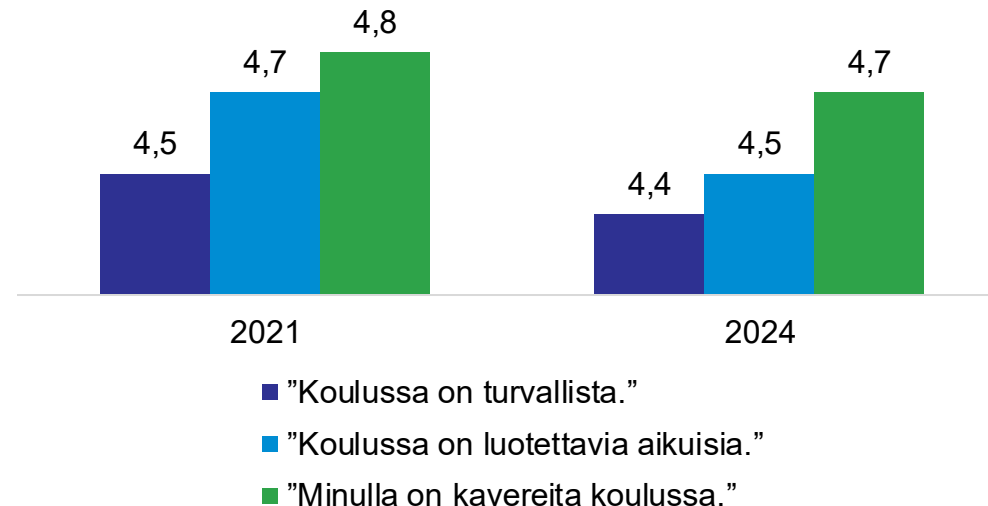
Oppilaskyselyt (ZEF) - Perusopetus vl 1-3.

Tulokset ovat kaikkiaan pysyneet hyvällä tasolla sekä suomen- että ruotsinkielisellä puolella.

Ruotsinkielinen perusopetus



Suomenkielinen perusopetus, vl 1-3



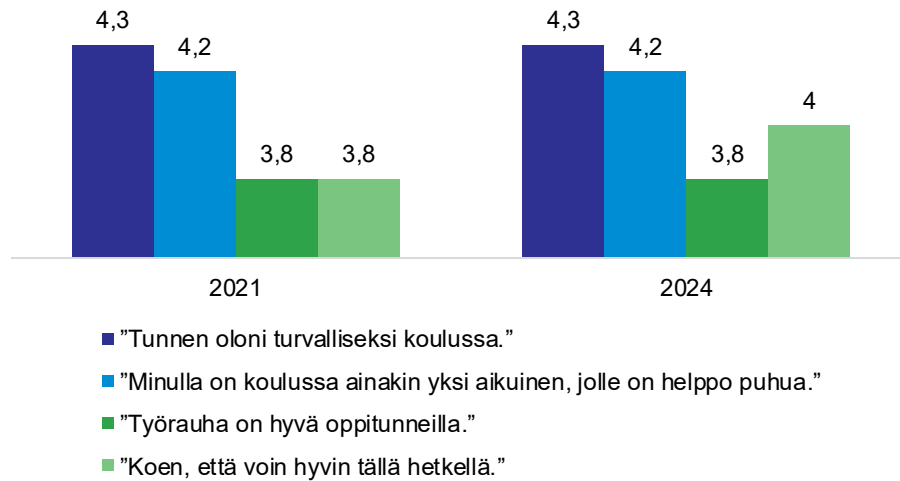
Turvallisuuden tunne hieman laskenut.

Kokemus luotettavien aikuisten läsnäolosta hieman laskenut.

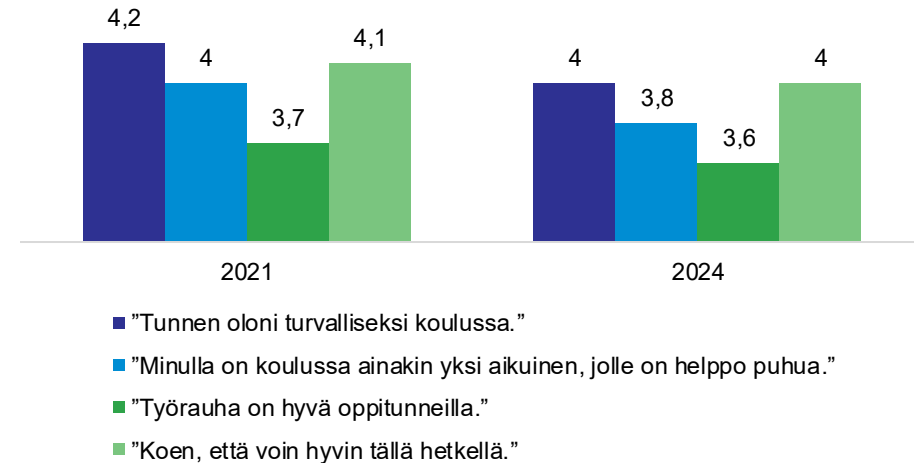
Kavereita koulussa: Pääosin pysynyt ennallaan. Hieman laskenut suomenkielisellä puolella.

Oppilaskyselyt (ZEF) - Perusopetus vl 4-9

Ruotsinkielinen perusopetus, vl 4-9



Suomenkielinen perusopetus, vl 4-9



Tavoite

"Jokainen lapsi ja nuori tulee kohdatuksi ja läheltä löytyy turvallinen ja luotettava aikuinen, jonka puoleen voi Kääntyä."

Turvallisuuden tunne laskenut suomenkielisellä puolella.

Aikuinen, jolle puhua: Laskenut suomenkielisellä puolella.

Työrauha: Hieman laskenut suomenkielisellä puolella.

Hyvinvointi: Kehittynyt ruotsinkielisellä puolella.

Hieman laskenut suomenkielisellä.

Kevään 2024 oppilas- ja opiskelijakyselyt (ZEF)

Positiivisia huomioita (lukiot)

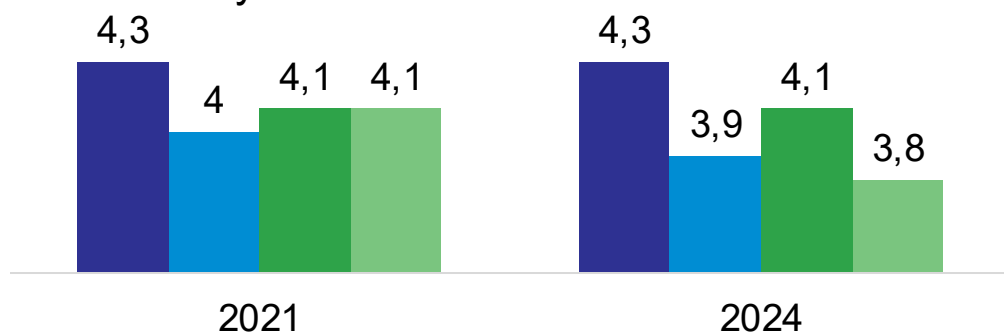
- ✓ Suurin osa kokee, että heidät hyväksytään sellaisena kuin on.
- ✓ Suurin osa kokee olonsa turvalliseksi koulussa.
- ✓ Suurin osa kokee, että heillä on kavereita koulussa.
- ✓ Avoimissa vastauksissa kouluruoka sai paljon kehuja, kun kysyttiin ”mikä on lukiossasi parasta”.
- ✓ Opiskelijoilta tuli paljon hyödyllisiä ja konkreettisia vastauksia avoimiin kysymyksiin mm. lukion kehittämiseksi.
- ✓ Opiskelijoista valtaosa kokee, että lukio on vastannut tähän mennessä odotuksiinsa ja suosittelisi lukiotaan 9.-luokkalaisille.

- Opetuksen osalta toteutetaan sähköisiä ZEF-kyselyitä, joissa kohderyhmä vaihtuu 3. vuoden sykleissä.
- Tuloksia hyödynnetään koulujen kehittämistyössä.



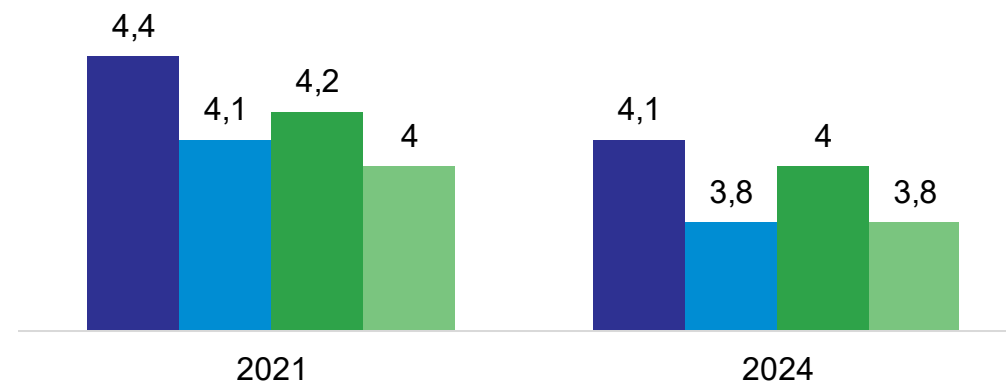
Oppilaskyselyt (ZEF) - Lukiot

Gymnasiet Grankulla samskola



- "Tunnen oloni turvalliseksi koulussa."
- "Tunnelma koulussa on mukava ja positiivinen"
- "Tunnen olevani hyväksytty sellaisena kuin olen"
- "Opetuksen taso on korkea"

Kauniaisten lukio



- "Tunnen oloni turvalliseksi koulussa."
- "Tunnelma koulussa on mukava ja positiivinen"
- "Tunnen olevani hyväksytty sellaisena kuin olen"
- "Opetuksen taso on korkea"

"Tunnen oloni turvalliseksi koulussa": Ruotsinkielisessä pysynyt ennallaan. Suomenkielisessä laskenut.

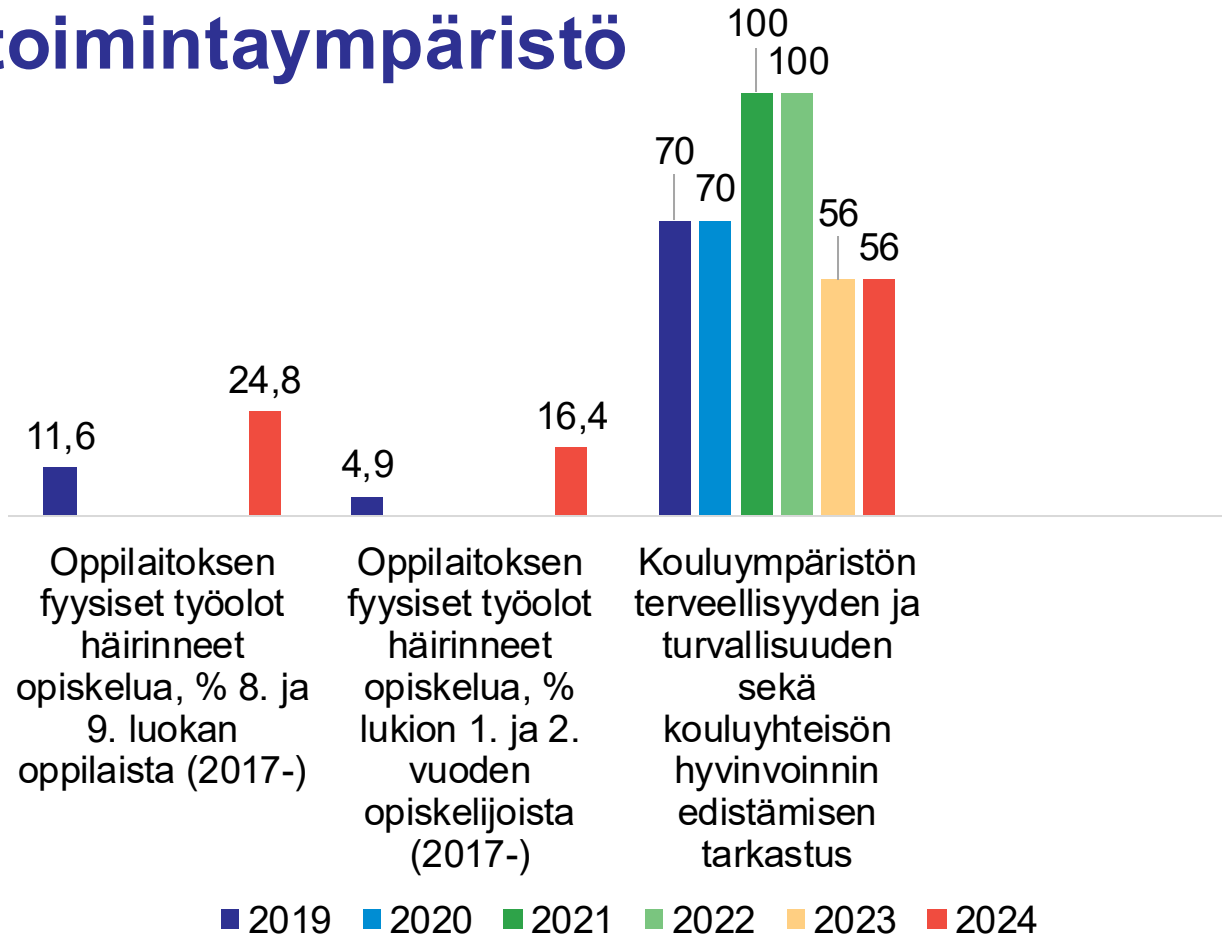
"Tunnelma koulussa on mukava ja positiivinen": Laskenut molemmissa.

"Tunnen olevani hyväksytty sellaisena kuin olen": Laskenut suomenkielisessä.

"Opetuksen taso on korkea": Laskenut molemmissa.



Lukion toimintaympäristö



Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa tarkastus on tehty kolmen vuoden sisällä. Kunta tarkastaa kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin kolmen vuoden välein.

Sotkanet: 5309

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta (%), jotka kokevat, että oppilaitoksen fyysiset työolot ovat häirinneet opiskelua.

Indikaattori perustuu kysymykseen: Ovatko seuraavat asiat häirinneet sinua koulussa/oppilaitoksessa tämän lukuvuoden aikana? Summaindikaattori muodostuu yhdeksästä osiosta: 1) liian kuuma sisällä, 2) liian kylmä sisällä, 3) tunkkainen (huono) ilma, 4) epämiellyttävä haju, 5) luokkahuoneen ahtaus, 6) melu, 7) liian kirkas tai hämärä valaistus, 8) epämiellyttävät työtuolit, työpöydät tai muut kalusteet ja 9) huonot WC:t, pukeutumistilat ja peseytymistilat.

Sotkanet: 5368, 5369



Lukiolaiskysely 2023

- ✓ Pääkaupunkiseudulla (Espoo, Kauniainen ja Vantaa) toteutettiin marraskuussa 2023 yhteinen lukioden arviointi lukion 2. vuosiluokalle.
- ✓ Kyselyssä tarkasteltiin oppimista, kouluyhteisöä ja oppimisympäristöä sekä arviointia ja ohjausta.
- ✓ Tässä nostetaan keskiöön avoimet vastaukset toimintaympäristön tarkastelemiseksi.
- ✓ Tarkemmin tuloksista Kauniaisten varhaiskasvatuksen ja opetuksen arviointiraportista 2023-2024.

Koonti avoimista kysymyksistä ja vastauksista (molemmat lukiot)

"Mikä on mielestäsi erityisen hyvin lukiossasi?"

- Opettajat (23 mainintaa)
- Yhteishenki (18 mainintaa)
- Ruoka (8 mainintaa)
- Kaverit/sosiaaliset suhteet (7 mainintaa)
- Opiskelumahdollisuudet ml. kurssivalikoima, tunnit, lisäohjelmat (6 mainintaa)
- Koulun ilmapiiri ja ympäristö (6 mainintaa)
- Tapahtumat/juhlat (3 mainintaa)



"Mitä asioita lukiossasi tulisi mielestäsi parantaa?"

- Tilat ja viihtyvyys (19 mainintaa): Sisätilat, koulurakennuksen kunto, ilmanlaatu, sekä enemmän paikkoja opiskeluun ja oleskeluun mainitaan useaan otteeseen. Monet kokevat, että koulun tilat voisivat olla viihtyisämpiä ja toimivampia.
- Ruoka (10 mainintaa): Kouluruokaan liittyviä parannusehdotuksia on runsaasti, kuten ruoan riittävyys ja laatu.
- Yhteishenki (6 mainintaa): Yhteishenkeä ja ryhmäytymistä voisi joidenkin opiskelijoiden mielestä kehittää.
- Tapahtumat ja yhteisöllisyys (5 mainintaa): Enemmän tapahtumia ja toimintaa, jotka parantavat yhteisöllisyyttä, koetaan tarpeellisiksi.
- Ilmanlaatu (5 mainintaa): Sisäilman laatu ja ilmanvaihto mainitaan toistuvasti parannettavina asioina.
- Parkkipaikat (2 mainintaa): Parkkipaikkojen riittävyys nostetaan esiin ongelmana.
- Opetuksen tukitoimet (2 mainintaa): Paremmat mahdollisuudet saada yksilöllistä apua ja pienentää ryhmäkokoja, jotta oppiminen olisi tehokkaampaa.



4. Keskeisiä havaintoja eri ikäryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä

*Turvallinen, vihreä
kävelykaupunki
”Resurssiviisas Kauniainen”*



4.1 Lapset ja nuoret, sekä lapsiperheet

“Jokaisella on oikeus kasvaa potentiaaliinsa”



Lapsiperheet

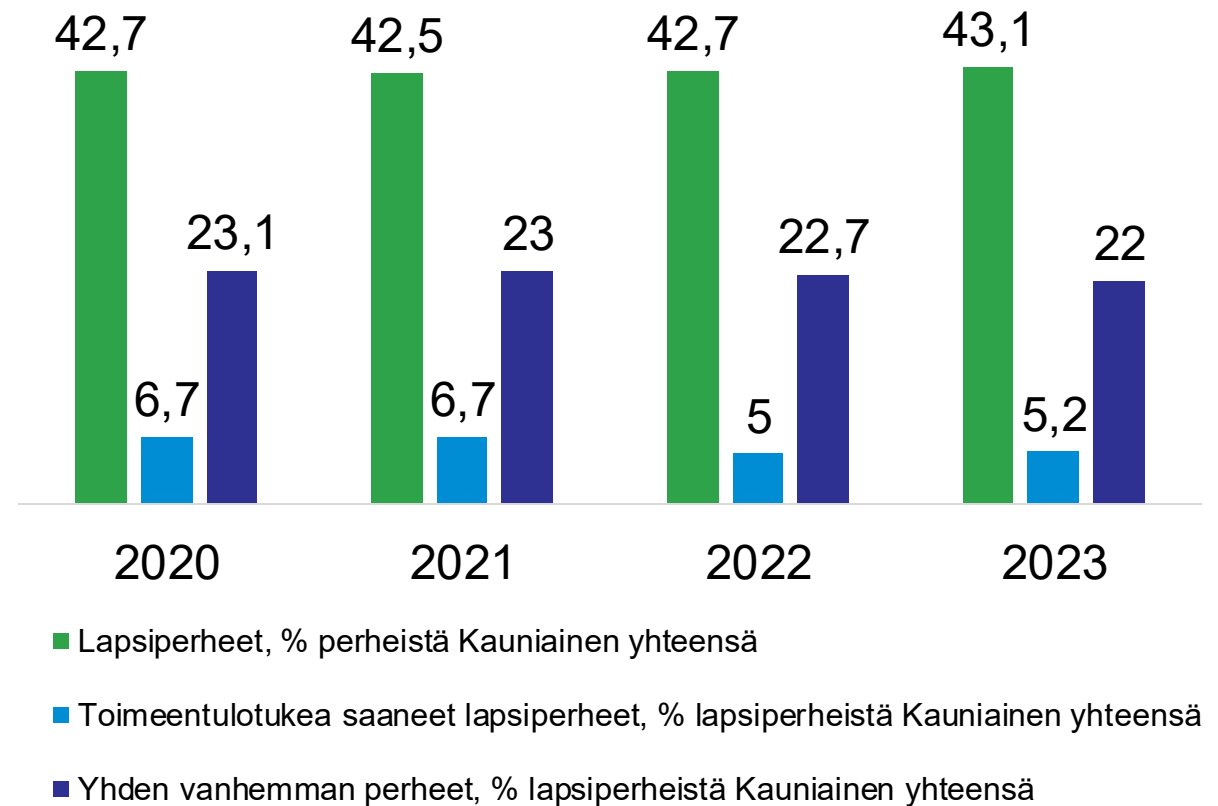
Kauniaisissa oli vuonna 2023 lapsiperheitä kaikista perheistä 43,1 %.

Toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä oli vuonna 2023 5,2 %.
Yhden vanhemman perheitä oli vuonna 2023 Kauniaisissa 22 %.

Varhaiskasvatusikäisistä lapsista ei ole saatavilla Kauniaisten osalta laajasti hyödynnettävää tilastotietoa.

Tässä osiossa tarkastellaan varhaiskasvatusta toimintaympäristönä ja toisaalta lapsiperheindikaattoreita.

Sotkanet: 179, 5097, 74



Lapsiperheet

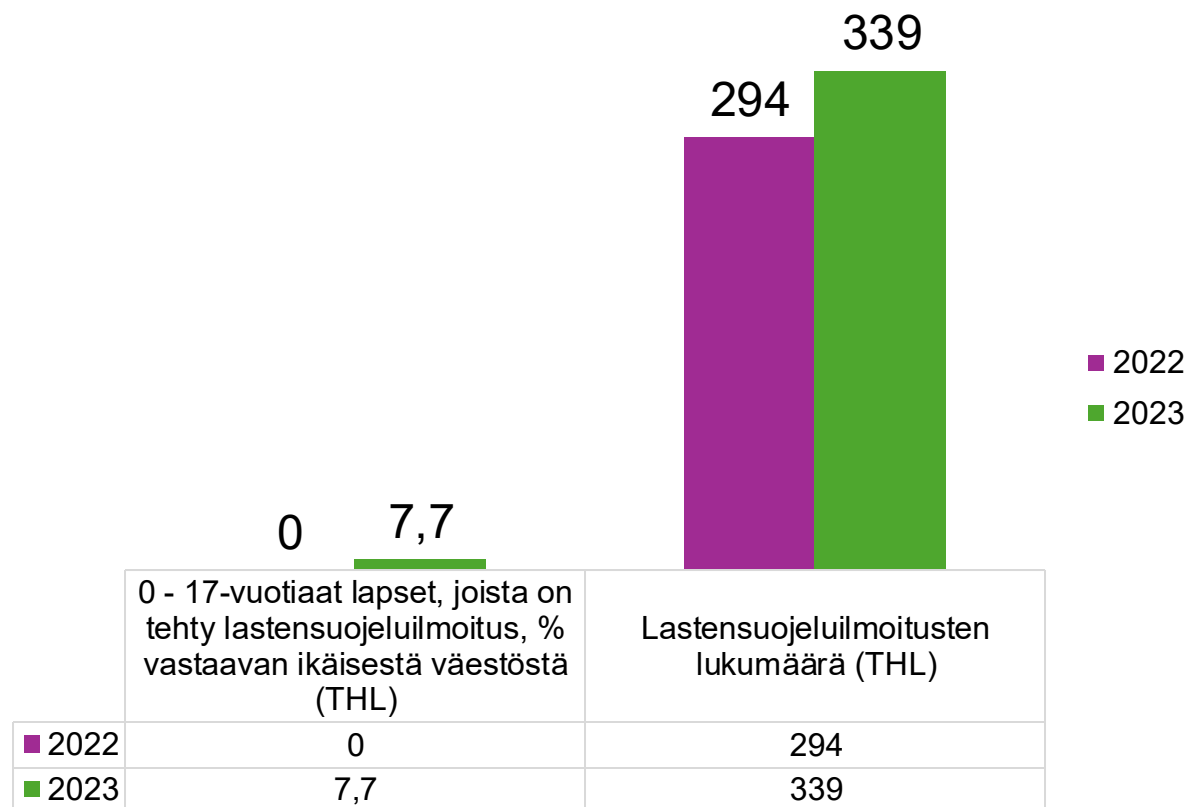
Lastensuojeluilmoitukset ovat tärkeä väline lasten hyvinvoinnin suojelemiseksi. Ne auttavat tunnistamaan ja puuttumaan tilanteisiin, joissa lapsen fyysinen, psyykkinen tai sosiaalinen hyvinvointi on uhattuna. Ajoissa tehty ilmoitus voi estää vakavampia ongelmia ja tukea lapsen terveyttä ja kehitystä. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa, kuten perheiden ja viranomaisien, on keskeistä lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Indikaattori ilmaisee niiden lasten lukumäärän joista on vuoden aikana tehty lastensuojeluilmoitus. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus. Lapsi on lukumäärissä kertaalleen.

Indikaattori ilmaisee vuoden aikana tehtyjen lastensuojeluilmoitusten lukumäärän. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus, lukumäärissä on mukana kaikki tehdyt ilmoitukset.

Indikaattorissa käytettyjä määritelmiä on muutettu 6.6.2022. Indikaattori ei aiemmin sisältänyt vuoden aikana 18 vuotta täyttäviä ilmoituksen kohteena olleita lapsia. Muutoksen jälkeen nykyiset 0 - 17-vuotiaiden tilastot sisältävät kaikki lapset, joista on vuoden aikana tehty lastensuojeluilmoitus.

Sotkanet: 1085, 1086



Varhaiskasvatuksen lukuja

Laadukkaat ja yhdenvertaiset peruspalvelut, kuten varhaiskasvatus ja koulut, ovat avaintekijöitä eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Varhaiskasvatukseen osallistuneet vieraskieliset ja ulkomaalaiset lapset muuttujina Alue, Ikä, Tiedot ja Vuosi

	2021	2022	2023
Kauniainen			
Yhteensä			
Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset	516	490	588
Ulkomaalaiset varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset	23	31	45
Vieraskieliset varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset	58	62	83

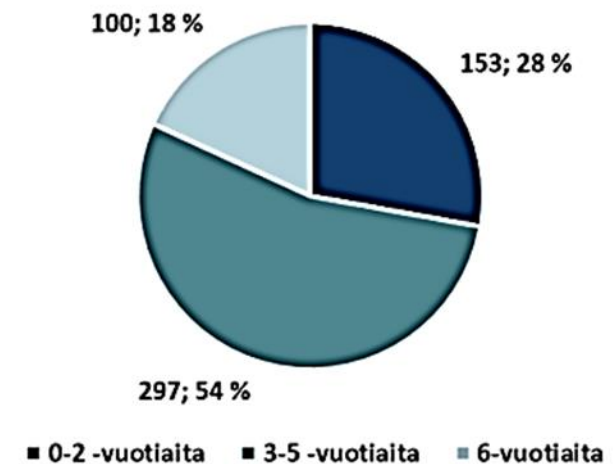
Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrässä kasvua vuodesta 2021 vuoteen 2023.

Lähde: Tilastokeskus

Keväällä 2024 (13.2.2024) Kauniaisissa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 550 lasta. 3-5-vuotiaita oli yli puolet (54 %) lapsista. 0-2-vuotiaiden osuus oli 28 % varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Lähde: FCG

Päiväkotitoiminnassa ja ryhmäperhepäivähoidossa olevat lapset 13.2.2024



Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely 2023



Kauniaisten
varhaiskasvatuksen
yleisarvosana oli **9,30**.
Tutkimuksen
vastausprosentti oli
Kauniaisissa **46 %**.

Varhaiskasvatus tukee lasten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia luomalla turvallisen ja kannustavan kasvuympäristön. Monipuolinen liikunta, terveellinen ravitsemus ja tunnetaitojen oppiminen vahvistavat terveyttä ja elämäntaitoja. Yhteistyö perheiden kanssa edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

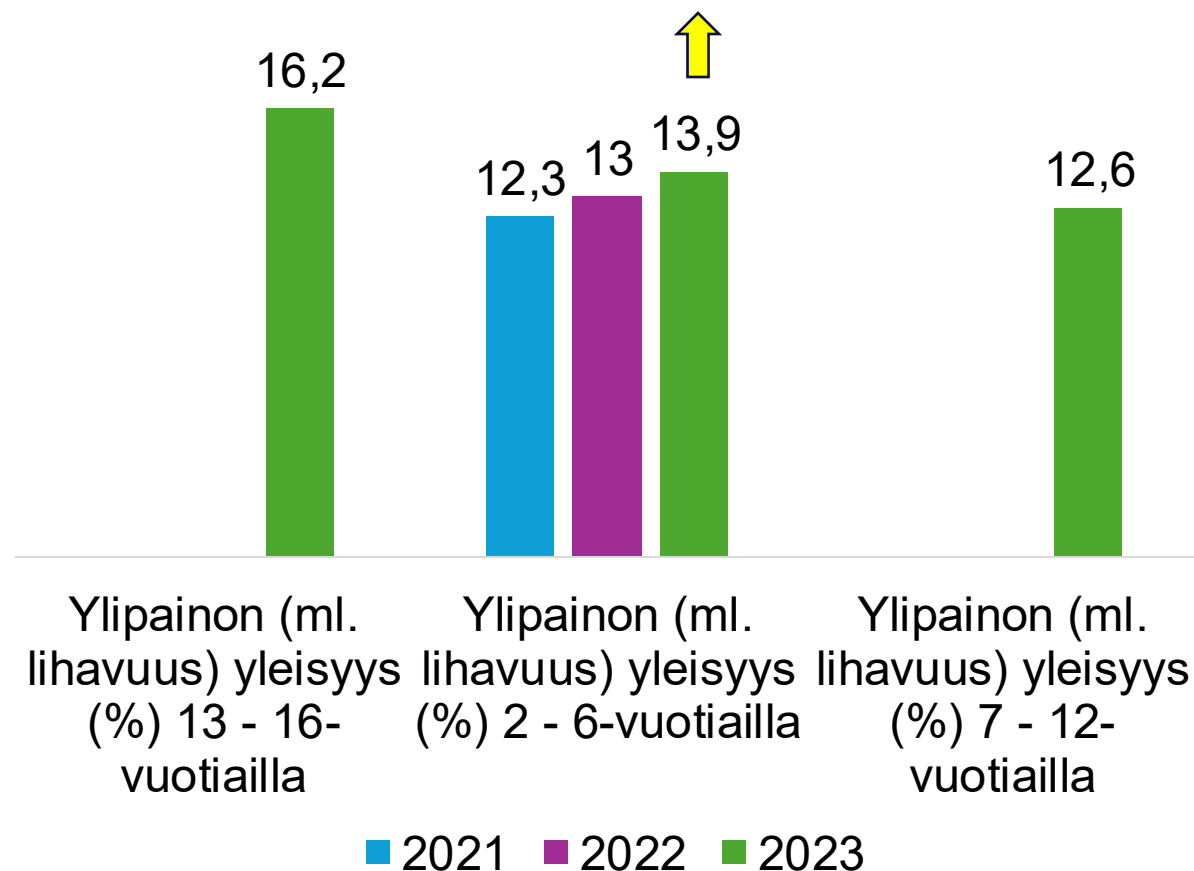
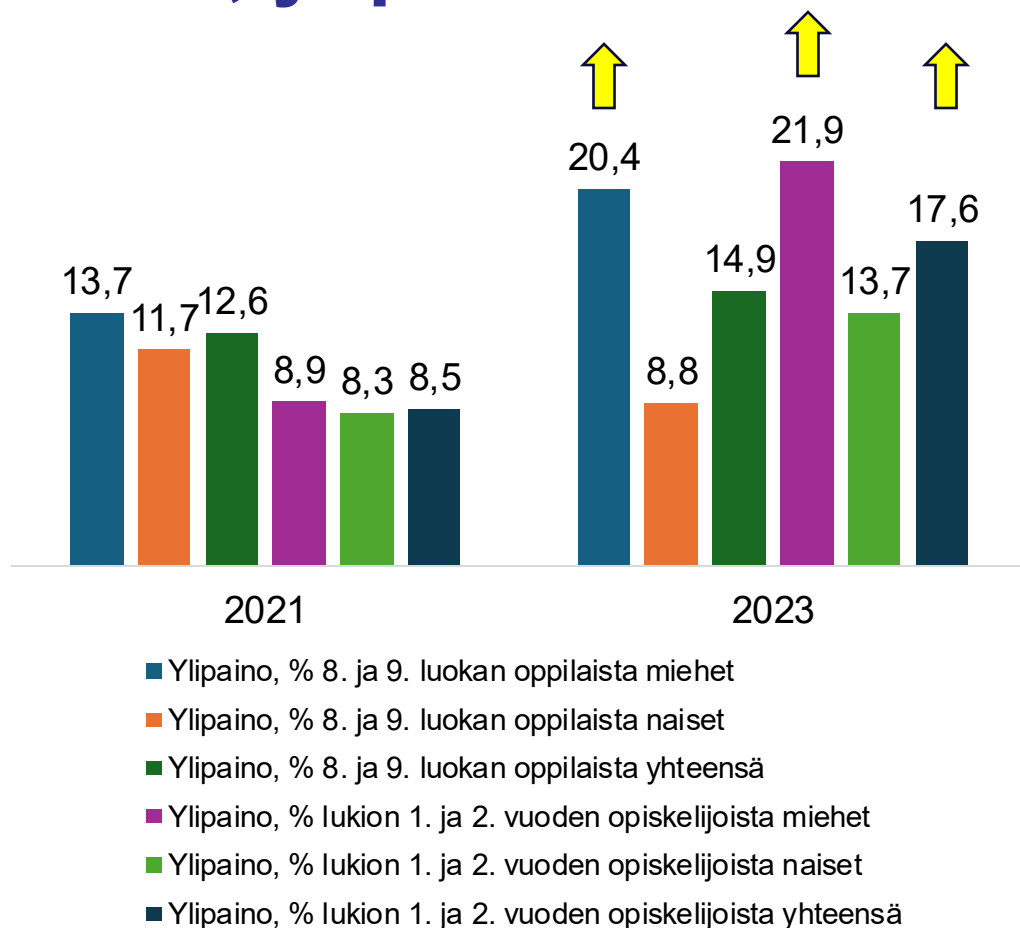
KAUNIAINEN	Kaikki	Suomenkielinen	Ruotsinkielinen	
		Kaikki	Kaikki	
Vastaajamäärä, n=	297	134	118	
Yleisarvosana (4-10), keskiarvo	9,30	9,30	9,47	

KAUNIAINEN	Kaikki	Kunnallinen	Palveluseteli	Yksityinen
Vastaajamäärä, n=	297	172	67	27
Yleisarvosana (4-10), keskiarvo	9,30	9,42	9,12	9,41

Asteikko 4-10
10=Erinomainen
4=Heikko

Lapset ja nuoret, ylipaino

Ylipaino on monitekijäinen ilmiö, ja sen hoitaminen vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa huomioidaan lapsen yksilölliset tarpeet ja ympäristötekijät. Tavoitteena on edistää terveyttä ja hyvinvointia ilman turhaa painostusta, vaan myönteisten elämäntapamuutosten kautta.



Moniammatillinen työ kouluissa



Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista.

	2019	2021	2023
Kauniainen	50 %	50 %	50%
Koko maa	65 %	65 %	66 %

Indikaattori ilmaisee prosenttiosuuden kouluista, joissa laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa.

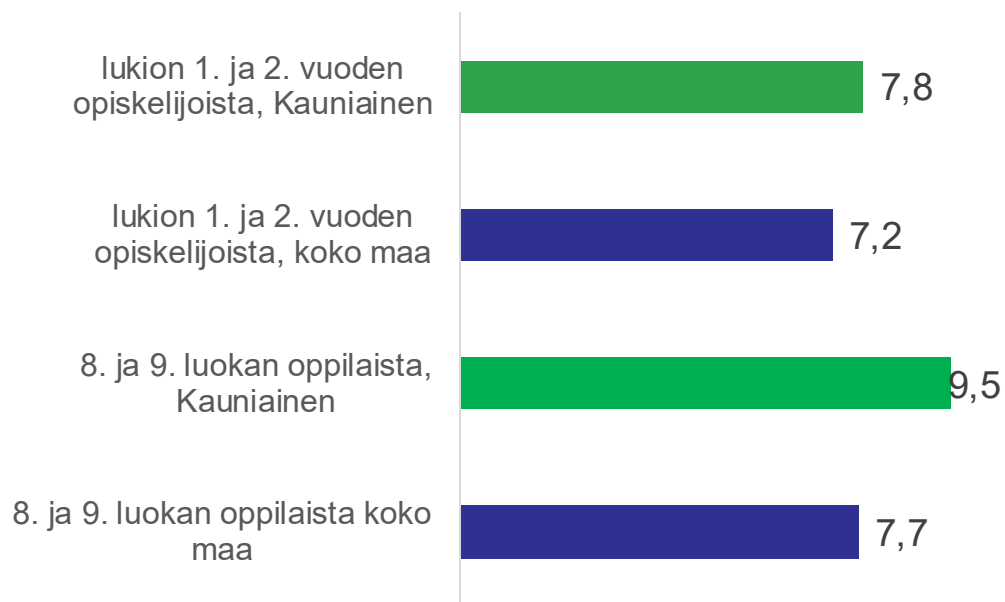
- ✓ Laajat terveystarkastukset ovat osa opiskeluhuoltoa, ja niiden tavoitteena on tunnistaa ajoissa tuen tarpeet sekä edistää oppilaiden terveyttä ja hyvinvointia.
- ✓ Opettajan näkökulma tuo arvokasta tietoa oppilaan koulunkäynnistä, sosiaalisista taidoista ja mahdollisista haasteista, mikä tukee moniammatillista yhteistyötä oppilaan hyvinvoinnin edistämiseksi.

Sotkanet: 5396

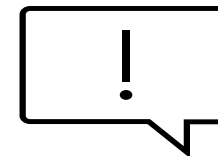


Päihteet, tupakka- ja nikotiini, rahapelaaminen

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, %



Kauniaisissa huolta herättävä päihteidenkäyttö on hieman yleisempää kuin koko maassa, mutta ero ei ole kovin merkittävä.



Rahapelaaminen on Kauniaisissa selvästi yleisempää kuin koko maassa. Tämä voi olla huolenaihe, sillä nuorten rahapelaaminen voi johtaa taloudellisiin ja sosiaalisiin ongelmiin.



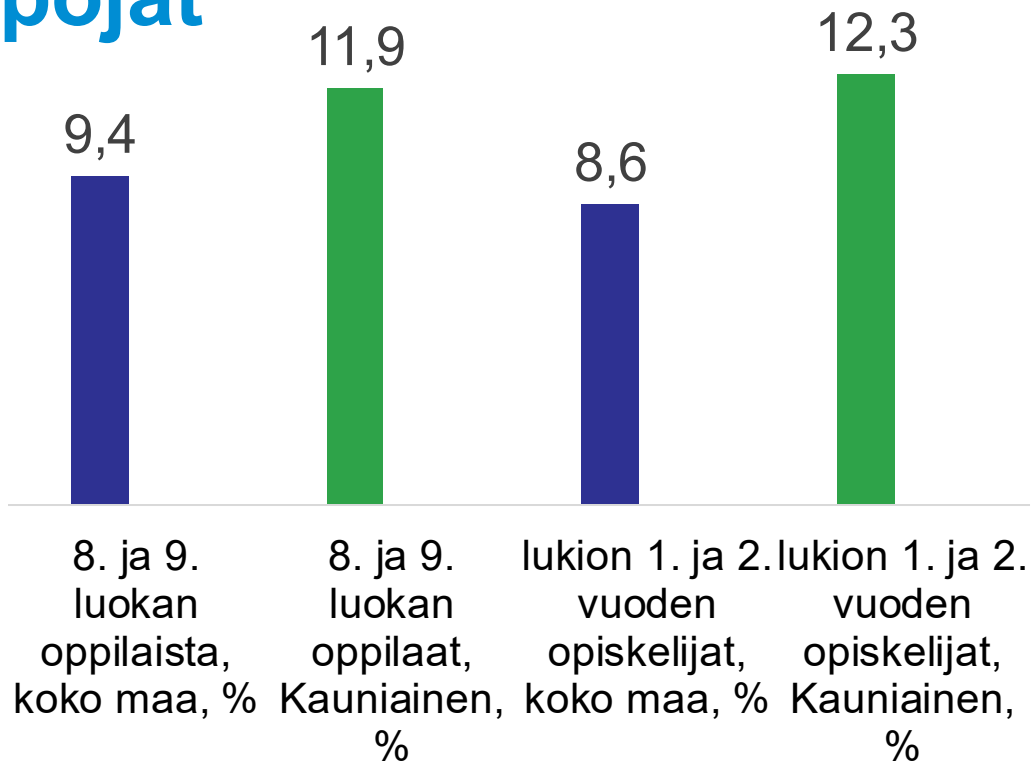
Seuraavassa diassa kuvataan poikien tilannetta Kauniaisissa

Sotkanet: 5362, 5363

Tavoite

”Nuoret kokeilevat ja käyttävät huumeita vähemmän kuin vuonna 2021, erityisesti tyttöjen huumekokeilut”

Päihteet, tupakka- ja nikotiini, rahapelaaminen, pojat



8. ja 9. luokan pojista 9,4 % ilmoittaa päihteiden käytöstä koko maassa, kun taas Kauniaisissa vastaava luku on 11,9 %.

Lukion 1. ja 2. vuoden pojista 8,6 % käyttää päihteitä koko maassa, mutta Kauniaisissa osuus on 12,3 %.

Indikaattori tuottaa tietoa niiden nuorten osuudesta, joiden päihteiden käyttö herättää huolta

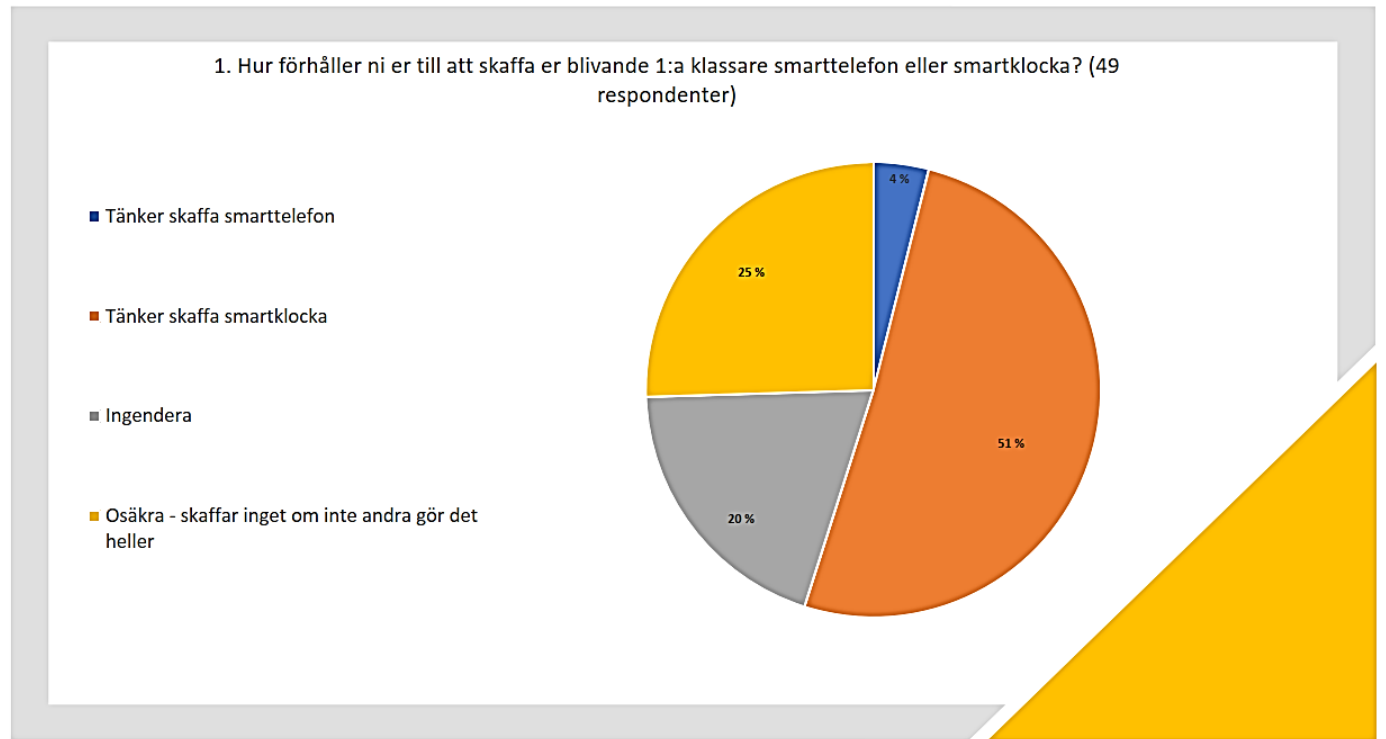
Indikaattori perustuu neljään osioon: 1) Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavukkeita, 2) Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, 3) Kokeillut vähintään kaksi kertaa kannabista, 4) Pelaa rahapelejä viikoittain. Tarkastelussa ovat vastaajat, joilla toteutuu vähintään kaksi edellä mainituista.

Sotkanet: 5362, 5363

Tasapainoa älylaitteiden käyttöön lasten hyvinvoinnin tueksi

Älylaitteet tarjoavat lapsille viihdettä ja oppimismahdollisuuksia, mutta liiallinen ruutuaika voi heikentää unta, keskittymiskykyä ja fyysistä aktiivisuutta. Hyvinvoinnin kannalta tärkeää on löytää sopiva tasapaino: yhteiset pelisäännöt, ruutuvapaa aika ja läsnä oleva vuorovaikutus tukevat lapsen kehitystä ja arjen hyvinvointia.

Kauniainen on mukana EHYT ry:n kanssa tapahtuvassa PAUSE-hankkeessa, jossa tavoitteena on kehittää työvälineitä nuorten digipelaamiseen ja sosiaalisen median käyttöön liittyvien haasteiden tunnistamiseen ja ratkaisemiseen.



Vanhempainyhdistyksen kysely älypuhelimien tai älykellon – tai ei kumpaakaan – hankkimissuunnitelmista tuleville ekaluokkalaisille toteutettiin ruotsinkielisessä esiopetuksessa marraskuussa 2024.

Nettiriippuvuus Kauniaisissa Kouluterveyskysely 2023

*2.3 ”Digitalisaation myötä on noussut esiin uusia turvallisuutta haastavia riskitekijöitä lasten ja nuorten kasvuympäristöissä. Käsitlemme näitä riskejä lasten ja nuorten kanssa systemaattisesti ja puutumme niihin aktiivisesti digitaalisen ympäristön asettamien haasteiden ymmärtämiseksi ja ratkaisemiseksi.”
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023-2025*

Yläkoulu:

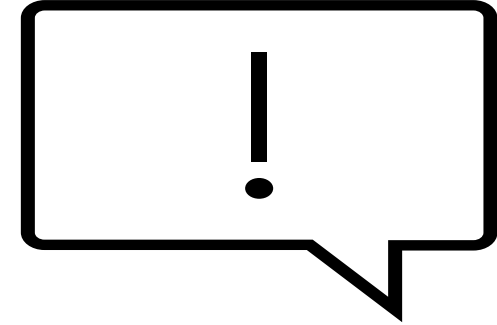
Nettiriippuvuuden merkit ovat vähentyneet vuodesta 2021, erityisesti tyttöjen osalta. Vähemmän oppilaita on laiminlyönyt unta tai ruokailua netin takia, ja myös tarpeeton netinkäyttö on vähentynyt. Sen sijaan netittömyyden aiheuttama hermostuneisuus on pojilla yleisempää kuin vertailukunnissa.

Lukio: Poikien nettiriippuvuus on kasvanut, kun taas tytöillä se on vähentynyt. Useampi lukiolainen kokee viettävänsä liikaa aikaa netissä. Ruotsinkielisillä oppilailla nettiriippuvuuden haasteet ovat yleisempiä.

4.–5. luokkalaisten: Suomenkielisissä kouluissa netti häiritsee unta ja ruokailua enemmän kuin ruotsinkielisissä. Nettiin pääsemättömyys aiheuttaa hermostuneisuutta erityisesti suomenkielisillä oppilailla.



Huomioitavaa:



Terveyden edistäminen

- Liikunnan ja terveellisten elämäntapojen edistäminen on keskeinen tekijä nuorten kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä ilmeni, että Kauniaisten nuorten nikotiini- ja päihdetuotteiden käyttö on vähentynyt, mutta se on yhä yleisempää verrattuna vertailukuntiin. Esimerkiksi raittiiden lukiolaisten osuus on pienempi kuin valtakunnallinen keskiarvo. Erityistä huolta herättävät päihteisiin liittyvä myönteinen asenneilmapiiri sekä alaikäisten mahdollisuus saada päihteitä perhepiiristä.
- Perinteisten päihteiden lisäksi sähkötupakoiden ja nikotiinipussien käyttö on yleistynyt nuorten keskuudessa, mikä altistaa heidät vakaville terveysriskeille. Nikotiinin korkea pitoisuus ja toistuva altistusvoivat muokata nuorten kehittyviä aivoja, lisätä riippuvuuden riskiä ja aiheuttaa mielenterveyshaasteita, keskittymisvaikeuksia ja vieroitusoireita, jotka häiritsevät oppimista ja arjessa jaksamista.

Lapset ja nuoret liikkuminen

Granimalli pohjautuu valtakunnalliseen

Harrastamisen Suomen malli –hankkeeseen.

Granimallin tavoitteena on luoda lapsille mieluisia ja maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteyteen.

Osallistujamäärät

Lukuvuosi 2023-2024:

Alakoulu 312 ja yläkoulu 80.
yhteensä 392

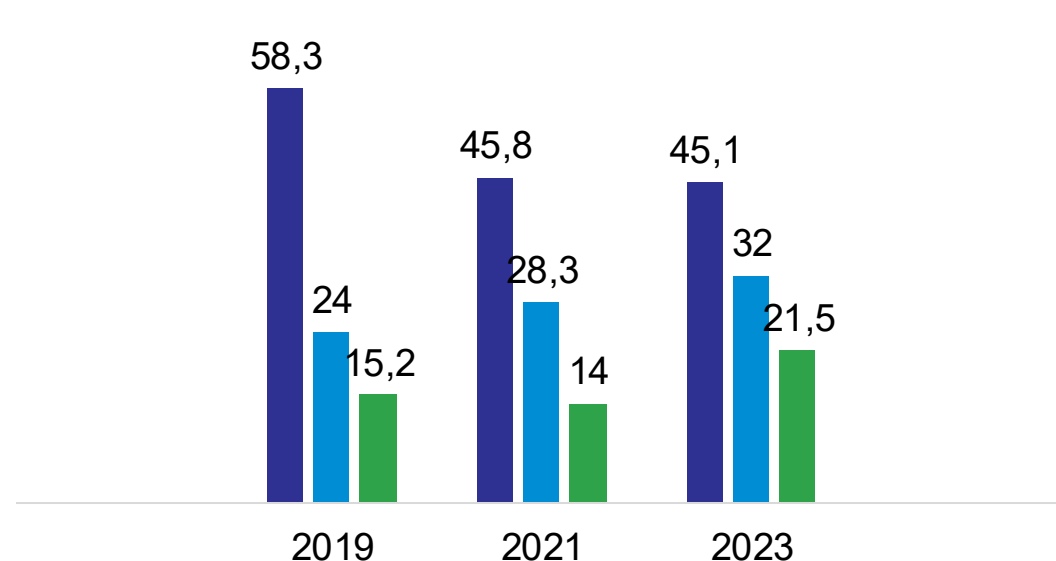
Lukuvuosi 2024-2025:

Alakoulu 342 ja yläkoulu 95.
yhteensä 43



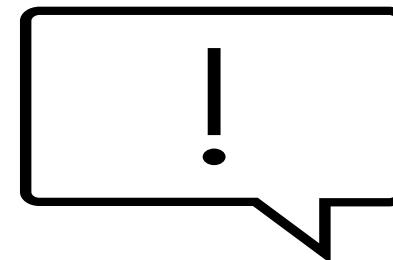
Tavoite

Lasten ja nuorten harrastaminen säilyy nykyisellä tasolla.

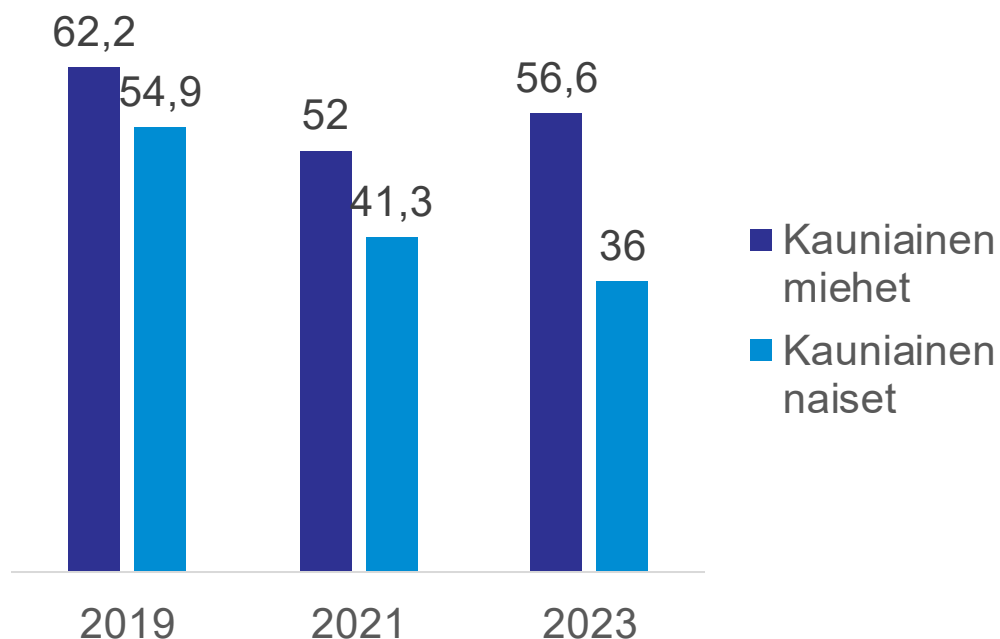


- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)
- Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Huomioitavaa

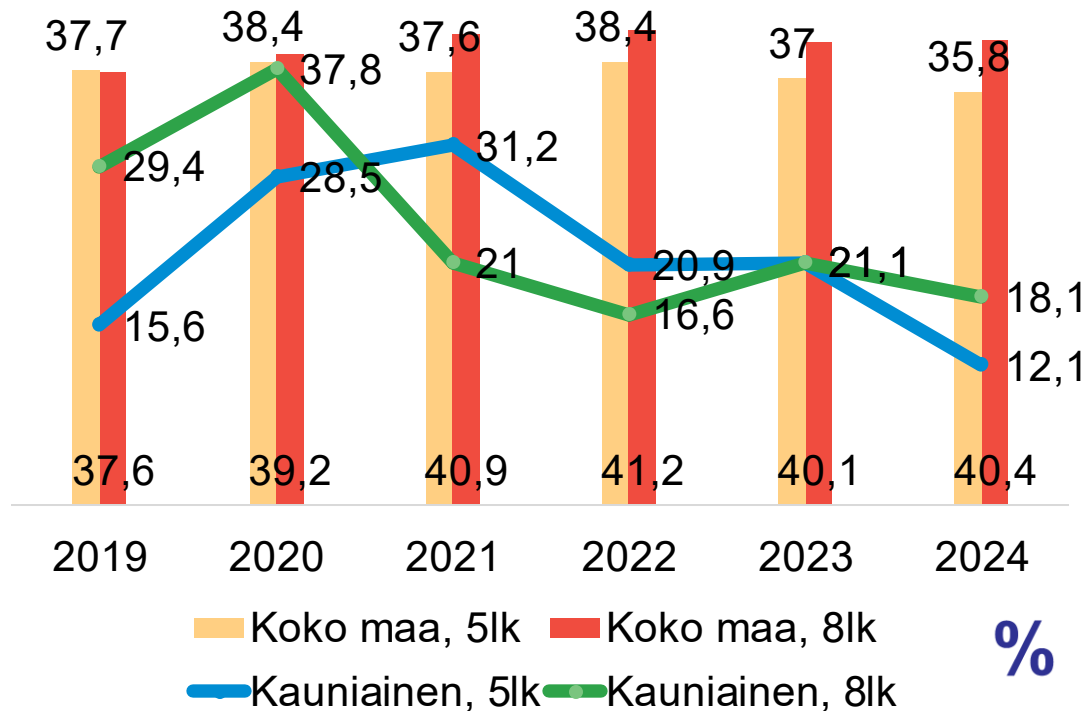


Vähintään tunnin päivässä liikkuvat,
% 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)



- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien lasten ja nuorten määrä on lisääntynyt yläkoululaisten ja lukiolaisten kohdalla kolmena kyselyvuotena.
- 4. ja 5. luokkalaisten lasten kohdalla vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on laskenut reilusti vuodesta 2019. Joskin poikien kohdalla, määrä lähti kevyeen nousuun vuosien 2021-2023 välillä.
- On tärkeää, että tulevien vuosien aikana, panostetaan matalan kynnyksen toiminnan lisäämiseen lasten omia toiveita kuunnellen.
- Granimalli tekee aktiivisesti töitä sen eteen, että kaikille lapsille löytyisi mieluinen harrastus koulupäivän yhteyteen.

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) %, joilla heikko fyysinen toimintakyky



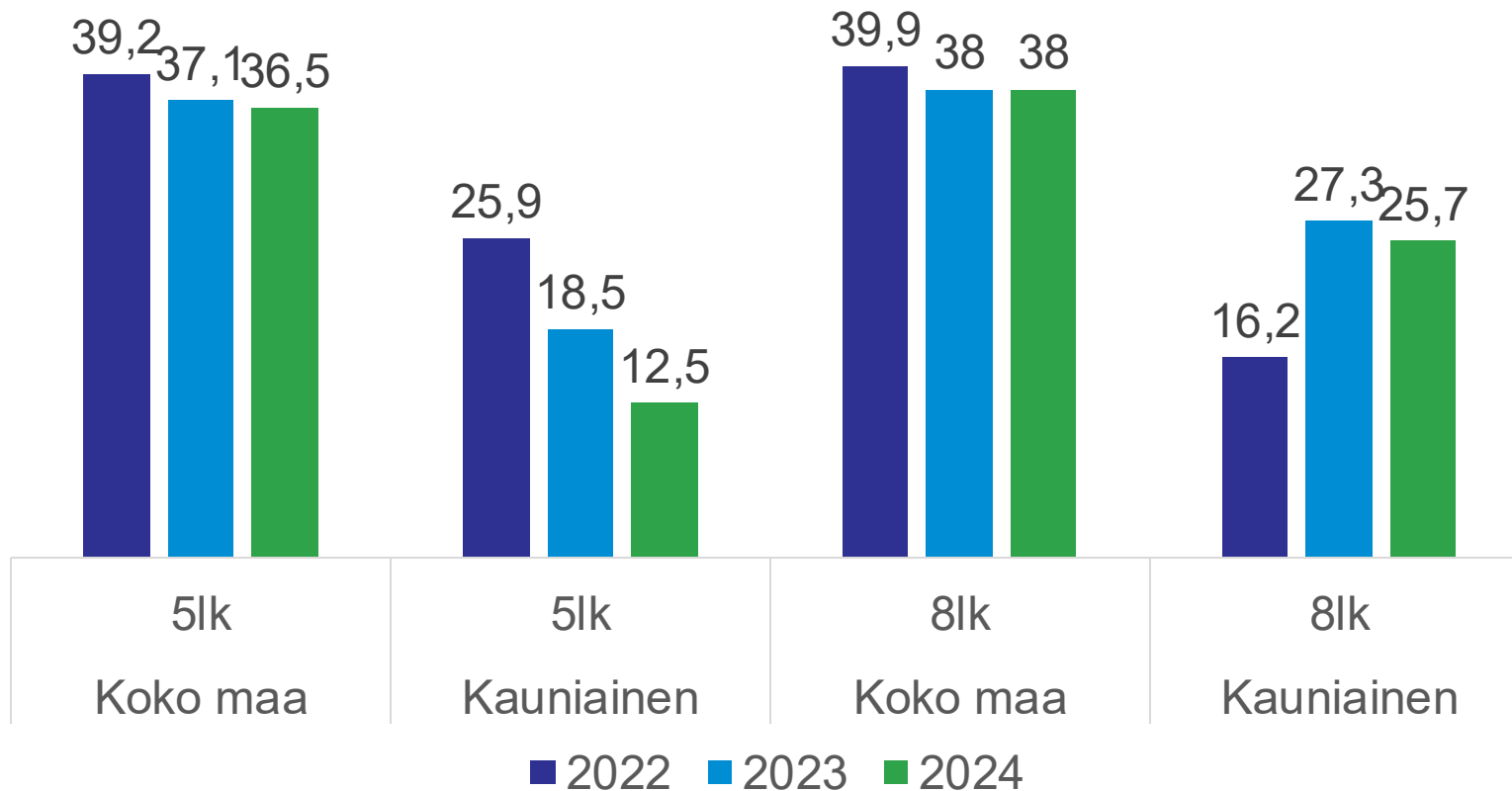
Move-järjestelmä on monipuolinen pedagoginen työkalu oppilaiden toimintakyvyn kehittämiseksi peruskouluissa. Mittausten avulla oppilaiden kanssa pohditaan, miten omaa fyysistä toimintakykyä voidaan ylläpitää ja kehittää.

Move-mittaukset eivät ole oppilaan liikunnan arvosanan arviointiperuste. Jyväskylän yliopiston kehittämällä mittauksilla kerätään terveystarkastuksiin liittyvää tietoa. Toimintarajoitteisten oppilaiden osalta mittauksia toteutetaan sovelletusti.

Sotkanet: 5477, 5478



Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) %, joilla *heikko* fyysinen toimintakyky, **pojat**



Vuoden 2024 tulosten mukaan 5.-luokkalaisten poikien tulokset ovat parantuneet edelleen.

Vuoden 2024 tulosten mukaan 8.-luokkalaisten poikien tulokset ovat edelleen huolta herättävät.

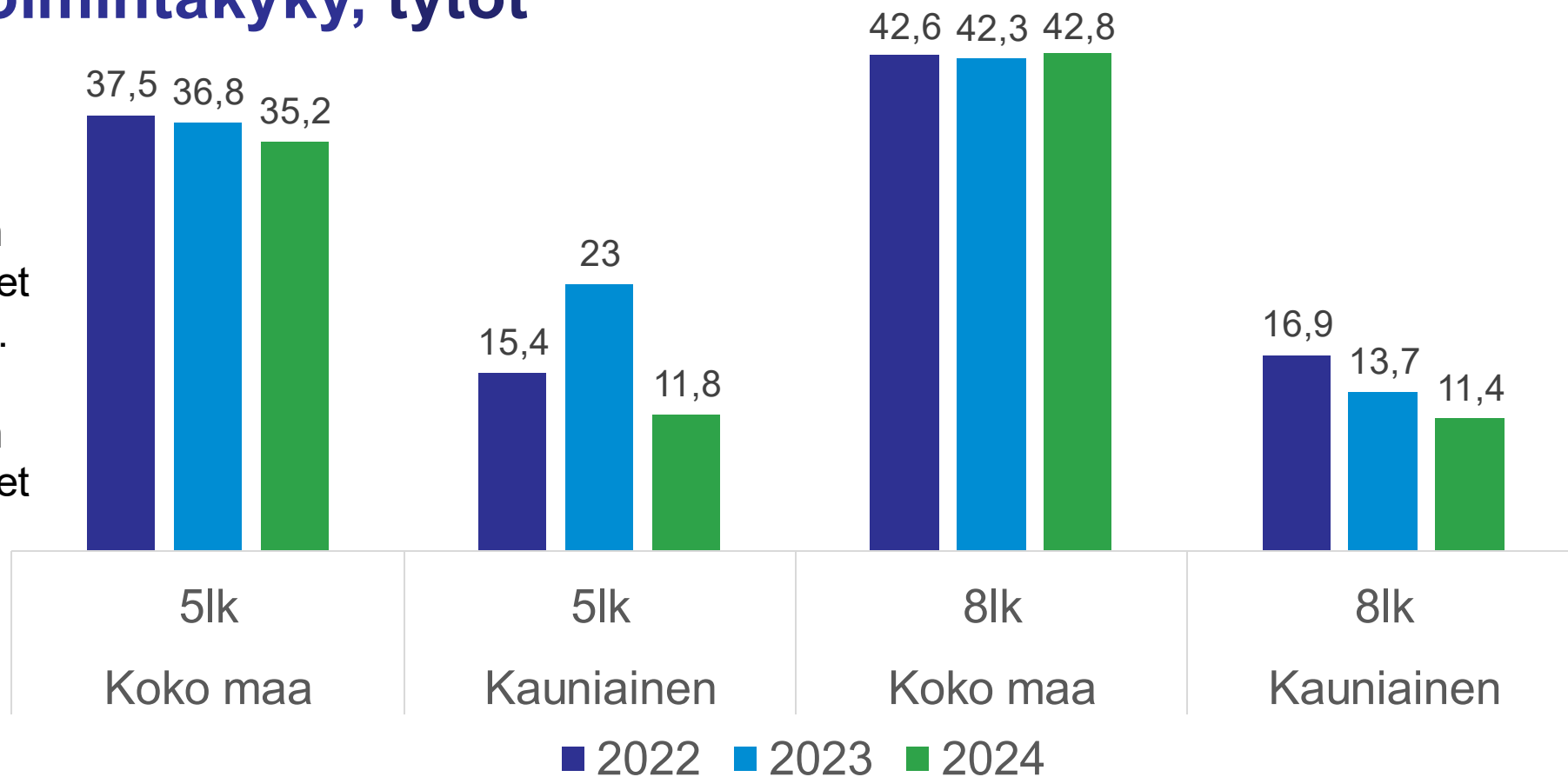
Sotkanet: 5477, 5478

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus) %, joilla heikko fyysinen toimintakyky, tytöt

Vuoden 2024 tulosten mukaan 5.-luokkalaisten tyttöjen tulokset ovat parantuneet merkittävästi.

Vuoden 2024 tulosten mukaan 8.-luokkalaisten tyttöjen tulokset ovat parantuneet myös.

Sotkanet: 5477, 5478



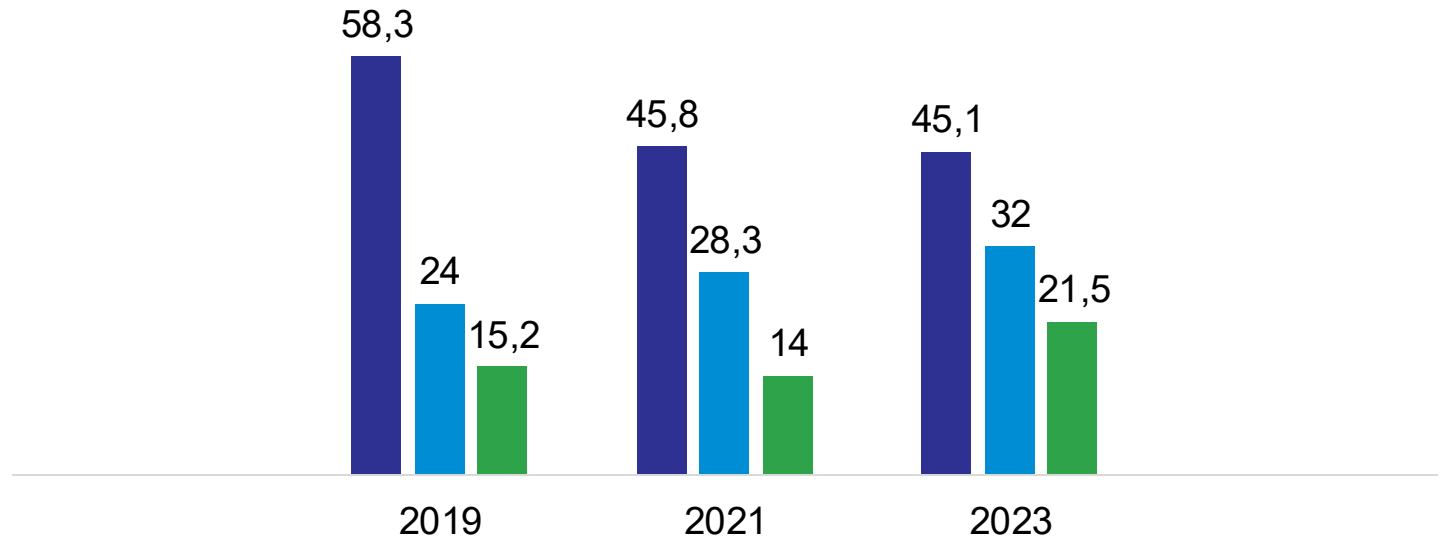
Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Mielenterveys

Tavoite:

Arkiliikunta lisääntyy vuoden 2019 tasosta.

Tulos:

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat: 4. ja 5. luokka tilanne huonontunut, 8. ja 9. tilanne parantunut ja lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat tilanne parantunut.

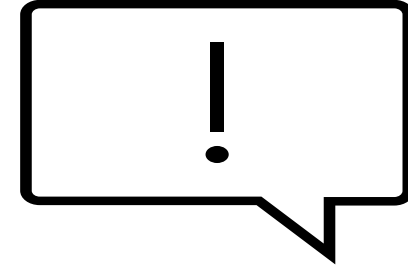


■ Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

■ Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

■ Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

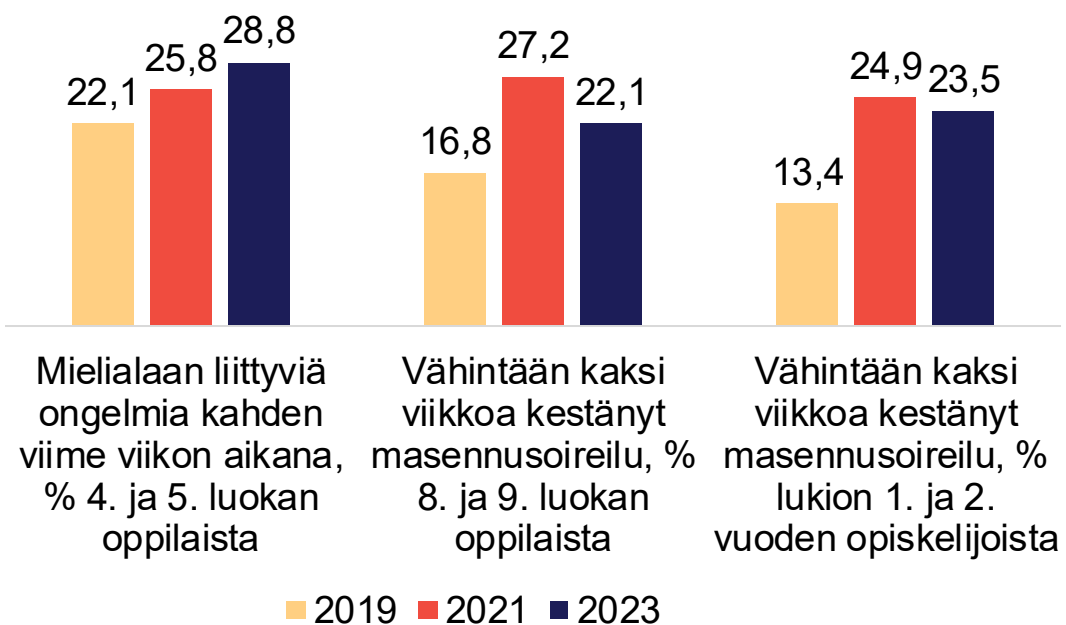
Huomioitavaa:



Eritasoisten liikkujien tukeminen

- Kouluissa tehtävän Move!-tutkimuksen avulla seurataan nuorten fyysistä toimintakykyä. Vaikka Kauniaisten nuorten tulokset vuonna 2023 olivat parempia kuin koko Suomen keskiarvo, havaittiin, että lähes neljäsosalla 5. luokan tytöistä ja noin 30 prosentilla 8. luokan pojista fyysinen toimintakyky ei ole riittävällä tasolla, mikä voi haitata hyvinvointia. Hyvinvointivalmentajien tehtävänä on erityisesti tukea näitä nuoria.
- Samalla Kauniaisten kouluissa tuetaan myös tavoitteellisesti urheilevia nuoria. Koulujen liittyminen URHEA-verkostoon mahdollistaa opinnoissa ja urheilussa menestymisen yhdistämisen, tukien siten nuoria urheilijoita heidän tavoitteissaan.
- Ikääntyneiden kohdalla matalan kynnyksen toiminnan kehittäminen on erittäin keskeinen keino syrjäytymisriskissä olevien tavoittamiseksi.

Mieliala ja masennus



Vähintään kaksi viikkoa kestävä masennusoireilu, tulokset ovat parantuneet 8. ja 9. luokan oppilailla, sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla.

Mielialaan liittyvät ongelmat 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa ovat kasvussa.

Sotkanet: 4818, 4855, 4856

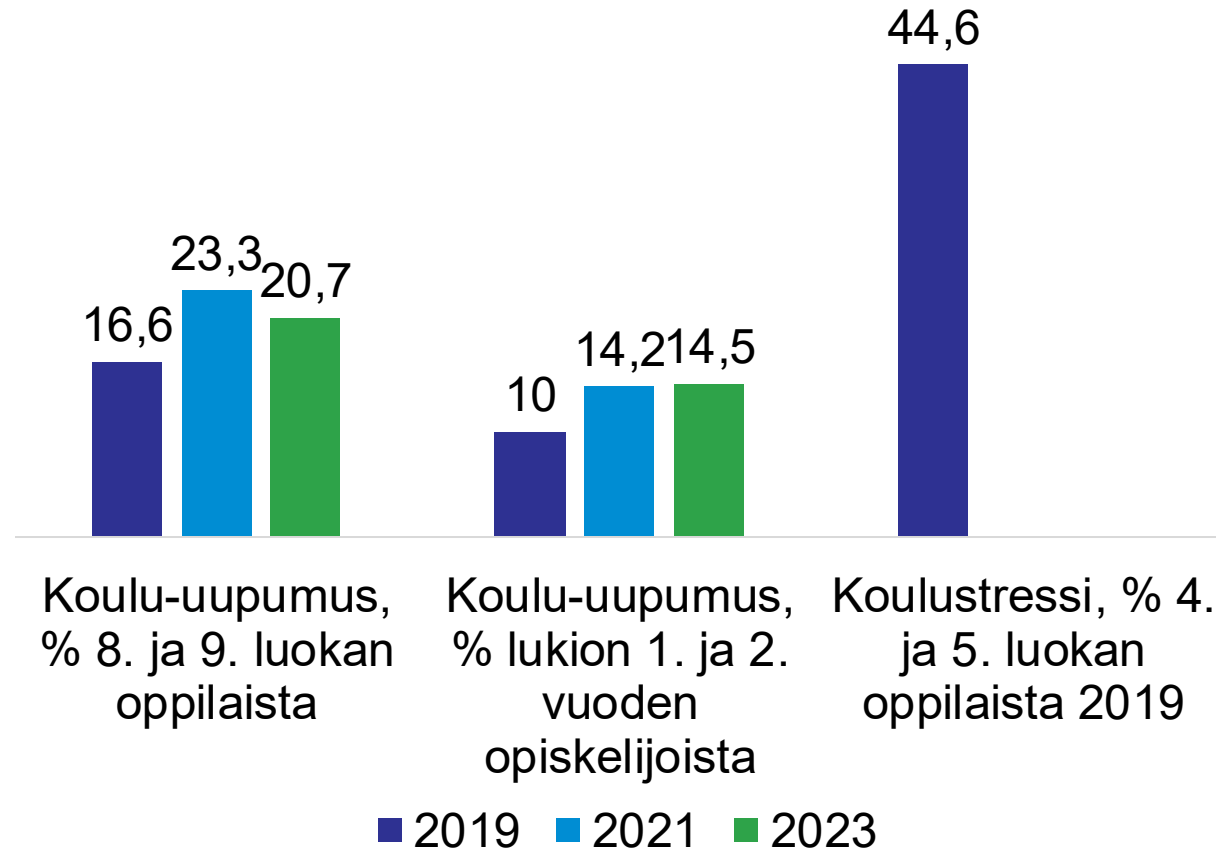
Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Mielenterveys

Tavoite:

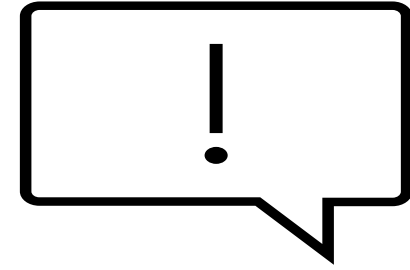
Uupumisen kokemus vähenee vuoden 2021 Tasosta

Tulos:

Koulu-uupumus on vähentynyt 8. ja 9. luokan oppilailla, mutta hieman lisääntynyt lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla. Koulustressi indikaattori ei päivity enää.



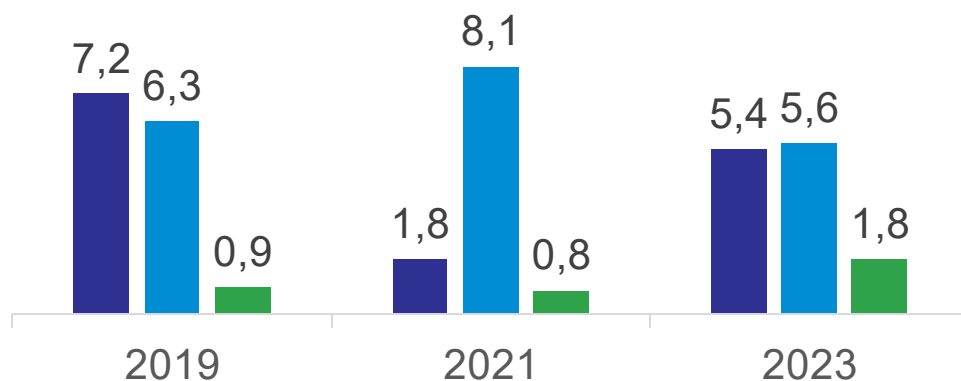
Huomioitavaa:



Ehkäisevä päihdetyö ja mielenterveyden tukeminen

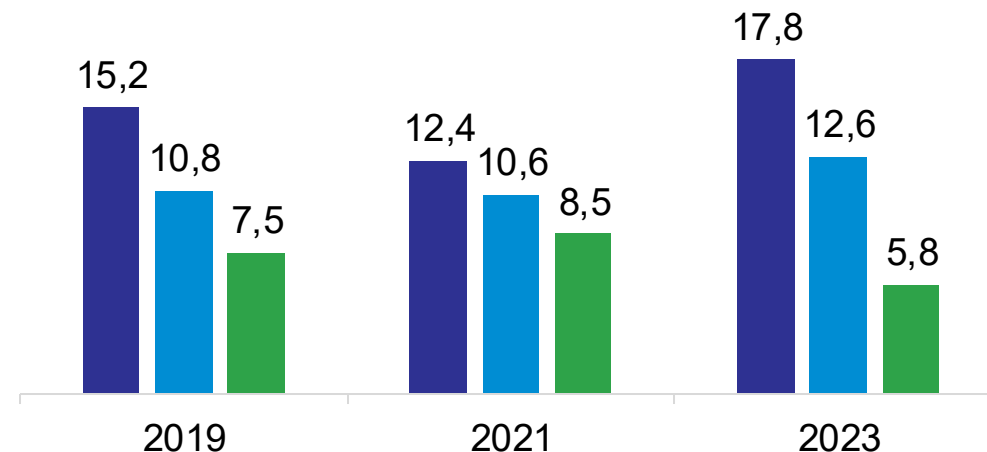
- Kauniaisten kaupungin strategian mukaisesti ehkäisevä päihdetyö ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy ovat keskiössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Kaupunki toteuttaa poikkihallinnollisia toimenpiteitä, jotka tukevat erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia.
- Erityistä huomiota kiinnitetään älylaitteiden käytön hallintaan ja niiden vaikutuksiin nuorten mielenterveydelle.
- Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä nousi esiin huolenaiheita, kuten alakouluikäisten yksinäisyyden kokemukset, mielialahaasteet ja liikunta-aktiivisuuden väheneminen, erityisesti suomenkielisten alakoululaisten tyttöjen keskuudessa. Lisäksi nuorilla, erityisesti tytöillä, esiintyi enemmän sosiaalisen median käyttöön liittyviä ongelmia ja sen hallinnan haasteita verrattuna vertailukuntiin. Vaikka tutkimuksessa käsiteltiin yleisesti netin käyttöä, nuorilla tämä koskee usein nimenomaan sosiaalista mediaa tai digipelaamista, joiden hallintaan kaivataan tukea ja ohjausta.
- Ikääntyneiden alkoholinkäytön kohdalla tulee edelleen kehittää yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Kiusaaminen ja väkivalta



- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista
- Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Koulukiusaaminen on vähentynyt yläkoululaisten keskuudessa, mutta lisääntynyt alakoululaisten ja lukiolaisten osalta.



- Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista
- Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Huolta pitävien aikuisten fyysinen väkivalta peruskouluikäisiä kohtaan on lisääntynyt. Lukiolaisten kokema fyysinen väkivalta on vähentynyt.

Sotkanet: 4834, 1514, 3913

Sotkanet: 4890, 4956, 4957



Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Mielenterveys

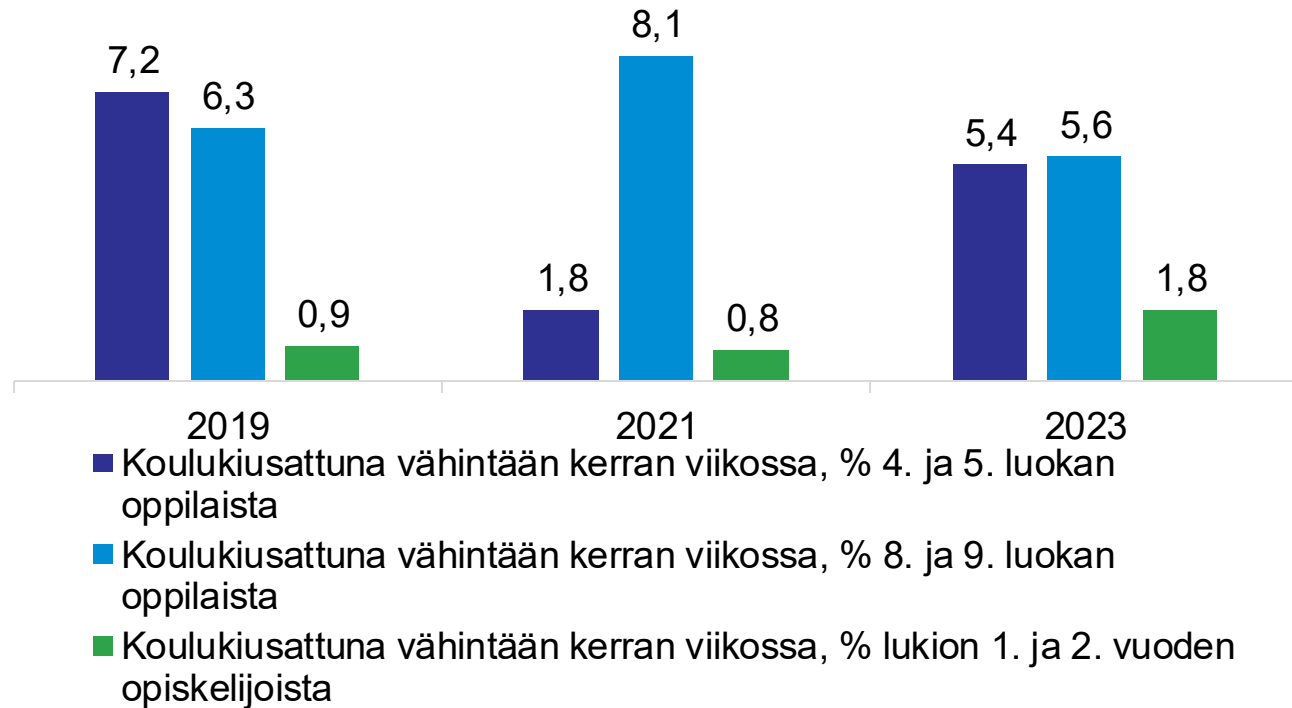
Tavoite:

Kiusaaminen ja seksuaalinen häirintä eri ikäryhmissä laskee vuoden 2021 tasosta

Tulos:

Koulukiusaaminen on vähentynyt yläkoululaisten keskuudessa, mutta lisääntynyt alakoululaisten ja lukiolaisten osalta.

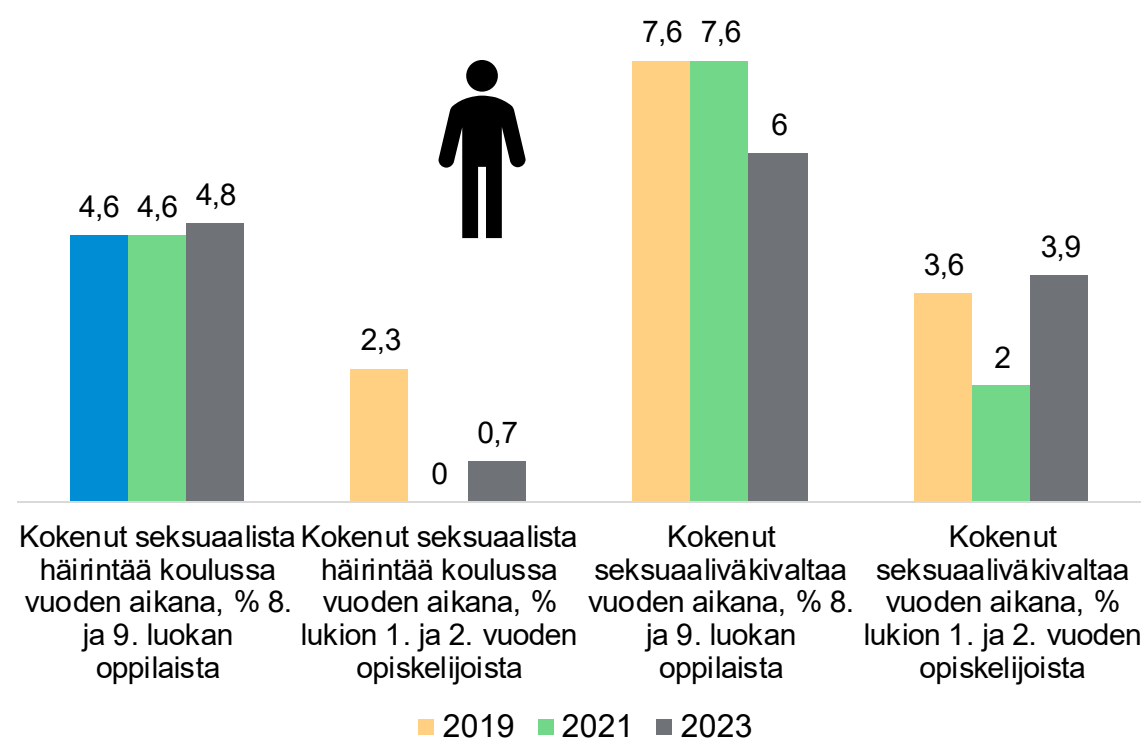
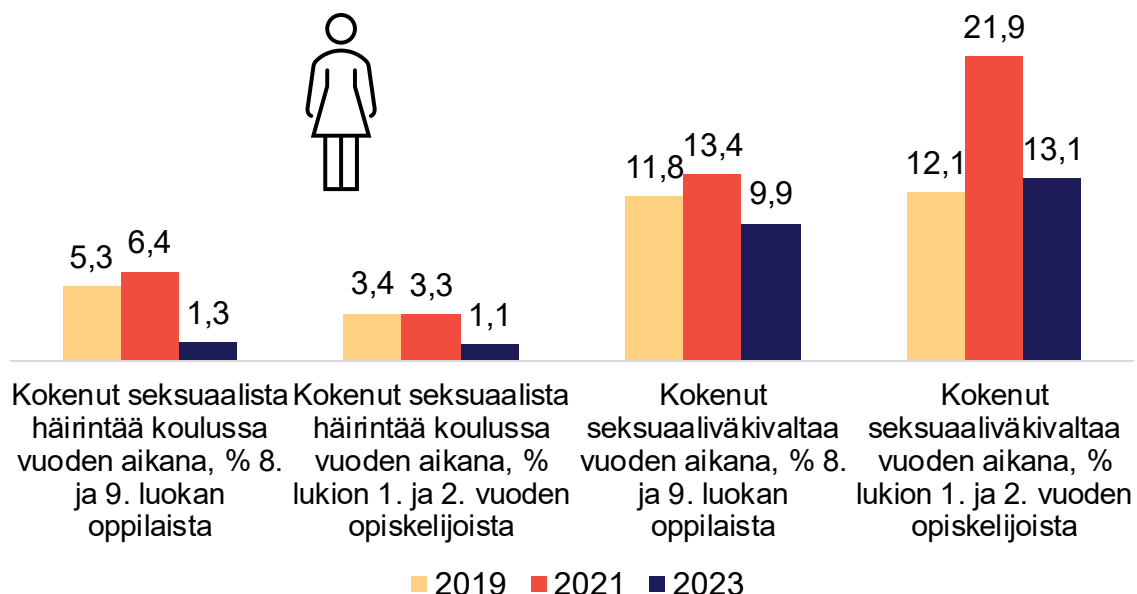
Sotkanet: 4834, 1514, 3913



Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Mielenterveys

Tavoite:

Kiusaaminen ja seksuaalinen häirintä eri ikäryhmissä laskee vuoden 2021 tasosta



Tulos:

Seksuaaliväkivalta ja seksuaalinen häirintä on kouluterveyskyselyn tulosten mukaan vähentynyt tyttöjen keskuudessa, mutta hieman lisääntynyt pojissa.

Sotkanet:4781, 4783, 4941, 4942

Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad

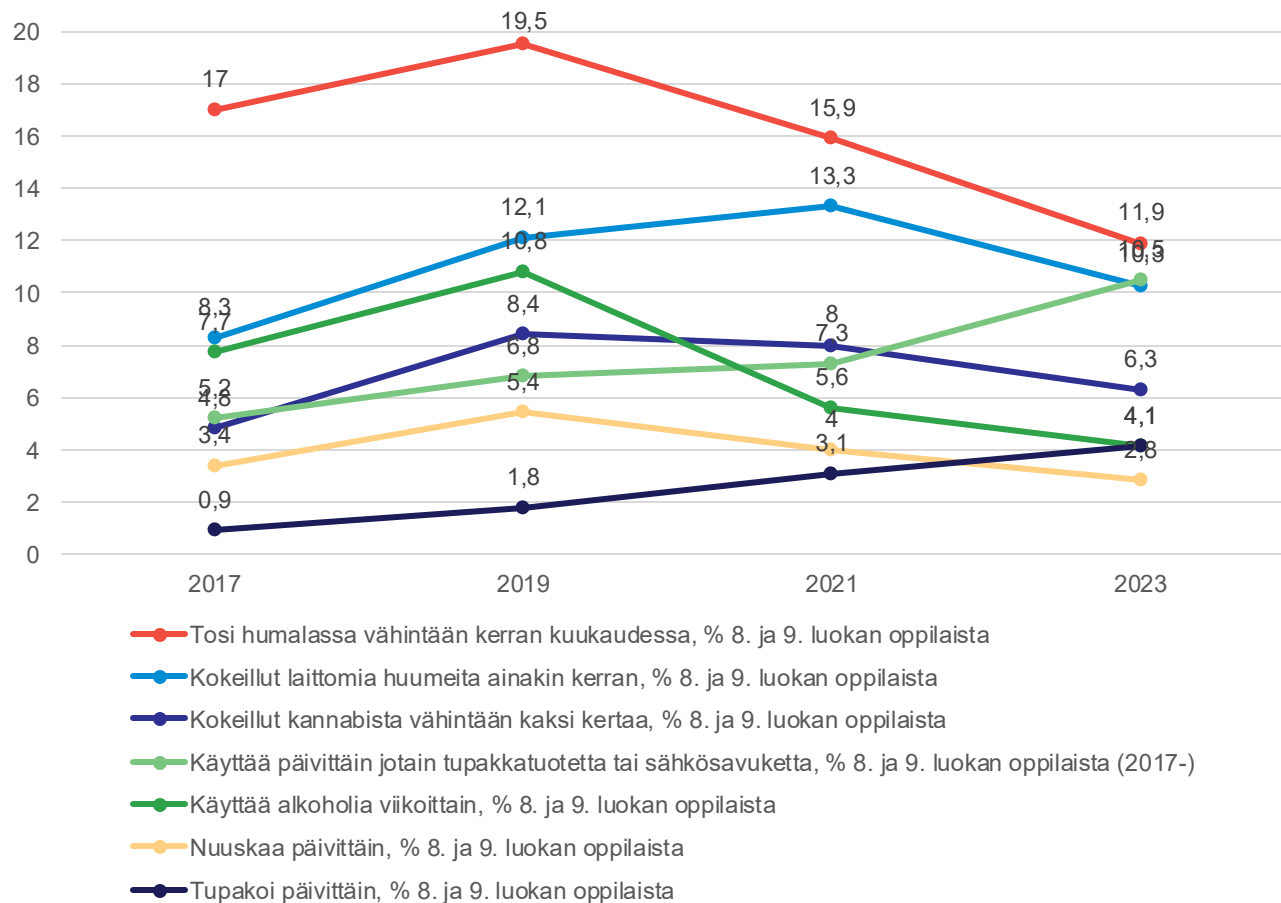
Huomioitavaa:



- **Turvallisen toimintaympäristön tukeminen**
- Oppimistulosten parantamisen ohella on keskeistä panostaa myös oppimisympäristön turvallisuuteen, sillä turvallinen ympäristö tukee sekä oppimista että oppilaiden hyvinvointia.
- Vuonna 2024 pääkaupunkiseudulla, myös Kauniaisissa, on kohdattu kriisitilanteita, jotka ovat herättäneet huolta koulujen turvallisuuden tunteesta.
- Vuoden 2023 kouluterveyskyselyssä ilmeni myös huolestuttavaa kehitystä: alakoululaisten kokema seksuaalissävytteinen ja häiritsevä viestintä on kaksinkertaistunut, ja fyysisen väkivallan uhka koetaan suuremmaksi suomenkielisissä kouluissa.
- Yli 75-vuotiaiden kokema lähisuhdeväkivalta on myös Kauniaisissa korkealla tasolla.

Päihteet - Yläkoulu

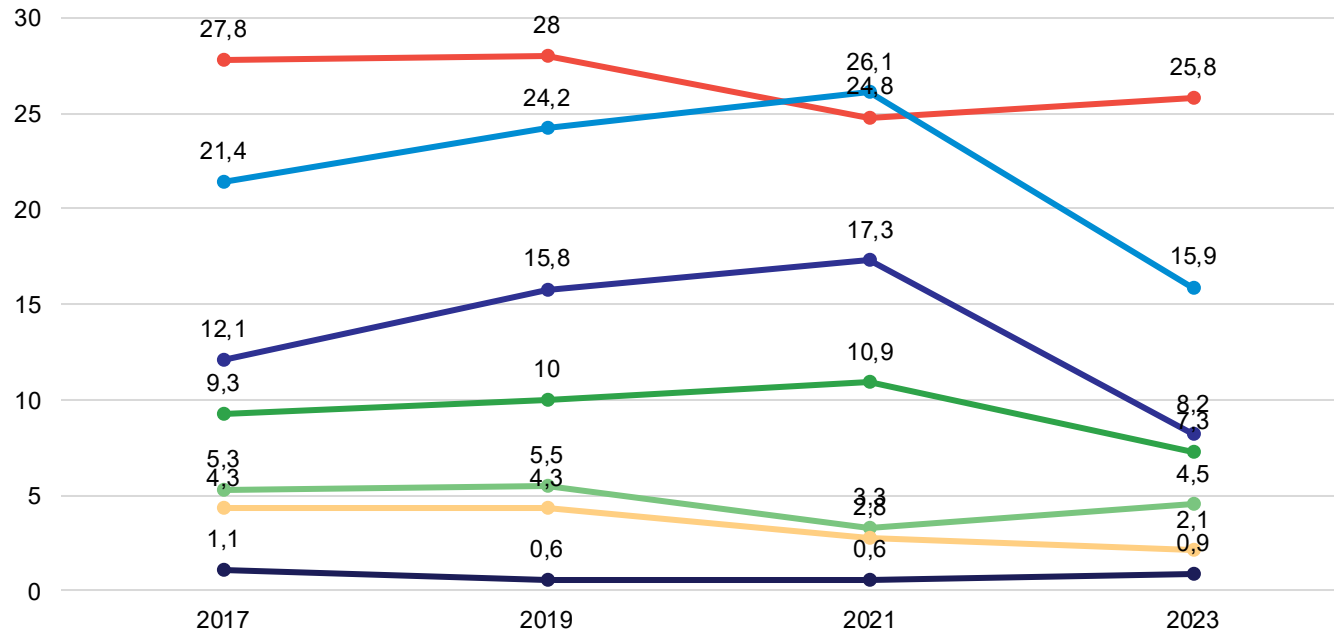
Kouluterveyskysely
2023



- ✓ Kauniaisissa käytetään suhteellisesti enemmän sähkötupakkaa päivittäin kuin vertailukunnissa. Sähkötupakan käyttö on vähän yleisempää tytöillä ja ruotsinkielisellä puolella. Käytännössä sähkötupakan päivittäinen käyttö näyttää yleistyneen vuodesta 2021 korostuneesti tytöillä.
- ✓ Kannabista viimeisen 30 päivän aikana käyttäneiden suhteellinen osuus on vähentynyt tyttöjen osalta ja noussut vähän poikien osalta.
- ✓ Niiden suhteellinen osuus, jotka ovat olleet tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa on vähentynyt selvästi tyttöjen osalta.
- ✓ Poikien osalta taas selvästi vertailukuntia suurempi suhteellinen osuus on ollut humalassa kerran kuukaudessa.
- Sotkanet: 488, 290, 4739, 4730, 4733, 335, 289

Päihteet - Lukio

Kouluterveyskysely
2023



- Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
- Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
- Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
- Käyttää alkoholia viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
- Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)
- Nuuskaa päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
- Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

- ✓ Lukiossa sähkötupakan käyttö on selvästi vähäisempää kuin yläkoulussa.
- ✓ Kannabista viimeisen 30 päivän aikana käyttäneiden suhteellinen osuus on vähentynyt tyttöjen osalta ja kasvanut poikien osalta.
- ✓ Niiden lukiolaisten suhteellinen osuus, jotka ovat olleet tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa on pysynyt korkeana jokaisena kyselyvuotena. Kauniaisissa ollaan humalassa useammin kuin vertailukunnissa korostetusti poikien osalta.
- ✓ Myös täysin raittiita tyttöjä ja poikia on ollut miltei jokaisena kyselyvuotena vähäisempi suhteellinen osuus Kauniaisissa kuin vertailukunnissa.
- Sotkanet: 489, 4741, 4732, 4735, 344, 3920

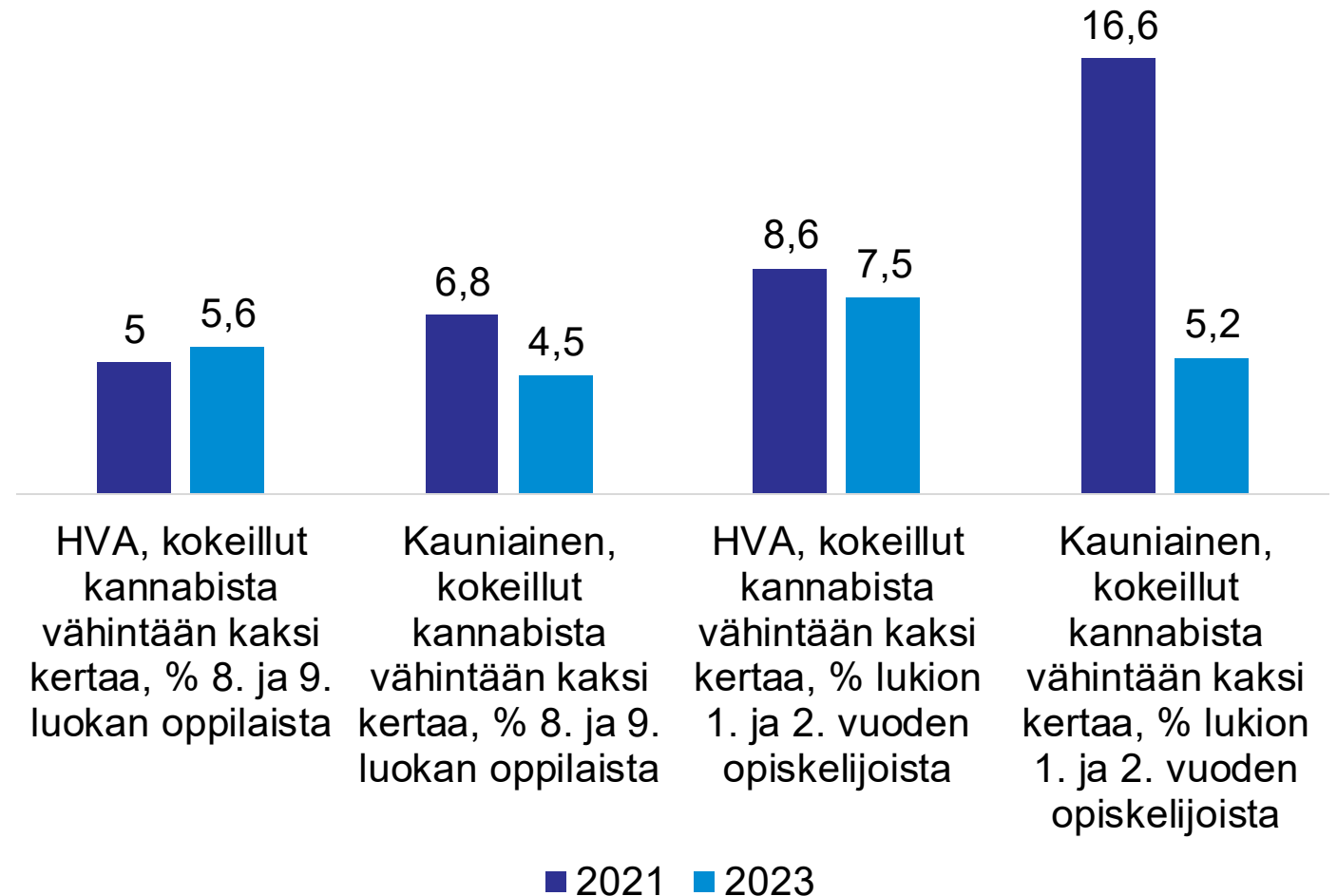
Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Päähteet

Tavoite:

Nuoret kokeilevat ja käyttävät huumeita vähemmän kuin vuonna 2021, erityisesti tyttöjen huumekokeilut

Tulos:

Kauniaisissa kannabiksen kokeilu ja käyttö 8. ja 9. luokkalaisten, sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna.



Varhaiskasvatus - Toimintaympäristön tarkastelua

Positiivista kehitystä on jo tapahtunut monilla osa-alueilla. **Terveelliset elintavat, kuten ravinto, lepo, liikunta ja aistikuormituksen hallinta**, ovat entistä paremmin esillä. Pienessä kunnassa yhteisöllisyys ja vahvat kaverisuhteet luovat turvallisuutta ja hyvinvointia. **Kierrätys ja kestävän kehityksen** teemat ovat juurtuneet arkeen, ja turvallisuustyötä on kehitetty päivittämällä turvallisuuskansiota. Myös varhaiskasvatus tukee **aktiivista arkea** ja liikuntaa metsäretkien sekä monipuolisen toiminnan kautta.

Lasten hyvinvointiin kiinnitetään yhä enemmän huomiota, **mutta väsymys ja vähäinen liikunta ovat edelleen haasteita. Vanhemmuuden tukeminen on tärkeää**, erityisesti rajojen asettamisen ja vanhemmuustaitojen osalta. LUVN-yhteistyötä kehitetään, jotta yhteydenpito ja rajapinnat toimisivat sujuvammin. Myös maailman tapahtumien vaikutukset lasten turvallisuudentunteeseen tunnistetaan, ja perheille tarjotaan tukea näihin haasteisiin. Digitalisaation vaikutukset lasten keskittymiskykyyn huomioidaan, ja **tasapainoisen mediankäytön tukeminen** on yhä tärkeämpää. Esiopetuksen merkitystä vahvistetaan, jotta **poissaoloihin voidaan puuttua ajoissa**.



Koulut - Toimintaympäristön tarkastelua

Kauniaislaiset lapset ja nuoret voivat kansallisella tasolla hyvin ja he kokevat olevansa tärkeä osa perhettä ja kouluyhteisöä.

Kauniaisissa löytyy myös nuorille mielekästä tekemistä ja harrastaminen on muihin kuntiin verrattuna aktiivista. Erityisesti poikien osalta hyvä **keskusteluyhteys** vanhempiin on parantunut ja on vertailukuntiin verrattuna reilusti suurempaa.

Nikotiinituotteiden ja päihteiden käyttö on vähentynyt edellisiin tuloksiin verrattuna, vaikka ovatkin edelleen suurempia kuin vertailukunnissa.

Erityisesti **sähkösavukkeiden** käyttö on lisääntynyt.

Uutena huolenaiheena nousee **alakouluikäisten yksinäisyyden** kokemukset, mielialaan liittyvät ongelmat sekä **vähintään tunnin päivässä liikkuvien** suomenkielisten alakouluikäisten tyttöjen määrän väheneminen jo neljättä vuotta peräkkäin.

Lisäksi **netinkäytön** haasteet ja kontrolloinnin vaikeus ovat vertailukuntia yleisempää suomenkielisessä koulussa ja vielä erityisesti **tyttöillä**.

Koulut - Toimintaympäristön tarkastelua

Alakoululaisten kokema **seksuaalinen viestintä** on kaksinkertaistunut samaan aikaan, kun seksuaalinen häirintä vanhemmissa ikäryhmissä on vähentynyt. **Fyysisen väkivallan uhka** on myös suurta Kauniaisten kouluissa. Monet ilmiöt erottuvat kieliryhmittäin. Mummi & vaari -toiminta yläasteilla tarjoaa nuorille mahdollisuuden tulla kuulluiksi ja kohdata turvallisia aikuisia. Seurakunta tavoittaa rippikouluikäiset hyvin ja tukee heidän kasvuaan ja yhteisöllisyyttään.

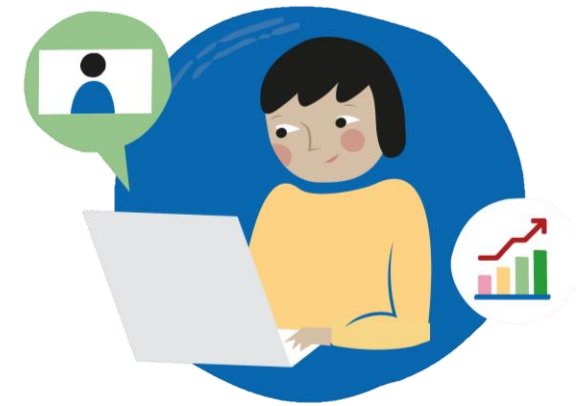
Osallisuus kouluasioiden suunnittelussa on edelleen tärkeä asia kehittää.

Hyvinvointihaasteet, kiusaamisen, syrjinnän, häirinnän ja väkivallan ehkäisy, lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen, perustaitojen vahvistaminen ja oppimistulosten parantaminen sekä S2-oppilaiden osaamistaso.

Nämä teemat ovat edelleen ajankohtaisia tulevallakin valtuustokaudella ja vaativat seuranta- ja kehittämistä.

Keskeisiä havaintoja lapset ja nuoret

- Varhaiskasvatuksessa **perheiden kuormittuneisuus, lasten väsymys & vähäinen liikunta** nostettiin esille asiantuntijahaastatteluissa.
- Huoltajat ovat **Kauniaisissa erittäin tyytyväisiä varhaiskasvatukseen.**
- Huolta herättävää on edelleen haasteita sisältävä yhteistyö hyvinvointialueen kanssa moniammatillisen työn toteuttamisessa.
- Nuorten **omaehtoisen toiminnan tukeminen Kauniaisissa** käynnistyy keväällä 2025, ”Manimiitti”-kokeilulla.
- **Hyvinvointivalmentaja**-toiminta pyrkii vahvistamaan liian vähän liikkuvien yläkouluikäisten nuorten fyysistä aktiivisuutta.
- Keväällä 2025 pyrittiin myös löytämään jokaiselle nuorelle mieluisa leiri koulujen loma-ajaksi.



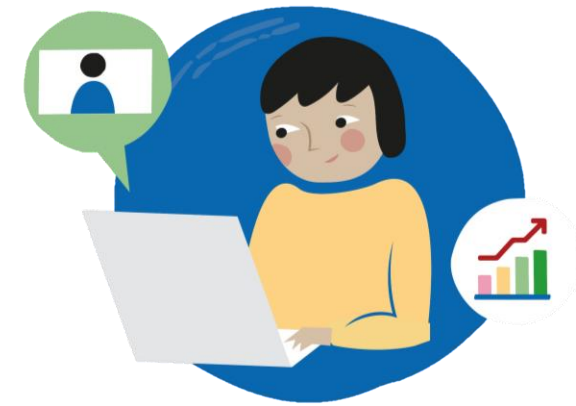
Keskeisiä havaintoja lapset ja nuoret

- Valitettavasti **kirjojen lukeminen omaksi iloksi** on vähentynyt selvästi yläkoululaisten tyttöjen osalta ja suhteellinen osuus oli matalampi kuin Espoossa ja Kirkkonummella vuonna 2023.
- Keväällä 2025 käynnistettiin yhteistyötä kirjaston ja liikuntaseurojen kanssa liittyen lukuinnon kasvattamiseen.
- Lukiossa tyttöjen **nukkumistottumukset ovat** parantuneet vuodesta 2021, mutta poikien osalta alle 8 tuntia nukkuvien suhteellinen osuus on pysynyt samansuuruisena.
- Selvästi suurempi suhteellinen osuus yläkoululaisista pojista kuin tytöistä on ollut **erittäin tyytyväinen elämäänsä** jokaisena kyselyvuotena. Erittäin tyytyväisten tyttöjen suhteellinen osuus on kasvanut Kauniaisissa vuodesta 2021 ja oli vuonna 2023 muita kuntia suurempi. Lisäksi Kauniaisissa oli vertailukuntia suhteellisesti enemmän oppilaita, jotka olivat erittäin tyytyväisiä elämäänsä niin suomen- kuin ruotsinkielisissä kouluissa.



Keskeisiä havaintoja lapset ja nuoret

- **Syrjäytymisriskissä olevat nuoret** – mielenterveysongelmat & jaksamisen haasteet.
- **Alkoholin käyttö vähenee, mutta huumeiden käyttö kasvaa.**
- Ylipainoisten yläkoululaisten määrä on hieman kasvanut
- Yläkoululaiset harrastavat **hengästyttävää liikuntaa** vähän vähemmän kuin edellisellä mittauskerralla
- **Yksinäisyyden** kokemus on lisääntynyt alakoulun oppilailla
- Alakoululaisista ja lukiolaisista **kiusatuiksi joutuneiden** määrä on kasvanut.
- Päivittäin tupakoivien, tupakkatuotetta tai **sähkösavuketta käyttävien** yläkoululaisten määrä on lisääntynyt. Kauniaisissa käytetään suhteellisesti enemmän sähkötupakkaa päivittäin kuin vertailukunnissa.
- **Mielialaan liittyvät ongelmat** 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa ovat kasvussa.



4.2 Työikäisten hyvinvointi

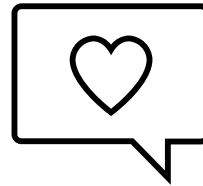
*Turvallinen, vihreä kävelykaupunki
"Resurssiviisas Kauniainen"*



Koettu terveys, elämänlaatu mielen hyvinvointi

**“Millaiseksi arvioit
elämänlaatusi?”**

**“Kuinka suuren osan ajasta olet 4
viime viikon aikana ollut
onnellinen?”**

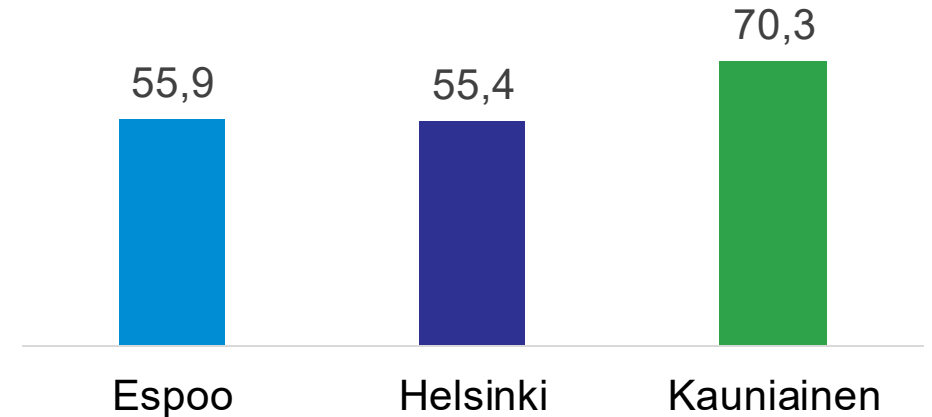


Kauniaisissa vastanneita 20-64v
481 kpl, vastausprosentti 36,6%

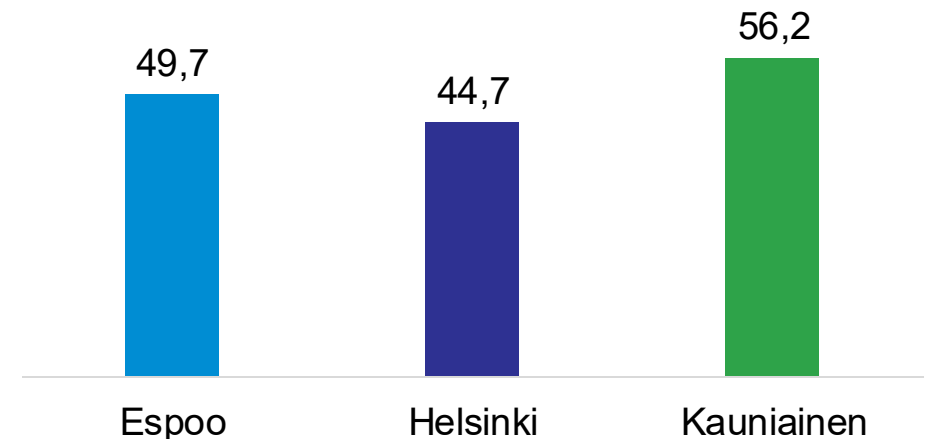
Kauniaisissa 20-64 vuotiaat ovat
verrattain tyytyväisiä elämäänsä.

Sotkanet: 4277, 4270

Elämänlaatunsa (EuroHIS-8)
hyväksi tuntevien osuus (%)



Onnelliseksi itsensä kokevien osuus
%

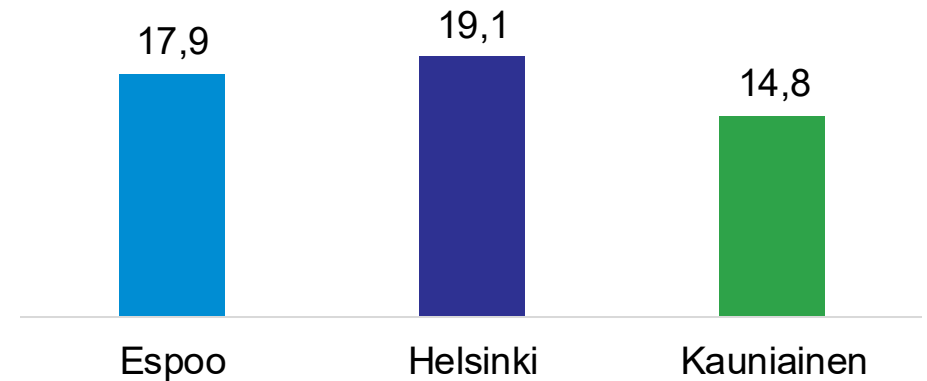


Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus. Perustuu kysymykseen “Onko terveydentilasi mielestäsi nykyisin: 1) hyvä, 2) melko hyvä, 3) keskitasoinen, 4) melko huono ja 5) huono. Kauniaisissa kyselyyn vastanneista **19,8 %** vastasi **keskitasoinen, melko huono tai huono.**

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneita oli kyselyyn vastanneista Kauniaisissa 19,8 %. Psyykkistä kuormittuneisuutta kartoitettiin MHI-5 -kysymyspatterilla. MHI-5 muodostuu viidestä kysymyksestä, jotka kartoittavat ahdistuneisuutta, masentuneisuutta ja positiivista mielialaa. Vastaus sijoittuu jatkumolle, jonka toinen ääripää edustaa psyykkistä kuormitusta ja toinen positiivista mielialaa. Kauniaisten tilanne on **vertailukuntiin nähden hyvä.**

Sotkanet: 4354, 4333

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (%)



Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus (%)



Psyykkinen kuormittuneisuus

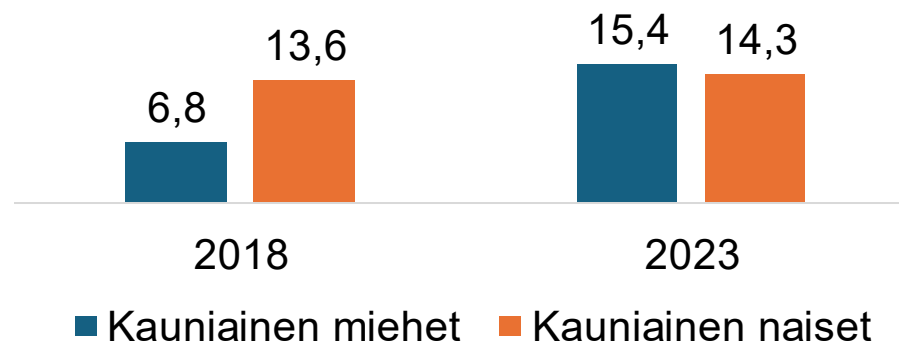
Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneita miehiä oli Kauniaisissa kyselyyn vastanneista vuonna 2018 6,8 % ja vuonna 2023 13,6%. Kasvu on merkittävä. Naisten vastaava luku oli vuonna 2018 15,4 % ja vuonna 2023 14,3 %.

Psyykkistä kuormittuneisuutta kartoitettiin MHI-5 -kysymyspatterilla. MHI-5 muodostuu viidestä kysymyksestä, jotka kartoittavat ahdistuneisuutta, masentuneisuutta ja positiivista mielialaa. Vastaus sijoittuu jatkumolle, jonka toinen ääripää edustaa psyykkistä kuormitusta ja toinen positiivista mielialaa.



Psyykkinen kuormittuneisuus vaikuttaa suoraan hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Pitkittynyt stressi, ahdistus tai masennus voivat heikentää fyysistä terveyttä ja kykyä toimia arjessa. Tunnistamalla kuormittuneisuuden merkit ajoissa ja tarjoamalla tukea, kuten keskusteluapua tai rentoutumismenetelmiä, voidaan edistää psyykkistä hyvinvointia. Hyvinvointia tukevat myös riittävä lepo, terveelliset elämäntavat ja sosiaalinen tuki.

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus (%), 20 - 64-vuotiaat



Sotkanet: 4354, 4333



Harrastaminen ja kulttuuri

Perustuu kysymykseen: “Onko alueellasi ollut mielestäsi tarjolla riittävästi seuraavia kulttuuripalveluita tai mahdollisuuksia harrastaa kulttuuria 12 viime kuukauden aikana? Alueella tarkoitetaan esimerkiksi omaa kuntaa tai lähikuntaa” Kauniaisissa 8,5 % kokee, ettei harrasteryhmiä tai kulttuuritoimintaa ole tarjolla riittävästi.

Perustuu kysymyksen “Kuinka usein olet käyttänyt seuraavia kulttuuripalveluita tai harrastanut kulttuuria 12 viime kuukauden aikana?”. Kysymyspatterissa esitettiin “a) musiikkikonsertit ja -keikat”, “b) teatteri-, tanssi-, sirkus- tai muu esittävä taide”, “c) museo- tai taidenäyttely”, “d) kirjastopalvelut”, “e) elokuvateatteri”, “f) muu kulttuuritapahtuma” ja “g) olen harrastanut itse kulttuuria tai taidetta, osallistunut harrasteryhmiin tai muuhun ohjattuun kulttuuritoimintaan”. **Kauniaisten tulos 20-64 vuotiaissa 10,8 %** Lähde: Terve Suomi 2023,

Harrasteryhmiä tai muuta ohjattua kulttuuritoimintaa ei tarjolla riittävästi, (%) palveluja tarvinneista



Harrastaa itse kulttuuria tai osallistuu harrasteryhmään tai ohjattuun toimintaan vähintään kuukausittain (%)



Elintavat - Päihteet ja nukkuminen

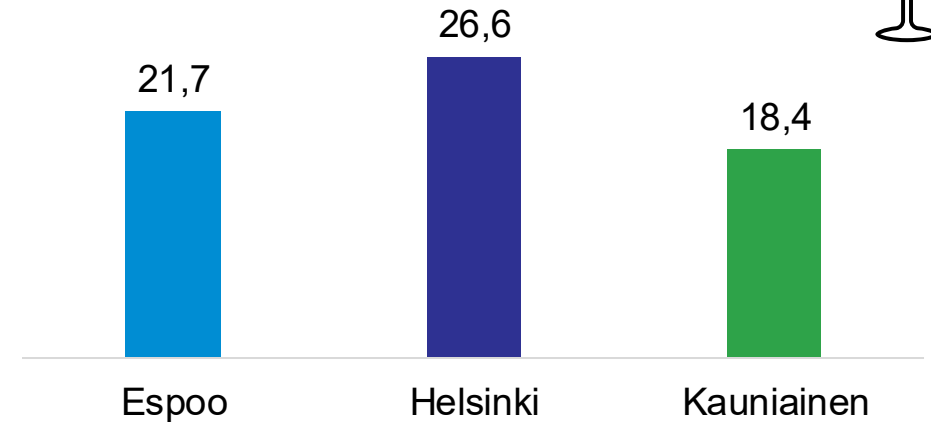
Alkoholia liikaa käyttävien osuus 20-64 vuotiaissa kyselyyn vastanneissa. Perustuu AUDIT-C:n kolmeen kysymykseen: “Kuinka usein juot olutta, viiniä tai muita alkoholijuomia? Ota mukaan myös ne kerrat, jolloin nautit vain pieniä määriä, esim. pullon keskiolutta tai tilkan viiniä. Valitse se vaihtoehto, joka lähinnä vastaa omaa tilannettasi.

Perustuu seuraavaan kysymykseen: Nukutko mielestäsi tarpeeksi? Kauniaisten tulokset ovat hyvät.

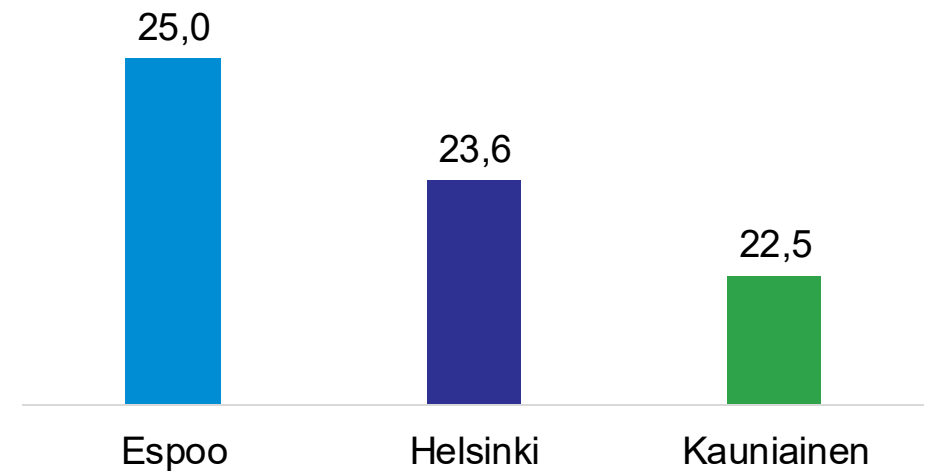
Sotkanet: 4982, 4411



Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)



Riittämättömästi nukkuvien osuus (%)



Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Päihteet

Tavoite:

Alkoholin riskikäyttö ja nikotiinituotteiden käyttö eri ikäryhmissä vähenee vuoden 2021 tasosta, erityisesti tyttöjen alkoholin ja kannabiksen käyttö

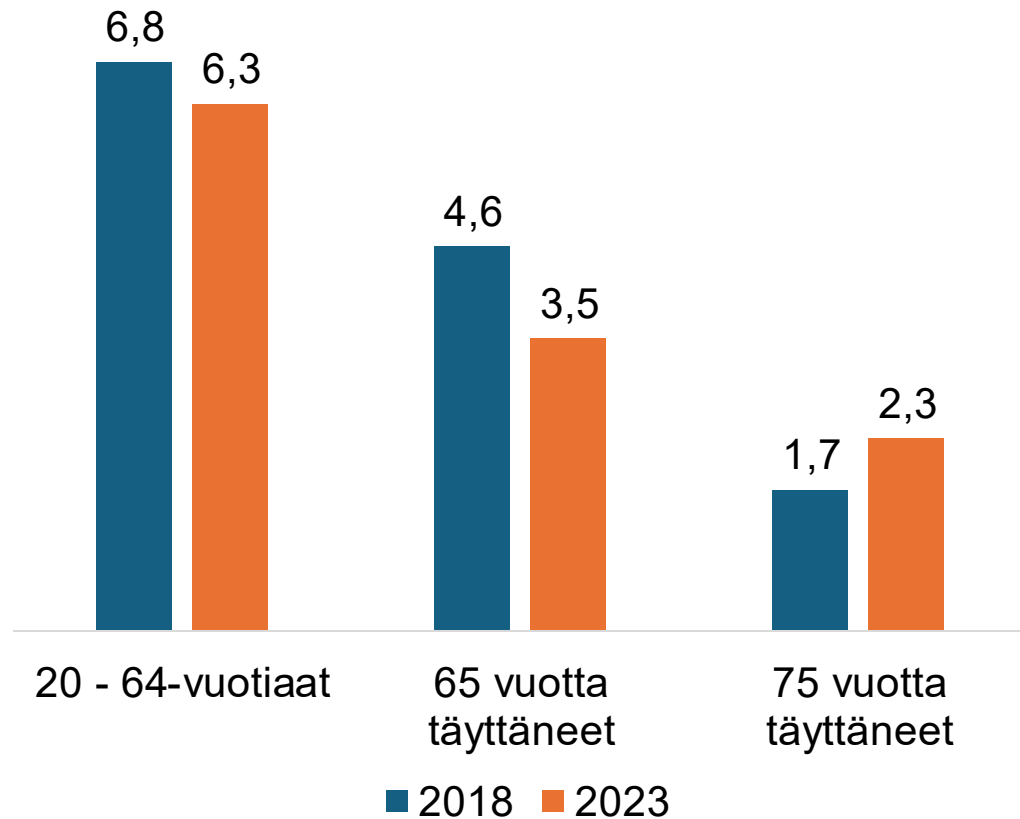


Tulos:

Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%), tulokset ovat parantuneet Kauniaisten osalta kaikissa muissa Terve Suomi 2023-kyselyn ikäryhmissä, paitsi 75-vuotta täyttäneiden kohdalla.

Sotkanet: 4419, 4420, 4421

Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus (%)



Painopiste: Hyvinvoiva ja osallistuva kauniaislainen: Päähteet

Tavoite:

Alkoholin riskikäyttö ja nikotiinituotteiden käyttö eri ikäryhmissä vähenee vuoden 2021 tasosta, erityisesti tyttöjen alkoholin ja kannabiksen käyttö

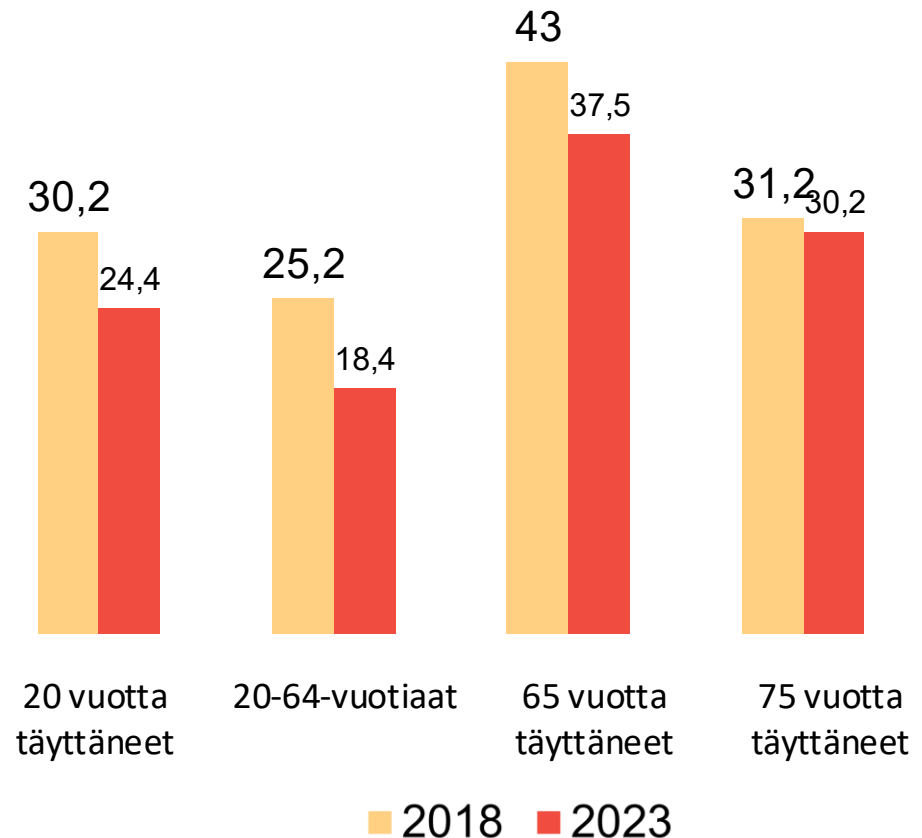


Tulos:

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%) ja Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%), tulokset ovat parantuneet Kauniaisten osalta kaikissa Terve Suomi 2023-kyselyn ikäryhmissä.

Sotkanet: 4412, 4413, 4414

Alkoholia liikaa käyttävien osuus, %



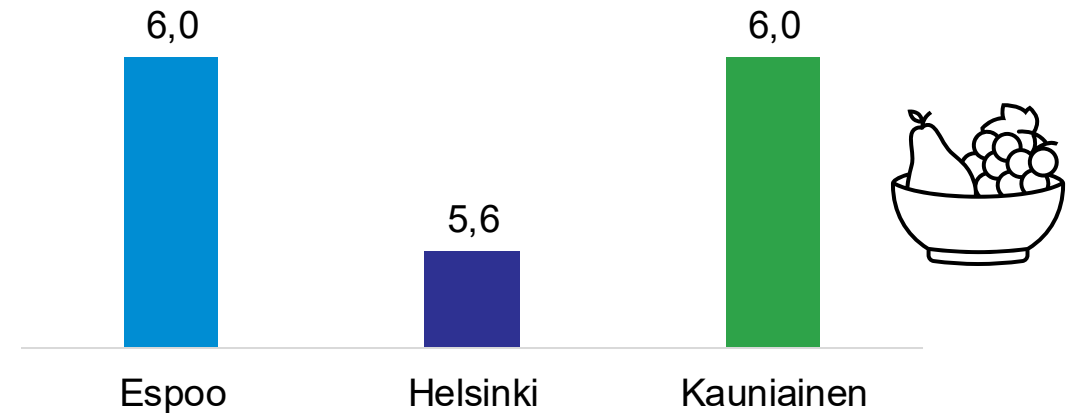
Ravitsemus ja fyysinen aktiivisuus

Terveysliikuntasuositus on: Vähintään 2 tuntia 30 minuuttia kohtuukuormitteista kestävyysliikuntaa, tai 1 tunti 15 minuuttia raskasta kestävyysliikuntaa viikossa. Lisäksi vähintään 2 kertaa lihaskuntoa ylläpitävää tai kehittävää liikuntaa viikossa. Tarkastelussa ovat ne, jotka eivät liiku terveystieteiden suositusten mukaisesti. **Kauniaisissa vastanneista 20-64 vuotiaista 44,7 % liikkuu terveystieteiden suositusten mukaan liian vähän.**

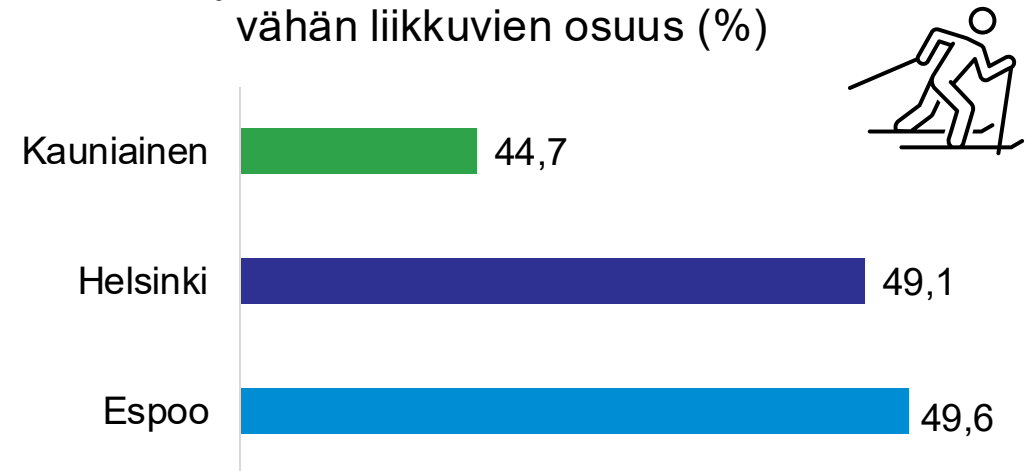
Niukasti kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien osuus **Kauniaisissa oli 6%.** Perustui kysymykseen: "Kuinka usein tavallisesti käytät seuraavia ruokia ja juomia?" Kysymyspatterin alakysymyksenä esitettiin mm. a) "hedelmät, marjat (ei mehuja)" ja b) "vihannekset, juurekset (ei perunaa)"

Sotkanet: 4975, 5527

Niukasti kasviksia sekä hedelmiä ja marjoja syövien osuus (%)



Terveystieteiden suositusten mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%)



Elämän sujuvuus

Perustuu kysymykseen: “Mitä mieltä olet seuraavista sähköisiä palveluita koskevista väittämistä?”.

Kysymyspatterissa esitettiin: a) henkilökohtaista tapaamista ei voi korvata sähköisellä yhteydenotolla, b) tarvitsemiani sähköiset palvelut eivät ole esteettömiä minulle esim. näkövamma vuoksi, c) tarvitsemiani palveluita ei ole saatavilla sähköisesti, d) minua huolestuttaa henkilökohtaisten tietojeni turvallisuus, e) tietoliikenneyhteydet ovat liian heikot alueellani, f) tarvitsen opastusta sosiaali- ja terveydenhuollon verkkopalveluiden käyttöön.

Niiden osuus, jotka uskovat että todennäköisesti eivät jaks työskenellä vanhuuseläkeikään asti. Perustuu kysymykseen 20-74-vuotiaiden lomakkeella: “Uskotko, että terveytesi puolesta pystyt työskentelemään ammatissasi vanhuuseläkeikään saakka? **Kauniaisten tulos 10,4 %**

Sotkanet: 5541, 4386

Kokenut esteitä ja huolia sähköisten palvelujen käytössä (%)



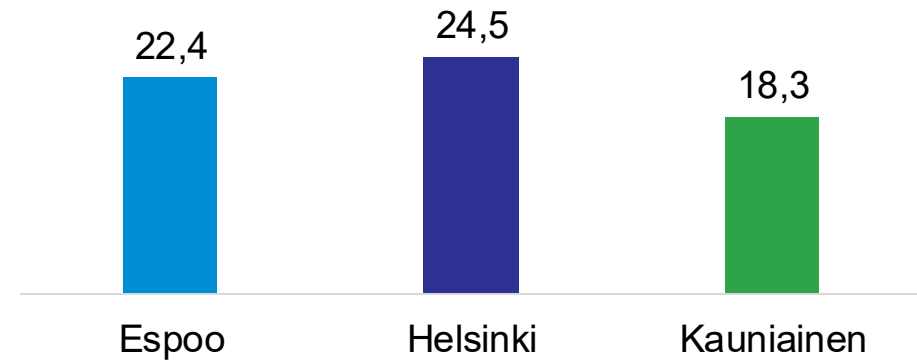
Niiden osuus, jotka uskovat, että todennäköisesti eivät jaks työskenellä vanhuuseläkeikään saakka (%)



Perustuu kysymyksiin: “Oletko joskus 12 viime kuukauden aikana:” Kysymyspatterin alakysymyksinä esitettiin a) pelännyt, että sinulta loppuu ruoka, ennen kuin saat rahaa ostaaksesi lisää?, b) joutunut tinkimään lääkkeiden ostosta rahan puutteen vuoksi? ja c) jättänyt rahan puutteen vuoksi käymättä lääkärissä? **Kauniaisissa 20-64 vuotiaista 18,3%** kyselyyn vastanneista oli joutunut tinkimään rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä.

Perustuu kysymykseen 20-74-vuotiaiden lomakkeella: “Oletko käynyt mielenterveydellisten tai päihteiden käyttöön liittyvien ongelmien takia 12 viime kuukauden aikana:”. Kysymyspatterin alakysymyksinä esitettiin: a) terveyskeskuksessa, työterveyshuollossa tai opiskeluterveydenhuollossa, b) psykiatrian poliklinikalla, c) A-klinikalla, katkaisuhoidossa tai muussa päihdehoidossa, d) yksityisvastaanotolla (esim. lääkäri, psykologi), e) psykiatrisessa tai muussa sairaalassa, f) muussa hoitopaikassa. **Kauniaisten tulos 11,6**

Rahanpuutteen vuoksi ruoasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä tinkimään joutuneiden osuus (%)



Terveyspalveluja mielenterveysongelmien vuoksi käyttäneiden osuus (%)



Sotkanet: 4263, 5257



Riskitekijät ja turvallisuus

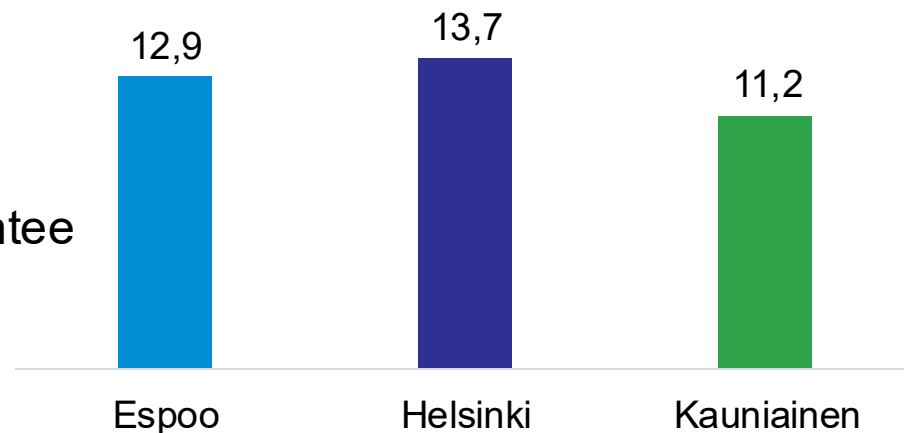
Perustuu kysymyksiin: “Onko joku käyttäytynyt sinua kohtaan väkivaltaisesti 12 viime kuukauden aikana? Voit valita useita vaihtoehtoja”. Kysymyspatterissa esitettiin: a) uhannut kasvokkain, puhelimitse tai internetin välityksellä vahingoittaa fyysisesti, b) estänyt liikkumasta, tarttunut kiinni, tyrkkinyt, töninyt tai läimäissyt, c) lyönyt sinua nyrkillä tai esineellä, potkinut, kuristanut, tukehduttanut, polttanut tai käyttänyt jotakin asetta satuttaakseen sinua, ja d) nimitellyt lannistaakseen tai nöyryyttääkseen sinua, e) yrittänyt rajoittaa tai rajoittanut yhteydenpitoasi (esim. perheeseesi, sukulaisiisi tai ystäviisi). **Kauniaisten tulos 20-64 vuotiaissa vastanneissa 5,5%.**

Kauniaisissa 11,2 % kyselyyn vastanneista 20-64 vuotiaista tuntee itsensä yksinäiseksi.
Sotkanet: 4285

Fyysistä tai henkistä väkivaltaa nykyisessä tai entisessä parisuhteessa kokeneiden osuus (%)



Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)



Keskeisiä havaintoja työikäiset

Työikäiset (20-64v) voivat Kauniaisissa verrattain hyvin kyselytulosten perusteella verrattuna naapurikuntiin.

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus on kuitenkin kasvussa edelleen myös Kauniaisissa.

Työikäisten hyvinvointi on monien tekijöiden summa, johon vaikuttavat niin työelämän muutokset, terveyspalvelut, elämäntavat kuin yhteiskunnalliset olosuhteet. Vuosina 2022–2025 työikäisten hyvinvointiin ovat vaikuttaneet erityisesti **koronapandemian jälkeinen palautuminen, työelämän digitalisoituminen ja etätöön lisääntyminen.**

Liikunnan ja terveellisten elämäntapojen merkitys on korostunut, mutta samalla mielenterveysongelmat, kuten stressi ja uupumus, ovat edelleen keskeisiä haasteita valtakunnallisella tasolla.

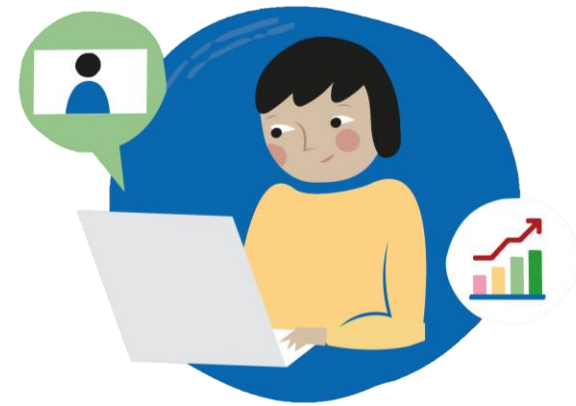


Keskeisiä havaintoja työikäiset

Työelämän murros jatkuu, ja monilla aloilla työskentely on muuttunut entistä joustavammaksi. Etätyö ja hybridityömallit ovat vakiintuneet monilla aloilla, mikä on tuonut sekä hyötyjä että haasteita. Toisaalta joustavuus tukee työn ja vapaa-ajan tasapainoa, mutta toisaalta rajojen hämärtyminen voi lisätä työkuormitusta.

Kauniaisissa yhteisöllisyys on vahvaa, ja sen rooli hyvinvointia vahvistavana tekijänä on keskeistä ottaa huomioon.

Mielenterveysongelmat, kuten stressi ja uupumus, ovat lisääntyneet valtakunnan tasolla aikuisväestön kohdalla, ja tämä tulee ottaa myös Kauniaisissa huomioon tulevana vuosina.

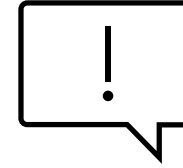


4.3 Ikääntyneiden hyvinvointi

*Turvallinen, vihreä
kävelykaupunki
”Resurssiviisas Kauniainen”*



Väestöennuste 2030

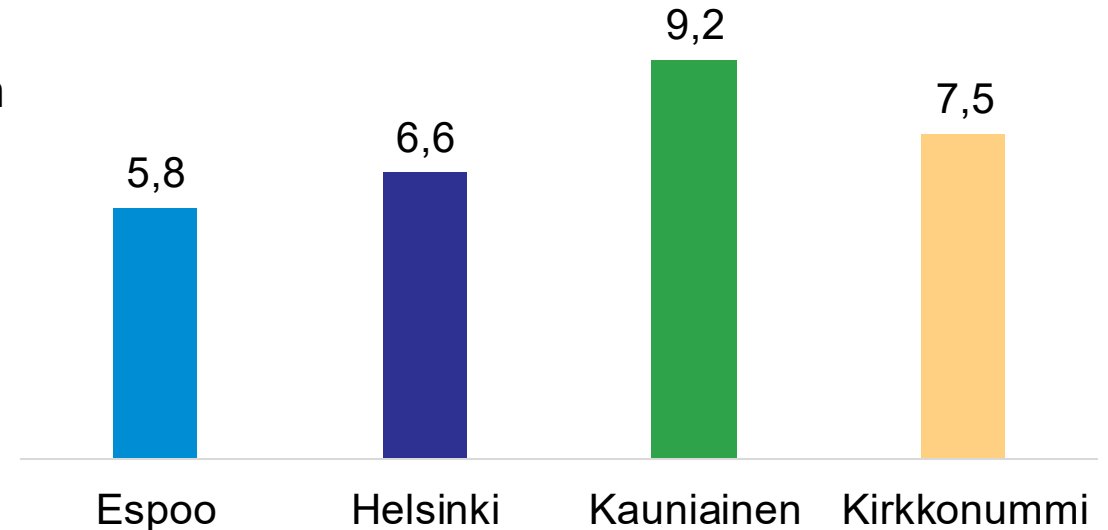


Indikaattori ilmaisee ennusteen ikäryhmän osuudesta prosentteina koko väestöstä vuoden 2030 viimeisenä päivänä.

Tilastokeskuksen käyttämä väestöennustemenetelmä on ns. demografinen komponenttimalli, jossa väestön tuleva määrä ja rakenne lasketaan ikäryhmittäisten syntyvyys-, kuolevuus- ja muuttokerrointen avulla. Kertoimet on laskettu viime vuosien väestönkehityksen perusteella. Ennusteessa ei ole pyritty arvioimaan taloudellisten, sosiaalipoliittisten, aluepoliittisten tms. tekijöiden vaikutusta väestönkehitykseen.

Sotkanet: 795

75 - 84-vuotiaat, % väestöstä,
väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

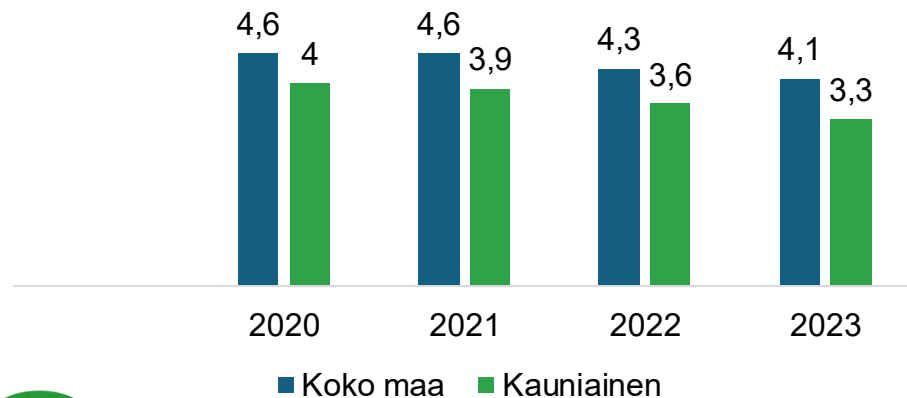


Turvallisuus ja toimintaympäristö

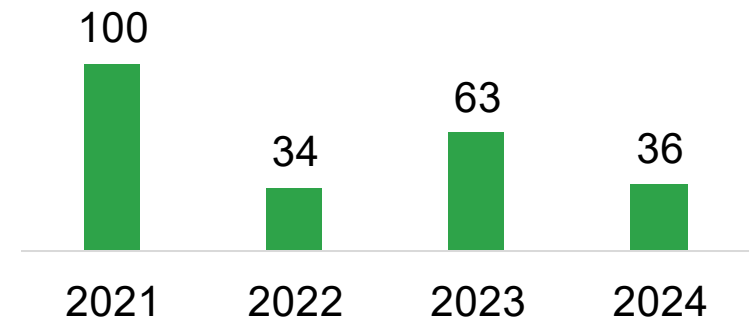
Indikaattori ilmaisee vuoden aikana omaishoidon tukea saaneiden 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä.

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla
Sotkanet: 3262

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä



Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65-vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori, Kauniainen



Indikaattori ilmaisee kahden viimeisimmän mittauksen välillä tapahtuneen muutoksen vuoden aikana kaatumisen tai putoamisen vuoksi sairaanhoitoa saaneiden 65 vuotta täyttäneiden potilaiden hoitojaksojen lukumäärässä kymmentä tuhatta vastaavan ikäistä asukasta kohti.

Sotkanet: 5308

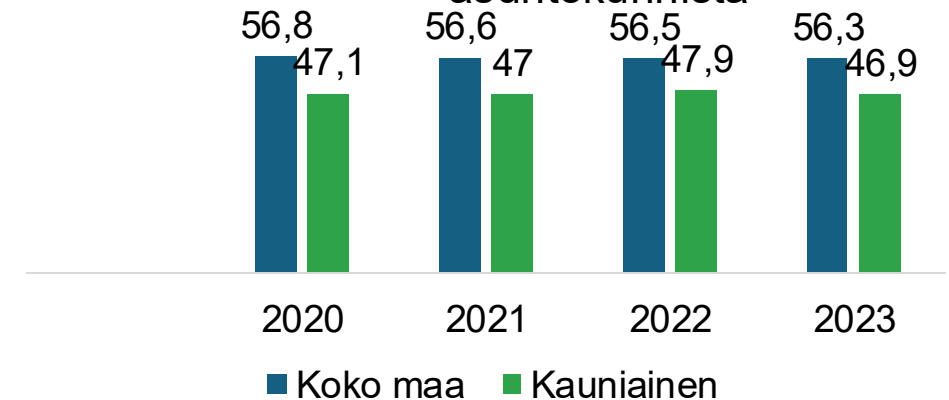
Turvallisuus ja toimintaympäristö

Indikaattori ilmaisee 75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asutokuntien osuuden prosentteina vastaavan ikäisten asutokunnista. Asutokunnan muodostavat kaikki samassa asunnossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Kauniaisissa 75 vuotta täyttäneistä henkilöistä suhteellisen harva asuu yksin.

Sotkanet: 2451



75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asutokunnat, % vastaavan ikäisten asutokunnista



Onnelliseksi itsensä kokevien osuus 65 vuotta täyttäneet ja 75 vuotta täyttäneet

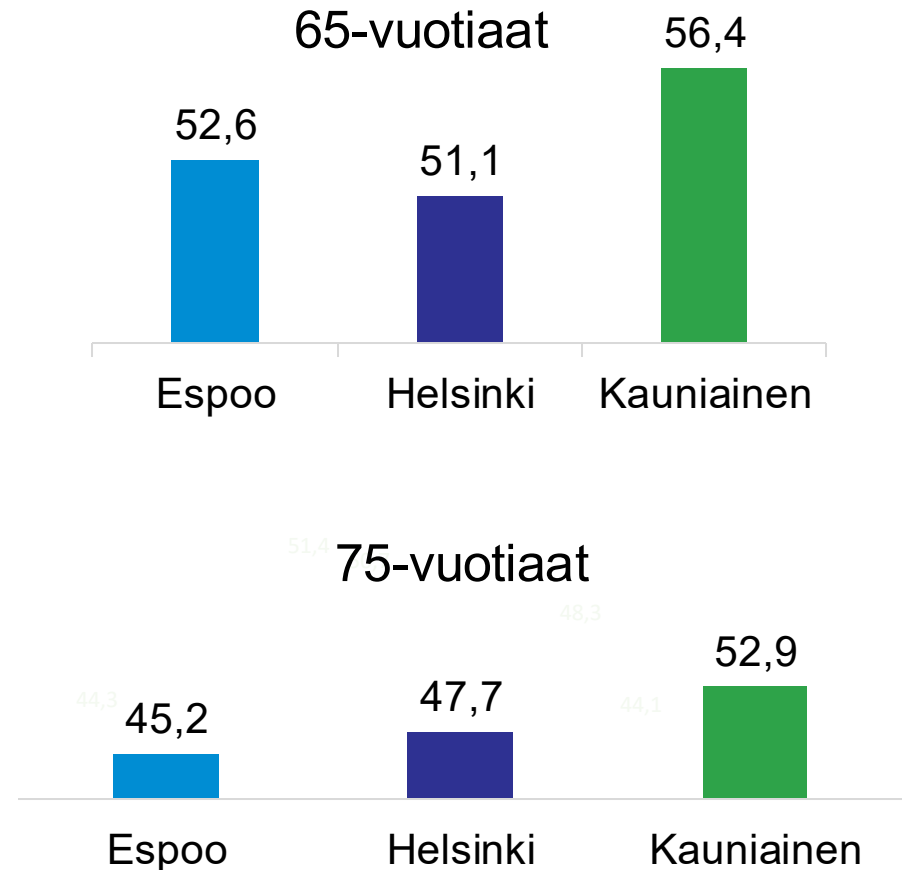
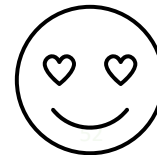
Kokemus omasta hyvinvoinnista vaikuttaa yksilöiden voimavaroihin ja heijastuu elämänlaatuun ja sosiaalisiin suhteisiin ja arjessa pärjäämiseen.

Perustuu kysymykseen: “Kuinka suuren osan ajasta olet 4 viime viikon aikana:”

Kysymyspatterin alakysymyksenä esitettiin mm. “ollut onnellinen”.

Kauniaisissa 56,4 % 65-vuotta täyttäneistä on ollut koko ajan tai suurimman osan aikaa onnellinen. 75-vuotta täyttäneissä vastaava luku on 52,9 %

Sotkanet: 4277



Psyykkinen kuormittuneisuus

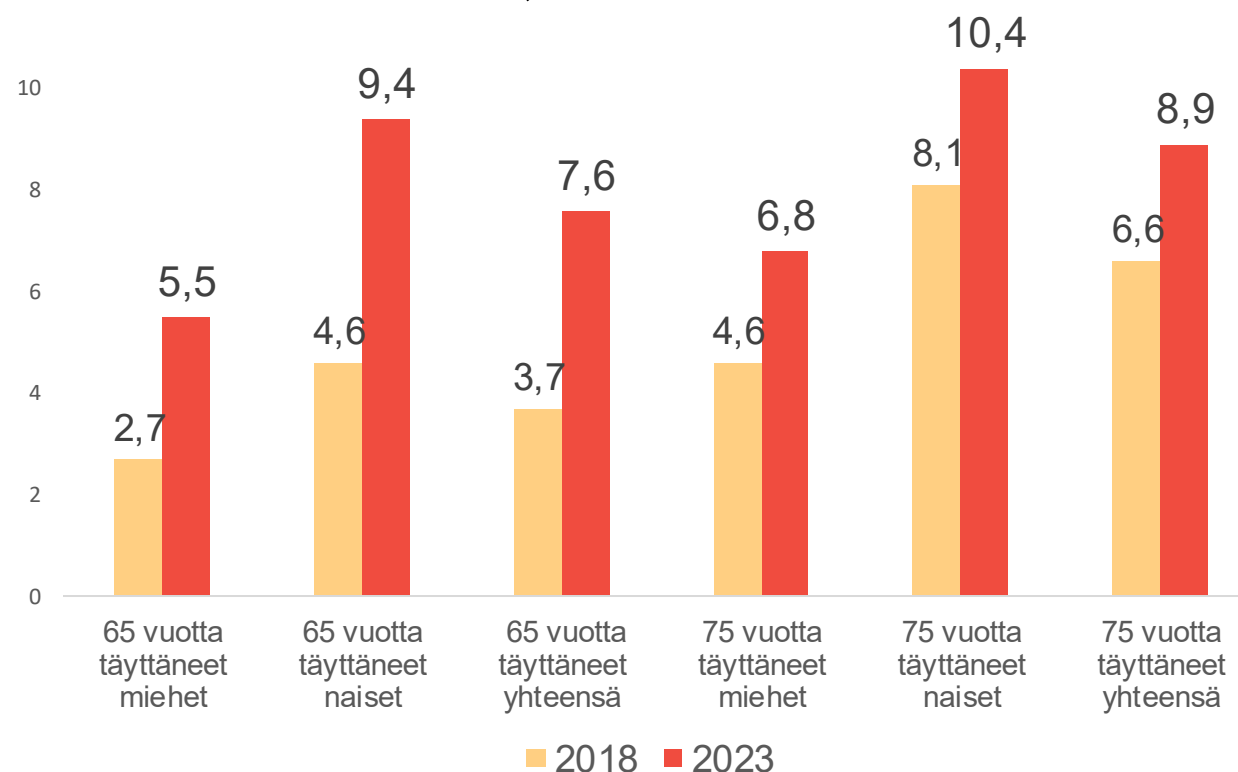


Indikaattori ilmaisee psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuuden (%)

Psyykkistä kuormittuneisuutta kartoitettiin MHI-5 -kysymyspatterilla. MHI-5 muodostuu viidestä kysymyksestä, jotka kartoittavat ahdistuneisuutta, masentuneisuutta ja positiivista mielialaa. Vastaus sijoittuu jatkumolle, jonka toinen ääripää edustaa psyykkistä kuormitusta ja toinen positiivista mielialaa.

Kauniaisissa 65-vuotta täyttäneillä miehillä ja naisilla psyykkinen kuormitus on kasvanut reilusti. Sama trendi on nähtävissä myös 75-vuotta täyttäneillä, **luvut ovat nousussa vuodesta 2018 verrattuna vuoteen 2023.**

Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneet, %, Kauniainen



Päihteet



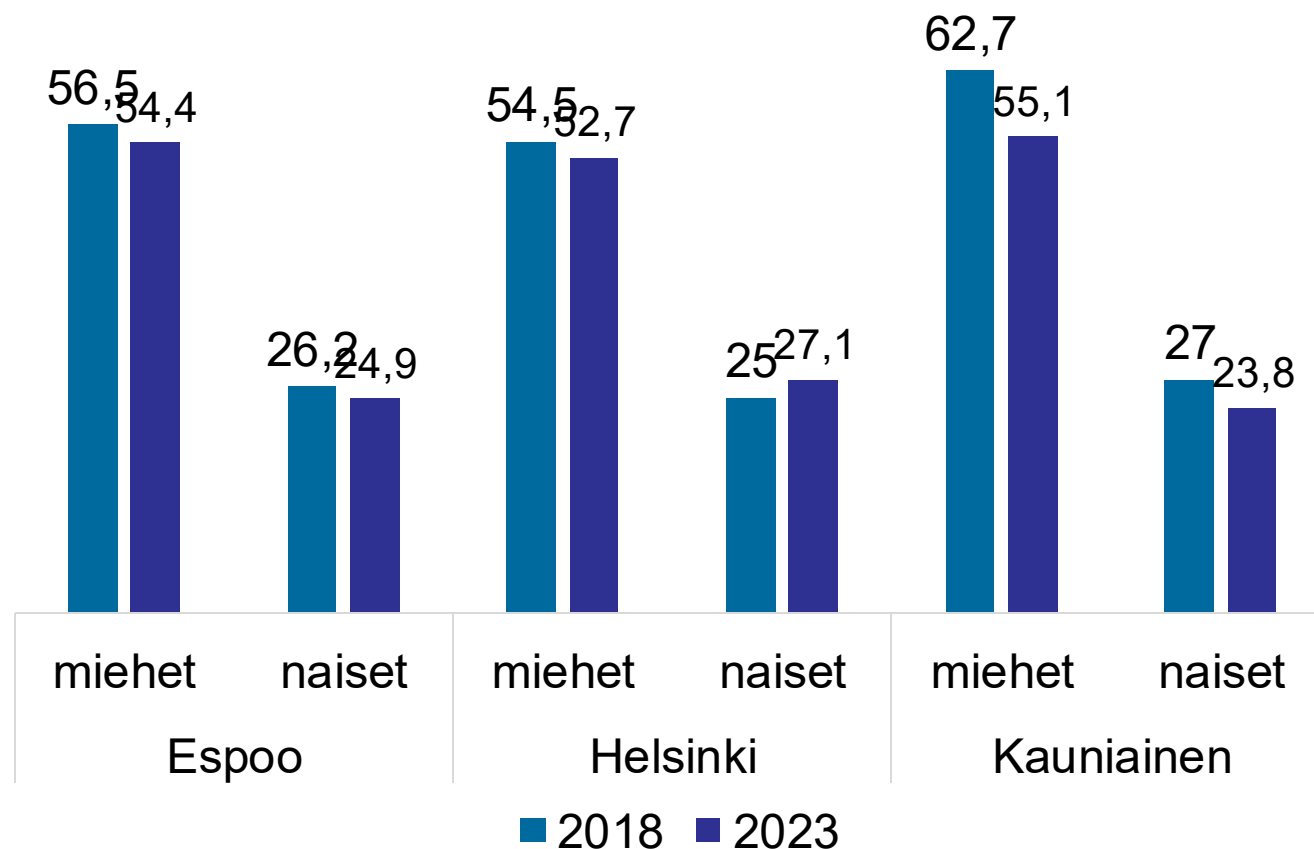
Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%), 65 vuotta täyttäneet

65-vuotta täyttäneet miehet

käyttävät Kauniaisissa alkoholia enemmän, kuin naapurikunnissa, joskin luku on pienentynyt vuodesta 2018. Naisissa vastaavasti 65-vuotta täyttäneet käyttävät alkoholia naapurikuntaa vähemmän.

Indikaattori (AUDIT-C) ilmaisee alkoholia todennäköisesti liikaa käyttävien osuuden prosentteina 65 vuotta täyttäneistä alkoholin käyttäjistä.

Sotkanet: 4413



Päihteet

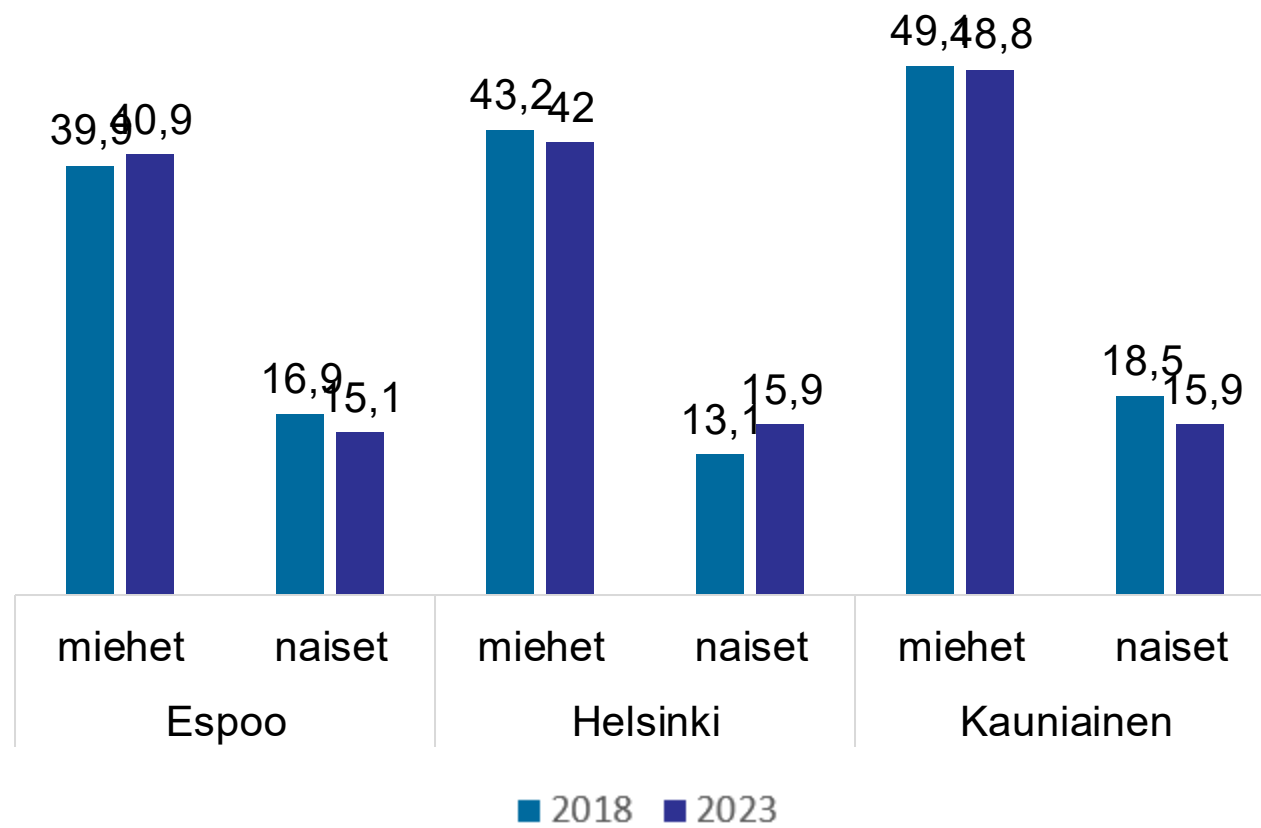


Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C)
(%), 75 vuotta täyttäneet

75-vuotta täyttäneet miehet käyttävät Kauniaisissa alkoholia enemmän, kuin naapurikunnissa, joskin luku on pienentynyt vuodesta 2018. Naisissa vastaavasti 75-vuotta täyttäneet käyttävät alkoholia suunnilleen saman verran, kuin naapurikunnissa. Naisten kohdalla luku on pienentynyt vuodesta 2018.

Indikaattori (AUDIT-C) ilmaisee alkoholia todennäköisesti liikaa käyttävien osuuden prosentteina 75 vuotta täyttäneistä alkoholin käyttäjistä.

Sotkanet: 4414

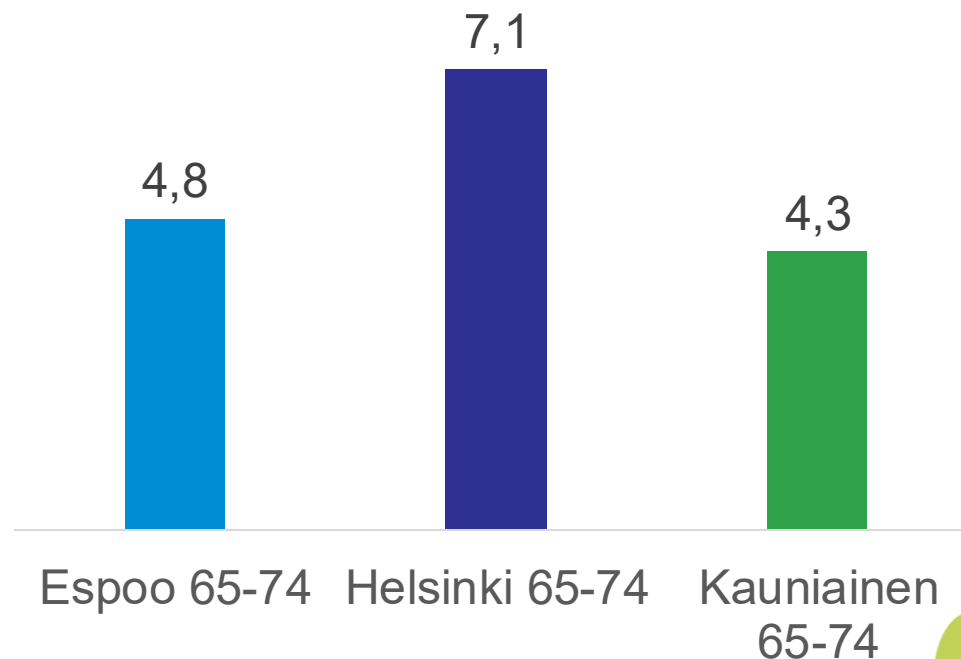


Mielenterveys

Terveyspalveluja mielenterveysongelmien vuoksi käyttäneiden osuus (%)

Indikaattori kertoo, kuinka paljon kansalaiset käyttävät terveyspalveluja mielenterveysongelmien takia ja missä eri hoitopaikoissa he saavat hoitoa. Kauniaisissa luku oli vuonna **2023** 65-74-vuotiaissa 4,3%. Vastaava luku **2018** oli 65-vuotiaissa 3,4 % ja 75-vuotiaissa 3,0 %

Lähde: Terve Suomi 2023, THL



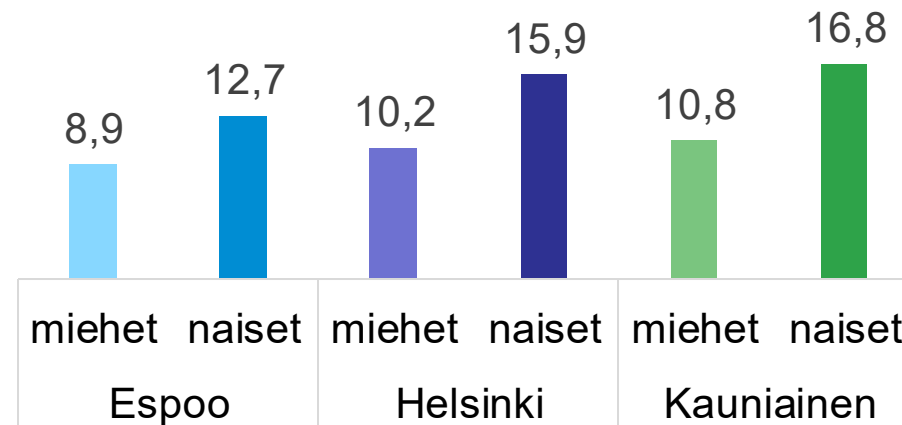
Uni ja nukkuminen

Perustuu kysymykseen: "Nukutko mielestäsi tarpeeksi?"

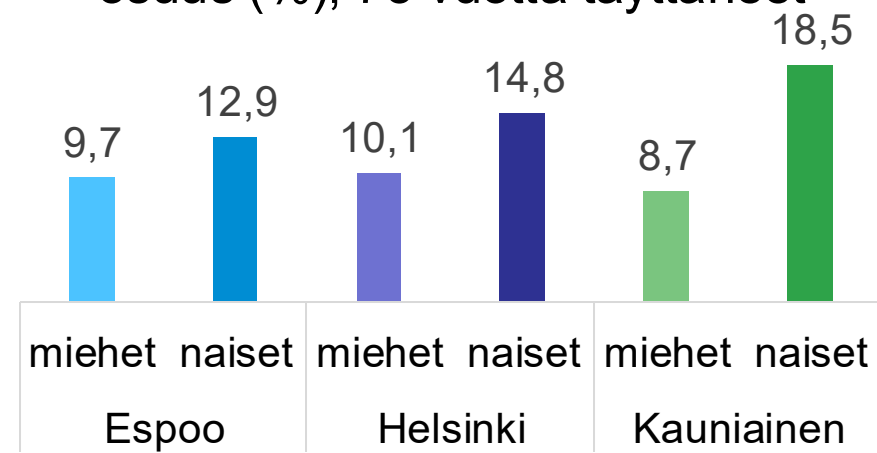
Indikaattori mittaa nukkumista. Riittämätön uni ei virkistä tarpeeksi, jää henkilön unentarvetta lyhyemmäksi ja laadultaan tavallista huonommaksi. Riittämätön uni johtuu siitä, että henkilö ei halua (tietoinen valinta), ei ehdi (ajankäytön hallinta), ei saa (ulkoinen velvoite) tai ei pysty (unihäiriö) nukkumaan tarpeeksi. Riittämätön uni on juurisyystään riippumatta yhteydessä moneen kansansairauteen, etenkin tyypin 2 diabetekseen ja sepelvaltimotautiin. Riittämätön uni altistaa keskivartalolihavuudelle ja unettomuushäiriölle. Pitkäkestoinen unettomuushäiriö kasvattaa yleisen fyysisen sairastavuuden viisinkertaiseksi sekä vaaran sairastua alkoholiriippuvuuteen kaksinkertaiseksi, verenpaineautiin kolminkertaiseksi ja lääkeriippuvuuteen seitsenkertaiseksi. Unisuositukset ohjeistavat aikuisia nukkumaan 7–9 tuntia joka yö.

Sotkanet: 4982

Riittämättömästi nukkuvien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet



Riittämättömästi nukkuvien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet



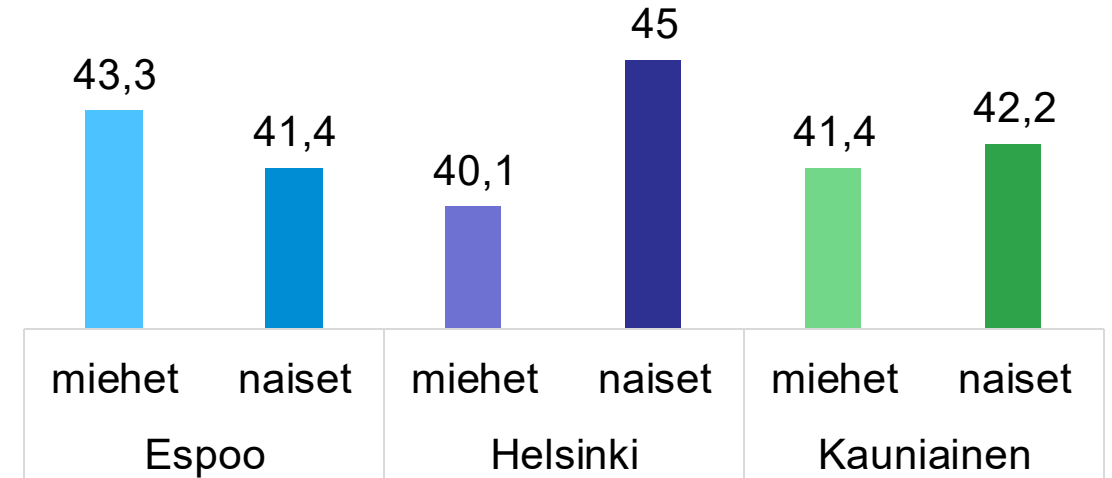
Toimintakyky

Indikaattorilla mitataan terveysongelmasta johtuvia osallistumisen rajoituksia, jotka ovat kestäneet vähintään kuusi kuukautta. Rajoituksia aiheuttavat terveysongelmat voivat olla luonteeltaan fyysisiä, henkisiä tai tunne-elämään liittyviä. Osallistumisrajoituksilla puolestaan tarkoitetaan sellaisia suorituksia ja tehtäviä, joita ihmiset yleensä tekevät, kuten opiskelu, työssäkäynti, kotiaskareet ja harrastukset.

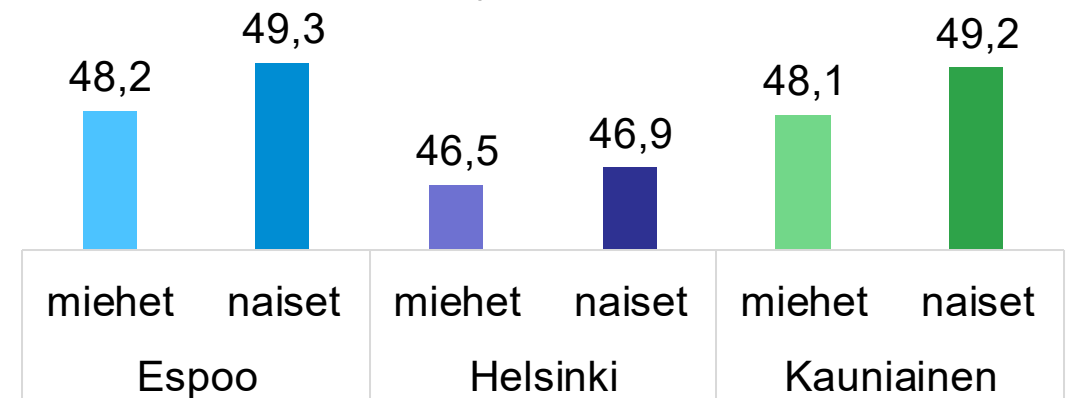
Kauniaisissa naiset ilmoittavat toimintarajoitteita terveysongelmien vuoksi enemmän kuin miehet 65-vuotiaissa ja 75-vuotiaissa. Myös kuntavertailussa naisten osuus on korostunut molemmissa ikäryhmissä. 75-vuotta täyttäneissä miehissä myös kuntavertailussa Kauniaisten osuus on suuri.



Toimintarajoitteita terveysongelman vuoksi, osuus (%), 65 vuotta täyttäneet



Toimintarajoitteita terveysongelman vuoksi, osuus (%), 75 vuotta täyttäneet



Sotkanet: 5557, 5558

Terveysliikuntasuositus

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%)

Kuinka paljon kaikkiaan liikut viikoittain työssä, työmatkalla ja vapaa-aikana?

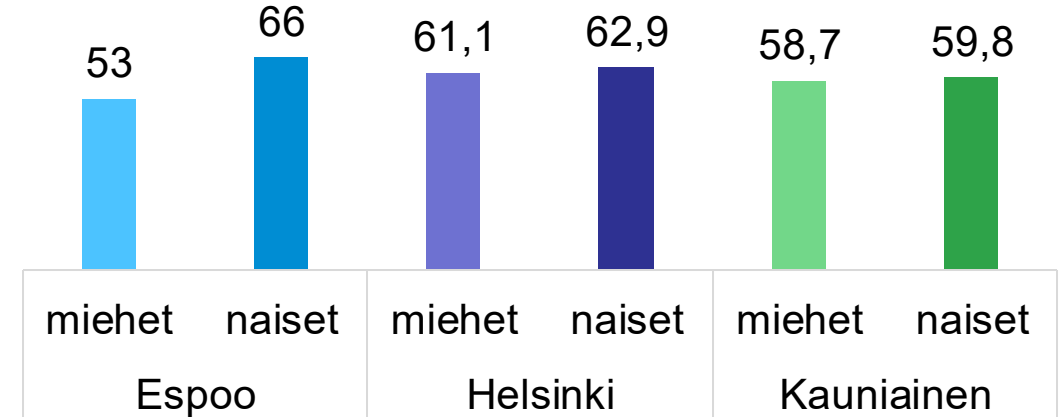
Kuinka monena päivänä tavallisesti viikon aikana harrastat lihaskuntaa ylläpitävää tai kehittävää liikuntaa?

Liian vähäinen liikunta lisää riskiä sairastua keskeisiin kansantauteihin, kuten sydän- ja verisuonitauteihin, syöpiin, muistisairauksiin, verenpaineeseen ja tyypin 2 diabetekseen. Liikunta ja liikkuminen tukevat terveen painon ylläpitoa, mielen hyvinvointia sekä riittävää ja laadukasta unta. Liikunta ylläpitää arjen tarmokkuutta ja elämänlaatua. Liian vähäinen liikunta heikentää toimintakykyä ja fyysistä suorituskkyä kaikenikäisillä.

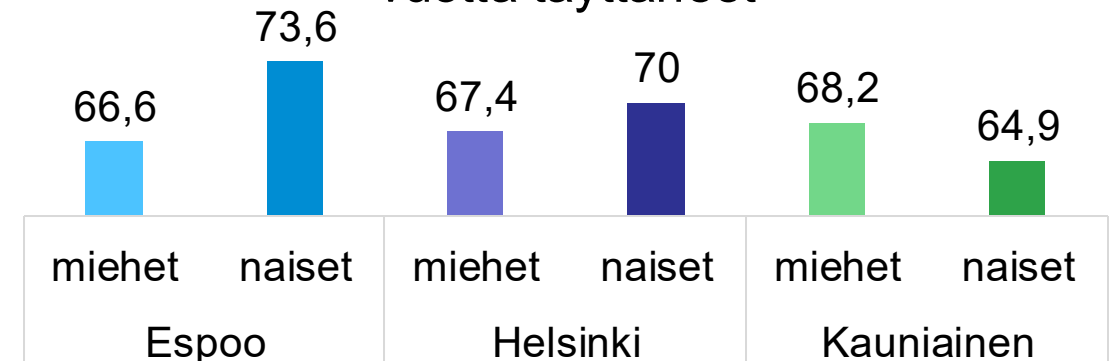
Kauniaisissa 75-vuotiaat miehet korostuvat tutkimuksessa, liian vähän liikkuvien osuus 68,2%



Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 65 vuotta täyttäneet



Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (%), 75 vuotta täyttäneet



Sotkanet: 5529, 5530

Yksinäisyys

Indikaattori mittaa yksinäisyyden tunnetta. Indikaattori erottelee väestöstä ne, jotka tuntevat itsensä yksinäiseksi melko usein tai jatkuvasti.

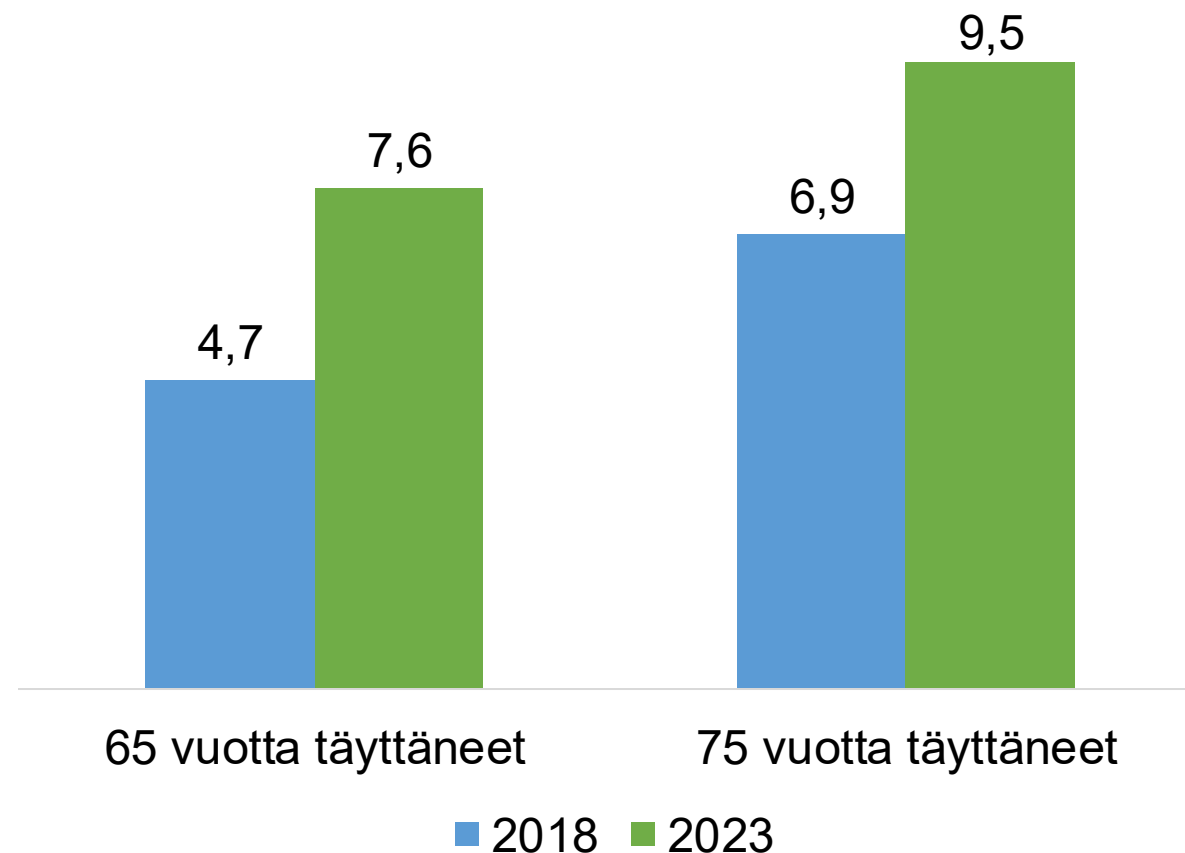
Yksinäisyys on yksi psykososiaalisen hyvinvoinnin indikaattori. Yksinäisyyden tunne on subjektiivinen kokemus, joka koetaan yleensä epämiellyttävänä. Yksinäisyyden kokemisen syynä on yleensä sosiaalisten suhteiden puute. Sitä ei kuitenkaan pidä sekoittaa yksinoloon, joka voidaan kokea myös myönteisenä.

Kauniaisissa yksinäisyys on lisääntynyt 65- ja 75-vuotta täyttäneillä.

Sotkanet: 4286, 4287



Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %



Yksinäisyys

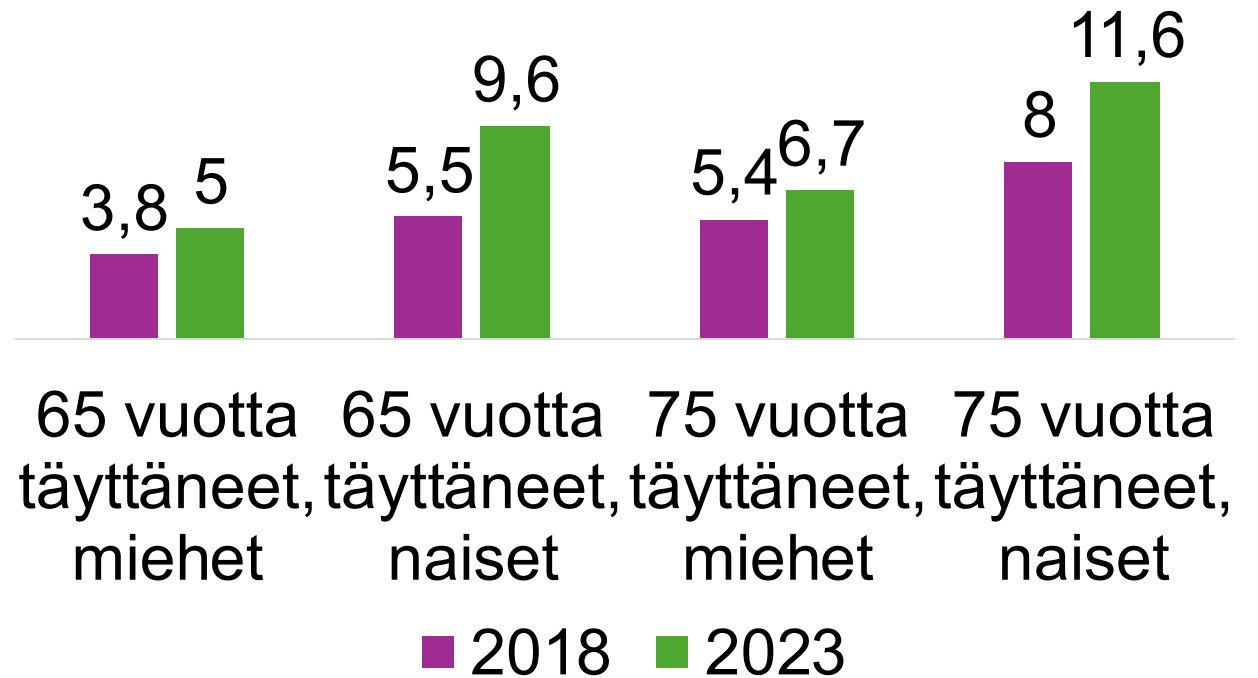
Kauniaisissa yksinäisyys on lisääntynyt 65- ja 75-vuotta täyttäneillä molemmissa sukupuolissa.



Yksinäisyys voi heikentää hyvinvointia, mutta yhteisöllisyys ja turvalliset ihmissuhteet tukevat jaksamista. On tärkeää luoda kohtaamispaikkoja ja toimintaa, jotka vahvistavat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Sotkanet: 4286, 4287

Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus (%)



Keskeisiä havaintoja ikääntyneet

Ikääntyneiden hyvinvointi on riippuvainen terveydestä, sosiaalisista suhteista, elinympäristöstä ja yhteiskunnan tarjoamista palveluista. Vuosina 2022–2025 keskeisiä hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ovat olleet yksinäisyyden lisääntyminen, terveyshaasteet sekä päihteiden käytön hienoinen kasvu vanhemmissa ikäluokissa. Samalla ikääntyneiden palveluiden kehittäminen ja ennaltaehkäisevät toimet ovat saaneet yhä enemmän huomiota.

Ikääntyneiden yksinäisyys voi nousta merkittäväksi hyvinvointia heikentäväksi ilmiöksi. Perhesuhteiden muutokset, digitalisaation mukanaan tuomat haasteet sekä liikkumisen vaikeudet voivat rajoittaa sosiaalista elämää ja osallisuutta. Yhteisöllisyyttä tukevia hankkeita ja palveluita on kehitetty, mutta niiden tavoittavuus vaihtelee myös Kauniaisissa. Etsivällä vanhustyöllä on suuri merkitys yksinäisten vanhusten tavoittamisessa.



Keskeisiä havaintoja ikääntyneet

Kauniainen on pieni paikkakunta, mikä mahdollistaa nopean vaikuttamisen ja sujuvan yhteistyön eri toimijoiden kesken. Keskustelu ja sopiminen hoituvat ketterästi, mikä edistää yhteisten tavoitteiden toteutumista.

Haasteena on vastuualueiden jäsentäminen hyvinvointia ja terveyttä edistävässä työssä, jotta eri toimijat voivat toimia tehokkaasti yhdessä. SOTE-uudistus on tuonut mukanaan heikennyksiä kunnan palvelutarjontaan, mikä asettaa lisähaasteita ikääntyneiden palveluiden kehittämiseksi.

Kauniaisissa 65-vuotta täyttäneillä miehillä ja naisilla psyykinen kuormitus on kasvanut reilusti. Sama trendi on nähtävissä myös 75-vuotta täyttäneillä, luvut ovat nousussa vuodesta 2018.

Tulevaisuudessa tulee myös kiinnittää huomiota siihen, että Kauniaisissa on asetettu tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi.



Keskeisiä havaintoja ikääntyneet

Kauniaisissa ikärakenne on vanhuspainotteinen, ja erityisesti yli 85-vuotiaiden osuus kasvaa. Ikääntyneiden hyvinvoinnissa on nähtävissä sekä myönteisiä että huolestuttavia kehityssuuntia. Osa ikääntyneistä on aktiivisia harrastajia ja heidän toimintakykynsä on hyvä, mutta esimerkiksi 75-vuotiaat miehet liikkuvat edelleen liian vähän.

Ikääntyneiden psyykkinen kuormittuneisuus on lisääntynyt, erityisesti 75 vuotta täyttäneillä naisilla, ja alkoholin käyttö on yleistynyt. Kauniaisissa yksinäisyys on lisääntynyt sekä 65-että 75-vuotiailla molemmissa sukupuolissa, mikä heijastuu myös koettuun hyvinvointiin.



Keskeisiä havaintoja ikääntyneet

Lisäksi ikääntyvillä haasteina tuloksissa nousevat esiin fyysinen ja henkinen väkivalta parisuhteessa sekä muu lähisuhdeväkivalta. Alkoholin riskikäyttö ja riittämätön uni ovat yleistyneet, ja yhä useampi ikääntynyt kokee terveytensä vain keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. Psykkinen kuormittuneisuus on kokonaisuudessaan kasvussa, mikä korostaa ennaltaehkäisevän työn ja tukipalveluiden merkitystä.

Tiivis yhteistyö kaupungin, seurakuntien ja Villa Bredan välillä tukee ikääntyneiden hyvinvointia monipuolisesti. Erityisesti Granin Lähiavun Seniori-Parkki tarjoaa omaishoitajille tärkeää hengähdystaukoa ja mahdollisuuden hoitaa omia asioitaan. Lisäksi GLA:n Olkkaritoiminta on merkittävä keino tavoittaa ikääntyneitä ja vahvistaa heidän osallisuuttaan.

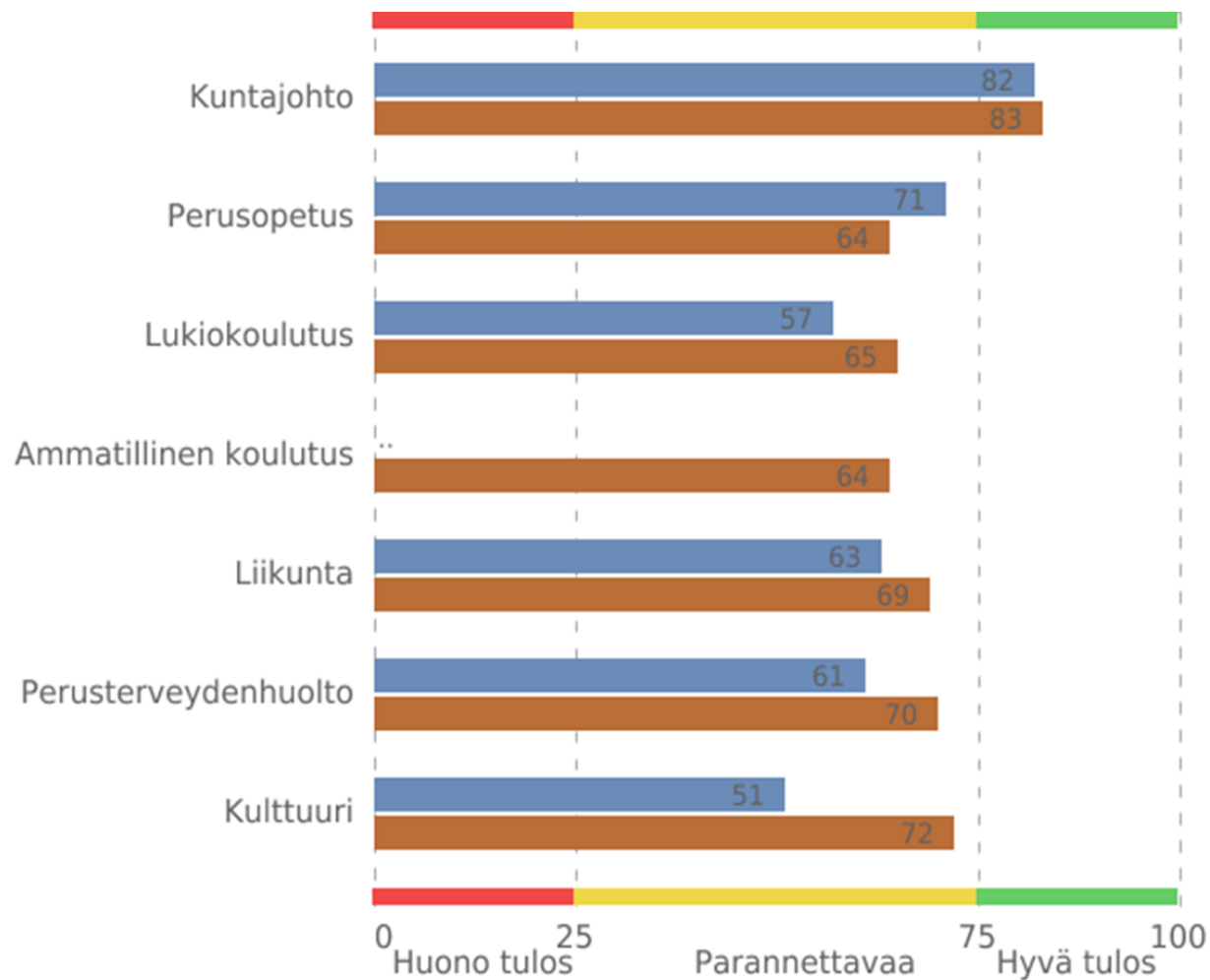


4.4 Kunnan terveyden edistämisen aktiivisuus

*Turvallinen, vihreä kävelykaupunki
”Resurssiviisas Kauniainen”*

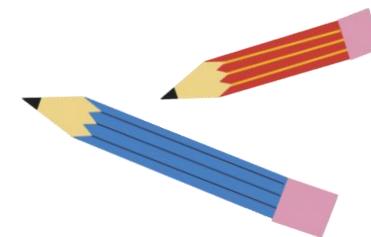


Kauniainen TEA-viisari: Kaikki sektorit 2024



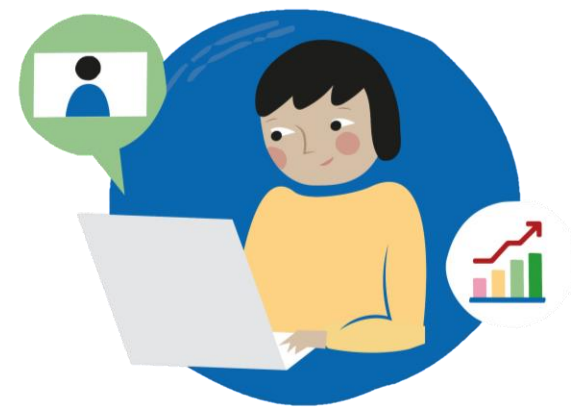
- Koko maa
- Kauniainen

- [TEA-viisarin tulokset tarkemmin](#) (THL) (linkki)

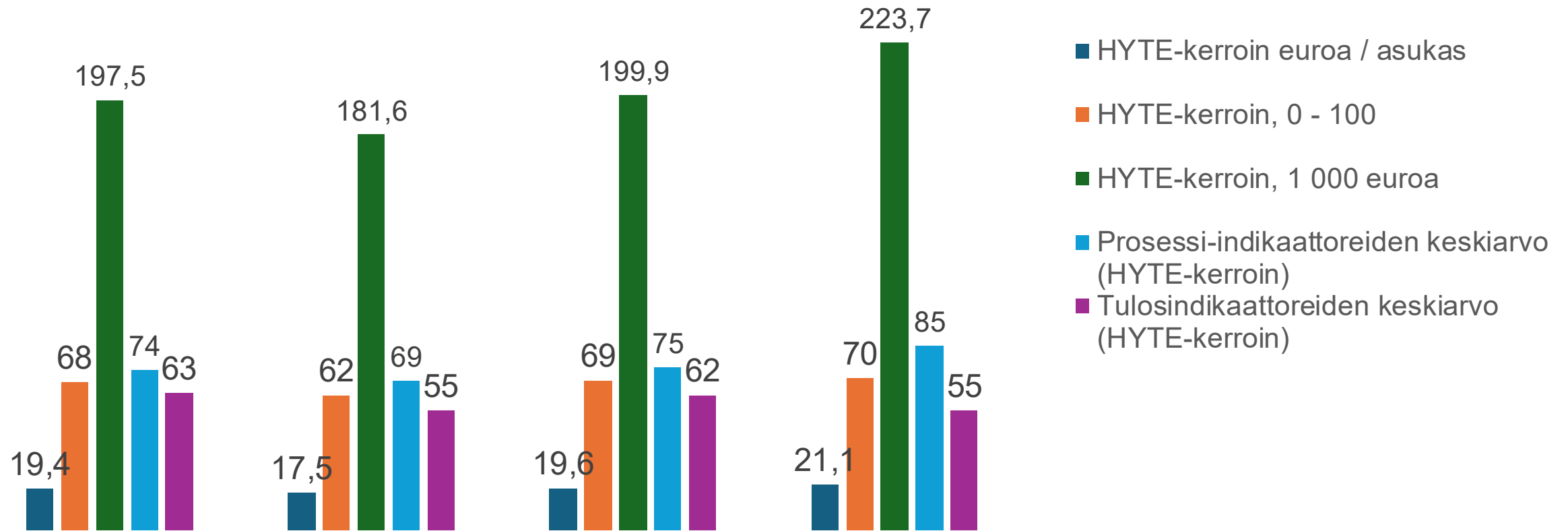


Kauniainen TEA-viisari: Kaikki sektorit 2024

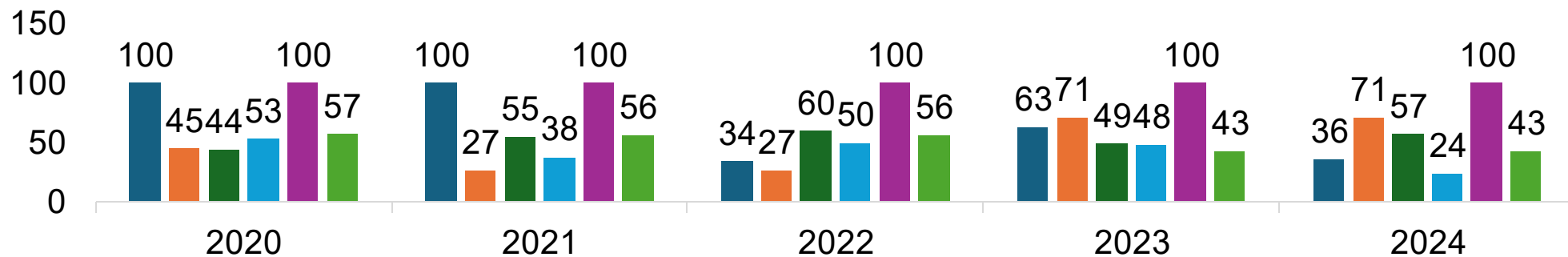
	Kauniainen	Koko maa
Kaikki sektorit	65	69
Kuntajohto	82	83
Perusopetus	71	64
Lukiokoulutus	57	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	63	69
Perusterveydenhuolto	61	70
Kulttuuri	51	72



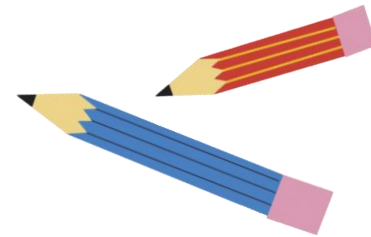
HYTE-kerroin-kehitys



Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta.

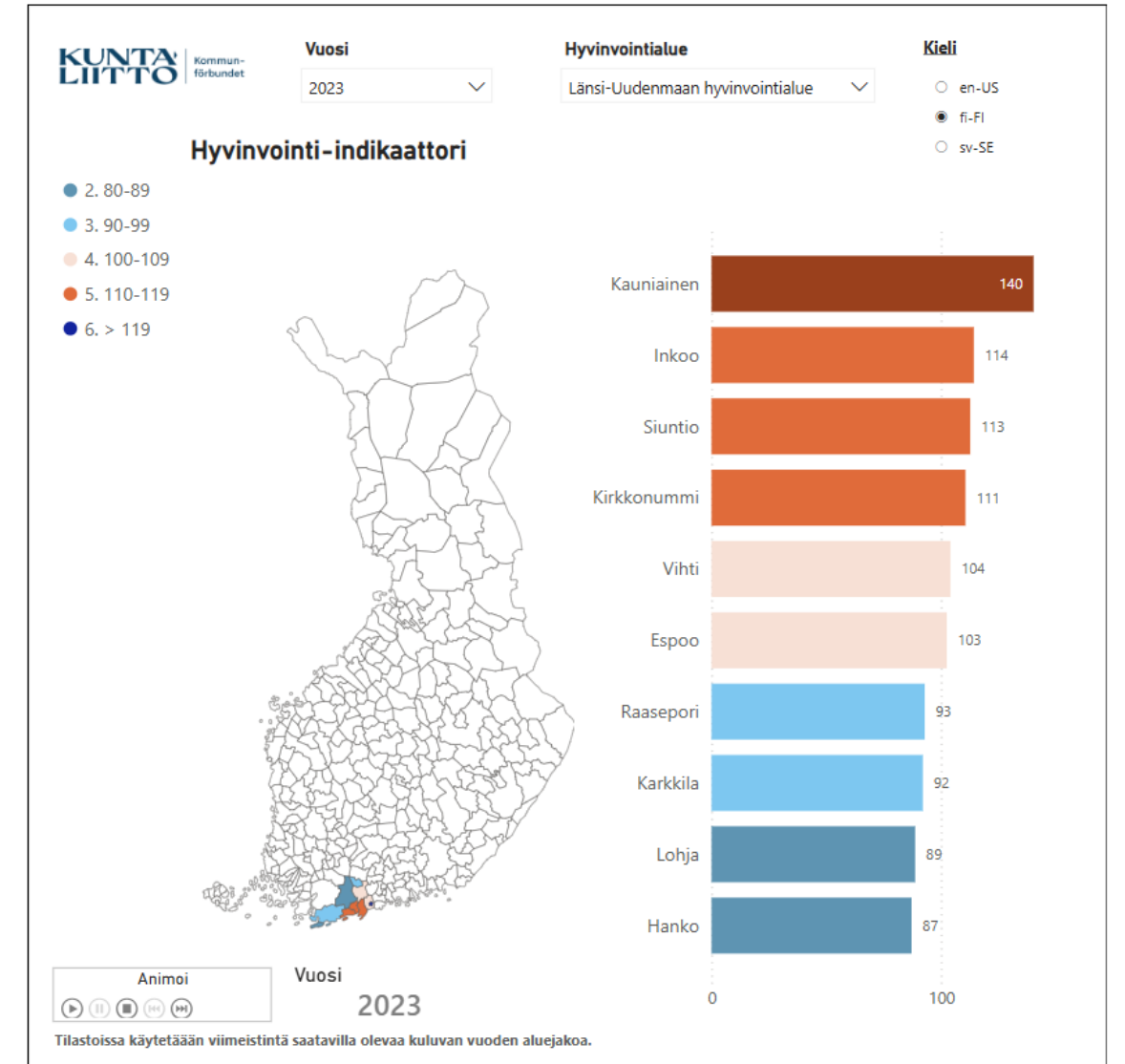


- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori
- Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori
- Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori



Hyvinvointi-indikaattori

- Hyvinvointi-indikaattori on koonti-indikaattori laaja-alaisen hyvinvoinnin mittaamiseksi. Se kuvaa tuoreinta käytettävissä olevaa tietoa hyödyntäen läpileikkausta kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta.
- Hyvinvointi-indikaattori on koonti-indikaattori, joka koostuu kolmesta osa-alueesta. Jokaisella osa-alueella on omat määrittävät indikaattorit, joista jokainen suhteutetaan kaikkien kuntien saamien arvojen kesken. Osa-alueet saavat omat kokonaistuloksensa. Näiden perusteella lasketaan lopullinen tulos, joka on suhteutettu keskiarvoon (100).
- Tarkemmin: [Kuntaliitto](https://www.kuntaliitto.fi/)



HYTE-kerroin

Indikaattori (Sotkanet 5341) ilmaisee HYTE-kertoimen arvon muutettuna euroiksi asukasta kohden.

✓ 2020 **19,2**, 2021 **19,4**, 2022 **17,5**, 2023 **19,6** ja
2024 **21,1**

Indikaattori (Sotkanet 5355) ilmaisee HYTE-kertoimen arvon/1000e

✓ 2021 **197,5**, 2022 **181,6**, 2023 **199,9**, **2024 223,7**



5. Huomioitavaa tulevalla valtuustokaudella:

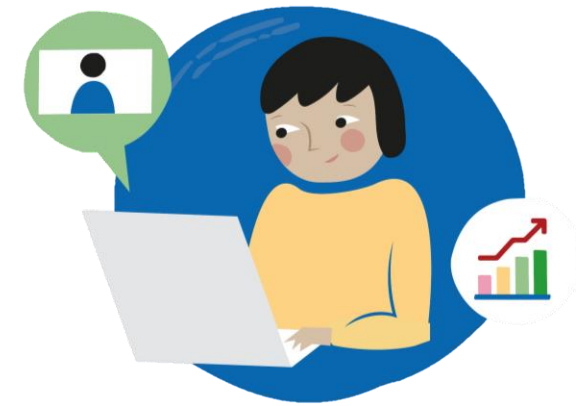
Valtuustokauden 2025-2029 painopisteet

Suomen onnellisimman kunnan mittarit.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa tulevina vuosina

- Väestöennusteiden mukaan Kauniaisten väestörakenne on muuttumassa, mikä asettaa uusia haasteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Erityisesti liikkumisen edistäminen ja kotoutumisen tukeminen ovat keskeisiä tavoitteita, ja tässä LANUPE-yhteistyöllä on tärkeä rooli – unohtamatta aikuisväestöä.
- Nuorten fyysinen kunto ja terveys ovat nousseet huolenaiheeksi. MOVE-mittausten tulokset osoittavat erityisesti kahdeksaluokkalaisten poikien fyysisen toimintakyvyn heikkenemistä. Lisäksi ylipainoisuus on yleistynyt, erityisesti lukioikäisillä ja yläkouluikäisillä pojilla. Näihin haasteisiin pyritään vastaamaan terveyttä ja liikuntaa edistävillä toimenpiteillä sekä HYTE- ja liikuntasynergioihin perustuvilla avustuksilla.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa tulevina vuosina

- Ikääntyneiden hyvinvointi vaatii myös erityistä huomiota, sillä yhä suurempi osuus yli 65-vuotiaista kokee terveytensä vain keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. TEA-viisarin mukaisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehittämiskohteet tulee huomioida tavoitteiden asettelussa, jotta toimenpiteet kohdistuvat tehokkaasti eri ikäryhmiin.
- Nuorten koulutukseen kiinnittyminen on myös tärkeä teema, sillä osa 17–24-vuotiaista jää koulutuksen ulkopuolelle. Perusopetuslain uudistus tuo uusia mahdollisuuksia liikunnallisen elämäntavan vahvistamiseen, sillä se lisätään osaksi esi- ja perusopetuksen tavoitteita, mikä voi osaltaan edistää nuorten hyvinvointia pitkällä aikavälillä.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa tulevina vuosina

- Nuorten koulutukseen kiinnittyminen ja työelämään pääsy ovat ajankohtaisia haasteita, sillä nuorisotyöttömyys on ollut kasvussa. Työllistymisen edistämiseksi tarvitaan monialaisia tukitoimia ja yhteistyötä oppilaitosten sekä työnantajien kanssa, jotta nuorille voidaan tarjota sujuvia siirtymiä koulutuksesta työelämään.
- Lapsivaikutusten arvioinnin merkitys päätöksenteossa on kasvanut, ja sen käyttöä on laajennettu, jotta lasten ja nuorten näkökulma voidaan huomioida entistä paremmin. Kauniainen on myös sitoutunut edistämään lapsiystävällistä päätöksentekoa pyrkimällä mukaan Lapsiystävällinen kunta -malliin, jonka tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia sekä osallisuutta kunnallisessa päätöksenteossa.



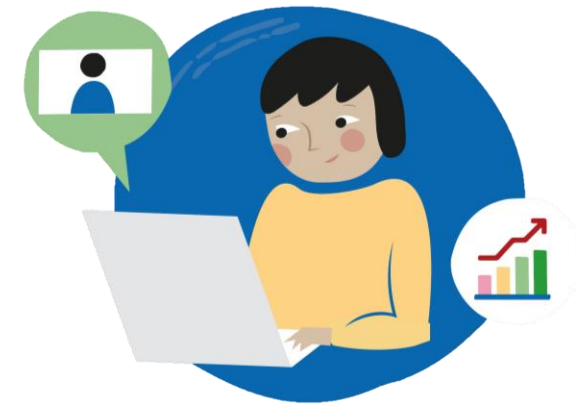
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa tulevina vuosina

- Vaikuttamistoimielinten, kuten nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston, toimintaa ollaan uudistamassa, jotta asukkaiden ääni kuuluisi entistä paremmin kunnallisessa päätöksenteossa. Osallisuuden lisääminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.
- Oppimistulosten erot maahanmuuttajataustaisten ja suomalaistaustaisten oppilaiden välillä ovat edelleen merkittävä haaste, ja niiden kaventaminen vaatii erityisiä tukitoimia. Kauniaisissa panostetaan eheään koulupolkuun, jossa varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle siirtyminen tapahtuu sujuvasti ja tukitoimet kohdistuvat yksilöllisiin tarpeisiin. Erityistä huomiota kiinnitetään kielelliseen tukeen, oppimisen tasa-arvoon sekä siihen, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen koulupolkunsa aikana.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa tulevina vuosina

- Hyvinvointialueuudistus on tuonut muutoksia kuntien ja hyvinvointialueiden väliseen yhteistyöhön, ja Kauniaisissa panostetaan aktiivisesti yhteistyön kehittämiseen. Tavoitteena on vahvistaa kunnan roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä (HYTE) sekä varmistaa, että palvelut ovat saavutettavia ja vastaavat asukkaiden tarpeisiin. Yhteistyötä syvennetään erityisesti ennaltaehkäisevien palveluiden ja matalan kynnyksen tukimuotojen kehittämisessä, jotta kuntalaiset saavat oikea-aikaista tukea arjessaan.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita kehitetään entistä systemaattisemmiksi, ja tiedolla johtaminen on tässä keskeisessä roolissa. Kunnan hyvinvointityön johdossa panostetaan tiedon keräämiseen, analysointiin ja hyödyntämiseen päätöksenteon tukena. Keskeistä on esimerkiksi hyvinvointialueen ja kunnan välisen tiedonkulun parantaminen, jotta eri toimijat voivat tehdä tietoon perustuvia päätöksiä ja kohdentaa resursseja tehokkaasti.



Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Kauniaisissa tulevina vuosina

- Tiedolla johtamisen kehittäminen mahdollistaa myös paremman seurannan ja arvioinnin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Kauniaisten tavoitteena on hyödyntää dataa entistä paremmin muun muassa palveluiden saavutettavuuden, hyvinvointierojen kaventamisen ja liikunnan edistämisen suunnittelussa. Digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet pyritään hyödyntämään täysimääräisesti, jotta hyvinvointitiedon pohjalta voidaan tehdä ennakoivia ja vaikuttavia ratkaisuja.
- Kaikkiaan Kauniainen pyrkii vahvistamaan hyvinvointityön rakenteita ja yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa siten, että kuntalaiset saavat laadukkaita ja ennaltaehkäiseviä palveluita, jotka tukevat terveyttä ja hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä.



Ehdotus seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelman painopisteiksi

1. **Terveellisten elintapojen tukeminen** (liikkumisen edistäminen, päihteidenkäytön väheneminen, yms.)
 2. **Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen** (yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy)
 3. **Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen** (osallisuuden, sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen, esteettömyyden, sekä saavutettavuuden vahvistaminen, kotoutumisen edistäminen)
 4. **Asukkaiden arkiympäristön turvallisuuden vahvistaminen** (lähisuhdeväkivallan ehkäisy, kiusaamisen ehkäisy, yms.)
- ✓ Painopisteiden toimenpiteet tarkentuvat ikäkausittain hyvinvointisuunnitelmassa.
 - ✓ Kaupunkistrategia on kaupungin tärkein johtamista ja toimintaa ohjaava asiakirja. Painopisteet tarkentuvat edelleen uuden strategian valmistuessa.



6. Hyvinvointia tukevat suunnitelmat ja ohjelmat Kauniaisissa

*Turvallinen, vihreä
kävelykaupunki
”Resurssiviisas Kauniainen”*



Lähteet, suunnitelmat ja ohjelmat

- Kauniaisten kaupungin strategia 2022-2030, sekä Talousarvio 2025
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2023-2025
- Varhaiskasvatuksen ja opetuksen arviointiraportti 2023–2024
- Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma
- Kotoutumisen edistämisen ohjelma
- Osallisuusohjelma
- Sotkanet, THL, <http://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>
- Tilastokeskus, <http://www.tilastokeskus.fi/til/index.html>
- Työ- ja elinkeinoministeriö, <http://tem.fi/tyollisyyskatsa-us-ja-tyonvalitystilasto>
- MAL 2021-seutubarometri, <http://www.hsl.fi/hsl/tutkimukset/seutubarometri>
- Kouluterveyskysely 2019 ja 2021, THL
- Terve Suomi 2023-tutkimus, THL
- Liikennevakuutuskeskus / Onnettomuustietoinstituutti OTI
- Kevään 2021 ja 2024 oppilas- ja opiskelijakyselyt (ZEF)



Lakilähteet

- Kuntalaki (410/2015)
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)
- Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (16/2019)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- Liikuntalaki (390/2015)
- Tasa-arvolaki (609/1988)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- Lastensuojelulaki
- Laki kotoutumisen edistämisestä



Laatimiseen osallistuneet

Laaja hyvinvointikertomus on työstetty hyvinvointipäällikön johdolla poikkihallinnollisesti. Asiantuntijatietoa on kerätty yhteistyössä kolmannen sektorin ja hyvinvointialueen kanssa.

Asiantuntijapuheenvuorot:

- Christoffer Masar, kaupunginjohtaja
- Leena-Maija Niemi, suomenkielisen perusopetuksen rehtori
- Aila Thurin, toiminnanjohtaja, Granin Lähiapu ry.
- Helena Pirvola-Nykänen, liikuntasuunnittelija, Kauniaisten kaupunki
- Lisbeth Hemgård, vammaisneuvoston puheenjohtaja
- Terhi Hyvärinen, kieli- ja kulttuuriopettaja, Kauniaisten kaupunki

